

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЕЛХОВО 2015 – 2020 г.

2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

		Стр.
	Съдържание	2
	Списък на използваните съкращения	3
I.	Въведение	4
II.	Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие в управлението на отпадъците на територията на Община Елхово	7
1.	<i>Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците за нормативната уредба</i>	7
2.	<i>Основни изводи от анализа на състоянието на отпадъците, образувани на територията на Община Елхово</i>	8
3.	<i>Основни изводи от анализа на инфраструктурата за отпадъци</i>	10
4.	<i>Основни изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците</i>	11
5.	<i>Основни изводи от анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване</i>	11
6.	<i>Основни изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите</i>	11
7.	<i>Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците</i>	12
8.	<i>Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците</i>	12
III.	SWOT анализ	13
IV.	Цели на общинската програма за управление на отпадъците и подпрограми за тяхното постигане	14
V.	План за действие с подпрограми и мерки за постигането на заложените цели	14
	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в Община Елхово	16
	Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	21
	Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците на територията на Община Елхово	25
	Подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	31
	Подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци	34
	Подпрограма за отпадъците от утайки от градски пречиствателни станции за отпадни води	39
	Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	42
	Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	45
VI.	Координация с други планове и програми	48
VII.	Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на територията на Община Елхово за периода 2015-2020 г.	49
VIII.	ПРИЛОЖЕНИЯ	50
1	Анализ и оценка на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците.	51
2	Анализ на отпадъците.	78
3	Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците.	102
4	Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците.	115
5	Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.	122
6	Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите.	125
7	Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.	136
8	Анализ за информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците.	142
9	Прогнози за образуваните отпадъци.	144

Списък на използваните съкращения:

БО	Битови отпадъци
БрБО	Биоразградими битови отпадъци
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗМДТ	Закон за местни данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
КР	Комплексно разрешително
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МБТ	Механо-биологично третиране
МРО	Масово разпространени отпадъци
НДНТ	Най-добри налични техники
НСИ	Национален статистически институт
НПУО	Национална програма за управление отпадъците
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
Ооп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПО	Предотвратяване на отпадъците
ППОО	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУП	Подробен устройствен план
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
ТБО	Такса „Битови отпадъци”
СМР	Строително-монтажни работи

I. Въведение

Основание за изготвяне на програмата

Програмата за управление на отпадъците на Община Елхово 2015 – 2020г. (ПУО) е разработена на основание чл.79 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл.52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Съгласно изискванията на чл.52, ал.3 от ЗУО настоящата нова Програма се изготвя във връзка с настъпили промени във фактическите условия, а именно:

- Изтичане периода на действие на съществуващата Програма за управление на отпадъци на общината за периода 2009 – 2013 год.;
- Промени в законодателството по управление на отпадъците – нов, четвърти Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 година, и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, неразделна част от Плана, приети с Решение №831 на Министерския съвет от 22.12.2014г. Планът и отделните програми към него подпомагат централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Програмата е изготвена в съответствие със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите за утвърждаване на „Методически указания за разработване на общински и методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г.”.

Времеви хоризонт на програмата

Настоящата програма се разработва за периода 2015 – 2020 г. в съответствие с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците.

Общинската програма е инструмент, чрез който се очертава бъдещата рамка за управлението на отпадъците. Чрез нея се актуализира и надгражда създадената вече интегрирана рамка за намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда, подобряване на ефективността на използване на ресурсите и увеличаване отговорностите на замърсителите. Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент за общината, който предвижда потребностите от бъдещи инвестиции за третиране на отпадъци и финансовите изисквания към реализацията им.

Отпадъци в обхвата на ПУО

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци;
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- производствени отпадъци – утайки от ПСОВ;
- опасни отпадъци от домакинствата.

Съдържание и подход за разработване на програмата

Програмата обхваща всички задължения на местната администрация за третиране на отпадъците, произтичащи от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). В нея се включват мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, събирането, транспортирането, третирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите, както и от административни, търговски, промишлени и други източници.

Разработването на целите на Програмата за управление на отпадъците на Община Елхово и мерките за тяхното постигане се осъществи на основата на изготвените анализи на съществуващото състояние по управление на отпадъците в общината и основните изводи и препоръките в анализите за подобряване на системите за управление на отпадъците. Анализите са представени в Приложения към Програмата.

Към програмата за управление на отпадъците на Община Елхово е разработена и общинска Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) в съответствие с НПУО 2014-2020г. При разработването на програмата е спазена йерархията за третиране на отпадъците, изградена съгласно изискванията на Европейският съюз, а именно:

1. Предотвратяване образуването на отпадъците;
2. Подготовка за повторна употреба;
3. Рециклиране;
4. Друго оползотворяване (оползотворяване за получаване на енергия);
5. Обезвреждане.

Програмата е инструмент, чрез който се цели достигането на екологосъобразно третиране на отпадъците и чрез, която оползотворяването и рециклирането на образуваните отпадъци са основен принцип в изграждането на политиката по управление на отпадъците. Изпълнението на програмата освен за подобряване на управлението на отпадъците на територията на Община Елхово, допринася за изпълнение и на регионалните цели за рециклиране на отпадъците, както и намаляване количеството на депонираните отпадъци.

Информирание на обществеността

Програмата се разработва в консултации със заинтересованите страни от общината и задължително предвижда мерки за информиране, относно хода на изпълнението ѝ. С цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 7 от ЗУО Програмата се публикува на интернет страницата на общината.

Органи за разработване и одобрение

Програмата се приема от Общински съвет, който контролира изпълнението ѝ. Съгласно изискванията на чл.52, ал. 9 от ЗУО, Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март Общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в нормативната уредба, при изменения на целите и приоритетите на националното законодателство и при изтичане на периода ѝ, което дава възможност за вземане на навременни и адекватни мерки при изпълнение на политиката, свързана с управлението на отпадъците.

Обща характеристика на общината

Община Елхово се намира в югоизточната, периферна част на Република България. В административно отношение тя е част от област Ямбол и попада в Югоизточния район за планиране. Територията на Община Елхово заема най-южната част на област Ямбол и включва земите от средното течение на р. Тунджа.

Общата площ на Община Елхово е 701.7 квадратни километра, което представлява 20.9% от територията на област Ямбол и 4.8 % от територията на Югоизточния район за планиране.

На север Община Елхово граничи с Община Тунджа, на североизток има малка контактна зона с Община Стралджа (при с. Леярово и с. Поляна), а на изток граничи с Община Болярово. Западната граница се отличава с това, че по-голямата част преминава по долината на р. Тунджа и я отделя от Община Тополовград, а по-малка част южно от селата – Изгрев, Пчела и Малък манастир е сухоземна. Южната граница на Община Елхово съвпада с държавната граница на страната с Р Турция. Град Елхово се намира на около 335 километра от столицата София и на 39 километра от областния град Ямбол.

Демографски и социално-икономически характеристики на Община Елхово

Община Елхово обхваща 22 населени места, в т.ч. общинският център град Елхово и 21 села. Кметствата в Община Елхово са: с. Бояново, с. Гранитово, с. Жребино, с. Изгрев, с. Кирилово, с. Лесово, с. Маломирово, с.Мелница, с. М.Манастир, с. Пчела, с. Раздел и с. Трънково. Останалите села, а именно с. Борисово, с. Вълча поляна, с. Г. Дервент, с. Добрич, с. Лалково, с. Чернозем, с. Малко Кирилово, с. Славейково и с. Стройно са със статут на кметски наместничества (Фиг. 1-01).

Фиг. 1-01. Карта с населените места на територията на Община Елхово
— административна граница на общината

Населението на общината към 31.12.2014 г. е 15293 жители по данни на НСИ, от които 9978 жители или 65 % от общото население е концентрирано в общинския център - град Елхово, а останалите 35 % живеят в селата. Териториалното разпределение на населението е неравномерно със силен превес на Общинския административен център - гр. Елхово.

В икономическото си развитие през последните години Община Елхово се доближава до общите тенденции на икономическото развитие характерно за страната. Като цяло най-вече е развита леката промишленост и селското стопанство. По селата наетите са предимно в селското стопанство, тъй като промишлеността е застъпена в общинския център. За развитието на селското стопанство на територията на общината съществуват добри почвено-климатични условия и сравнително екологично чиста природна среда. Наблюдава се добра осигуреност с квалифицирани кадри в областта на селското стопанство и трикотажна индустрия, дължаща се на дългогодишни традиции в производството на готови облекла от текстил и трикотаж в гр. Елхово, както и на наличието на профилирани учебни заведения в общината. Транспортно-географското положение на община Елхово предполага значително участие на чуждестранен капитал в икономическите дейности.

Главните причини за безработицата на територията на общината са: недостиг или липса на достатъчно и професионално разнообразни работни места. Продължителния престой на трудовата борса и ниското заплащане демотивира безработните при търсенето и намирането на работа.

Формирането на работната сила и заетостта зависи преди всичко от трудоспособното население. Освен естественото придвижване на възрастите, върху броя му оказват влияние и миграциите. Основна част от трудоспособното население в общината е съсредоточено в гр. Елхово, което предопределя различията в трудовия потенциал на територията на общината и ежедневния трудов обмен център - села.

II. Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие в управлението на отпадъците на територията на Община Елхово

1. Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците за нормативната уредба

Изводите, които могат да се направят от този анализ са, че Община Елхово своевременно съумява да прилага законодателството на местно ниво и да изпълнява вменените ѝ задължения в подзаконовата нормативна уредба, а именно:

- Актуализация на общинската нормативна уредба, свързана с управление на отпадъците.
- Осигурява се финансов ресурс за извършването на дейностите по управление на отпадъците на територията на общината както и за внасянето на отчисленията за депониране на отпадъците.
- Изградена е регионална система за управление на отпадъците. Регионалното депо за управление на битови отпадъци, обслужващо Общините Елхово и Болярово е въведено в експлоатация на 15.11.2010 г.
- Води се отчетност на количествата събрани и депонирани отпадъци.
- Определени са целите и насоките на общината за изпълнение на законодателството.
- Определени са правата и задълженията на гражданите и фирмите, относно управлението на отпадъците.

Основните трудности и проблеми, които възникват пред общината при прилагането на нормативната уредба на местно ниво са свързани с организирането на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, поради отказ от страна на организациите по оползотворяване на тази група отпадъци, обоснован на икономическа неизгодност. Дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци са организирани частично в общината и все още не са обхванати всички видове отпадъци.

2. Основни изводи от анализа на състоянието на отпадъците, образувани на територията на Община Елхово

В анализа на отпадъците са изследвани основните тенденции и данни по отношение на образуването и методите на третиране на отпадъците, като са направени констатации във връзка с поставените цели в националното законодателство по управление на отпадъците. На основата на анализите са направени следните изводи и препоръки:

Битови отпадъци:

По показател „норма на натрупване на битови отпадъци”, Община Елхово се намира под средните за страната стойности. През последните години се наблюдава тенденция за намаляване количествата на депонираните битови отпадъци.

Анализът на състоянието показва, че за изпълнение на нормативните цели за подготовка за рециклиране на отпадъчните материали хартия, пластмаса, стъкло и метал, биоразградими отпадъци, Община Елхово трябва да осигури инфраструктура за следните годишни количества:

Таблица II-01 – Количествени индикатори за постигане на нормативните цели към 2020 година

	Количество т/г
Общо образувани битови отпадъци към 2020 г.	1282
Общо съдържащи се рециклируеми компоненти, в т.ч.:	364.8
- Хартия и картон	154.5
- Пластмаса	130.8
- Стъкло	54.5
- Метал	25
Постигане на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране: най – малко 50% от общото им тегло	308.65
Съдържащи се биоразградими компоненти:	617.3
Зелени и градински отпадъци	368.6
Хранителни	248.7
Изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците - 50% от количеството образувани през 2014 г.	368
Изпълнение на национална цел за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35% от общото им количество през 1995 г.	
Допустимо количество биоразградими отпадъци за депониране	109кг/ж/год.

Наблюдаваните тенденции показват, че общината има капацитет да постигне заложените количествените цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, чрез осигуряване на необходимите съоръжения и инфраструктура за изпълнение на заложените национални цели.

В общината има възможности за създаване на системи за домашно компостиране, които се препоръчват за по-малките населени места, попадащи в райони тип „В” до 3000 жители, съгласно представеното райониране в Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020 г.).

Отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР)

Образуваните строителни отпадъци на територията на общината са предимно от юридически лица, в т. ч. и строително ремонтни дейности, възложени от общината. Малка част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности.

Третирането на строителните отпадъци е един нов и голям ангажимент, както към общините като по-чести Възложители на строително-монтажни работи, така и за физическите и юридически лица, извършващи дейности с такива отпадъци. Закона за управление на отпадъците определя като задължение на общините да отговарят единствено за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на ОСР от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Общините имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.¹

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на строителни отпадъци се извършват от лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците.

Въпреки описаните в общинската уредба, в т.ч. *Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово*, забрани относно нерегламентираното изхвърляне и третиране на строителни отпадъци, основен проблем в общината е изхвърлянето им в контейнерите за събиране на битови отпадъци както и на входовете и изходите на населените места.

Утайки от ПСОВ

До момента на територията на Община Елхово не са генерирани утайки от ПСОВ, тъй като проекта за проектиране и строителство на бъдеща Пречиствателна станция за отпадъчни води е в процес на изпълнение.

Към настоящият момент са изготвени инвестиционни проекти във фаза ИП за обект: Изграждане на ПСОВ и съпътстващата техническа инфраструктура и работен проект за ВиК-мрежата в град Елхово, както и План за управление на утайките от ПСОВ гр. Елхово.

Препоръчително е да се проучат възможностите за компостирането на утайките заедно с биоотпадъците с цел получаване на висококачествен компост, който е с гарантирано качество и безопасност по отношение на околната среда и здравето на населението. Към момента изграждането на инсталации за рециклиране и материално оползотворяване на отпадъците (вкл. съоръжения за компостиране) са приоритетни за България.

3. Основни изводи от анализа на инфраструктурата за отпадъци

Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране, която на

¹ По-подробно тези изисквания са разгледани в *Анализа на нормативната уредба*

практика покрива всички населени места. Съдовете се подменят и допълват при необходимост.

С Решение № 365/27/16 по протокол №27/23.10.2009 г. на ОбС Елхово и решение № 240 от 30.09.2009г. на ОбС Болярово е изготвено споразумение между двете общини с цел управление на отпадъците на регионално Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово (РДНО). Към настоящият момент Общините Елхово и Болярово нямат създадено регионално сдружение, съгласно изискванията на чл. 24, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците.

Не е осигурена необходимата инфраструктура за:

- Предварително третиране - сепариране на смесени битови отпадъци;
- Третирането на строителните отпадъци от ремонтна дейност;
- Компостиране на зелени и градински отпадъци;
- Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ.

Все още не е въведена система за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и метал, пластмаса и стъкло, отпадъци от опаковки. Въпреки предприетите мерки е необходимо същите да бъдат внедрени – чрез собствени средства или сключване на договор с други лица притежаващи необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, във връзка с изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци.

Необходимо е да бъде организирано разделното събиране на пет от общо шест групи МРО на територията си в т.ч отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО, ИУГ и отработени масла и нефтопродукти, както и да се предприемат действия от страна на общинската администрация за сключване на договори с организации по оползотворяване или с „други лица”, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО за съответния вид отпадък.

Общината не е изготвила и не поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на нейната територия, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 14 от ЗУО.

Необходимо е да бъдат разработени и въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци и да бъде въведена система за разделно събиране на битови биоразградими отпадъци и биотпадъци от поддържане на зелени площи, паркове и градини.

За достигане на заложените количествени цели в Закона за управление на отпадъците е необходимо осигуряване на следната инфраструктура за третиране и оползотворяване на отпадъци:

- Инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци;
- Инсталация за третиране на биоразградими отпадъци;
- Площадка за компостиране на „зелени” отпадъци;
- Площадка за временно съхранение и третиране на строителните отпадъци.

4. Основни изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци

и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците. От направения анализ се установи, че квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е добра.

Основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците в Община Елхово, са възложени на служители от Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ“. В отдела има назначен един младши експерт Екология, който отговаря за изготвянето на програми и планове, организира, координира и контролира изпълнението им. Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на общината и транспортирането им до депо, се извършва от фирма „НЕО ТИТАН“ ООД, гр.Димитровград, избрана след проведена процедура по реда на Закона за обществени поръчки. Във връзка с финансовото, правното и административното обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, функции са възложени на отдели в общата и специализирана администрация.

Необходимо е да бъдат отделяни средства за обучение на служителите от администрацията пряко ангажирани с управлението на отпадъците, предвид интензивно променящото се законодателство, както и увеличаване на служебните им задължения. Необходимо е да бъде увеличен броя на служителите с контролни функции по отношение управлението на отпадъците, с цел ефективно прилагане на нормативната уредба.

5. Основни изводи от анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Община Елхово е предприела необходимите мерки за предотвратяване замърсяването на околната среда в резултат от депонирането на отпадъци със закриването на сметищата по селата.

Успешното изпълнение на проекта за „Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр. Елхово“ и следексплоатационните грижи заложи в Плана за мониторинг, ще доведат до подобряване на параметрите на околната среда, запазване на екологичното равновесие и повишаване на екологичната културата на населението.

Община Елхово е една от малкото общини, които са осъществили и осигуряват всички необходими дейности, свързани със закриване, рекултивация и последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на общинското депо.

6. Основни изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

В приетата от Общински съвет *Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Елхово* са определени реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, претоварването, обезвреждането и оползотворяването на битови отпадъци от домакинствата и стопанските обекти и биоотпадъци, строителни отпадъци, земни маси и инертни материали, производствени отпадъци, масово разпространени отпадъци, както и заплащането на съответните услуги, съгласно действащата нормативна уредба. Създадени са организационни мерки за изпълнение на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, определен е и контрола, глобите и санкциите, които се налагат за нарушаване определените в наредбата норми.

В *Наредба № 7 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Елхово* е указан редът за заплащане на такса „Битови отпадъци“, както и дейностите, които покрива. Общината е създавала нормативна

възможност за юридическите лица да заплащат услугите по организирано сметоизвозване на база количество чрез предварителна заявка. Към момента приходите, събрани от такса битови отпадъци, са достатъчни и покриват всички необходими разходи за дейността.

7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Основната форма за предоставяне на информация на населението по въпросите за управление на отпадъците е интернет страницата на общината www.elhovobg.org. Информация за управление на отпадъците в общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване, както и в местния вестник. При провеждане на кампании, информацията се разпространява освен по описаните по-горе начини, но и по местната кабелна телевизия.

Мерките и кампаниите, които общината е въвела и наложила през годините са ефикасни, но въпреки това по-голямата част от тях не достигат в достатъчно широк аспект до населението. Необходимо е да бъдат организирани още различни кампании за привличане на населението към дейността.

8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Създадената организация в общината за събиране, обработване и предоставяне на информация във връзка с нормативните изисквания е ефективна за изготвяне на анализи и вземане на правилни решения за управление на отпадъците.

Проблемът при осигуряване на данните за образуваните отпадъците в общината е свързан основно с данните от лицата, занимаващи се с изкупването на отпадъци от хартия, картон, пластмаса, стъкло, отпадъци от черни и цветни метали, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори и излезли от употреба гуми и МПС.

Необходимо е определяне на ясни правила и задължения за ежегодно предоставяне на информация от лицата, извън организирани системи от Община Елхово.

III. SWOT анализ

За определяне на целите и приоритетите за управлението на отпадъците в Община Елхово е направен анализ на силните и слабите страни на съществуващите условия и са посочени факторите, които предоставят възможности за постигане на националните цели за предотвратяване, разделно събиране и оползотворяване на различни потоци битови отпадъци или обратно - те са заплаха за осъществяването им (SWOT анализ²). Между елементите на този анализ има отделни взаимовръзки, които разкриват потенциала или проблемите, които стоят на преден план за разрешаване.

Силни страни – представляват ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни – представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности – представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи – това са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наличие на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО във всички населени места от общината. ▪ Действащо Регионално депо за неопасни отпадъци. ▪ Закрити сметища по населените места от общината. ▪ Спечелен проект за „Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр.Елхово” – в процес на реализация. ▪ В процес на изпълнение е проект за: „Строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово”. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Липсва изградена инфраструктура за третиране на отпадъци, в т.ч: <ul style="list-style-type: none"> - Компостираща инсталация; - Инсталация за анаеробно третиране на биоразградими отпадъци; - Инсталация за сепариране на отпадъци; - Площадка за временно съхранение и третиране на строителни отпадъци. ▪ Няма въведена система за разделно събиране на отпадъците. ▪ Не е организирано разделното събиране на пет от общо шест групи МРО на територията на общината. ▪ Общината не е възложила обследване на количеството и състава на генерираните на територията й битови отпадъци, т.нар. морфологичен състав.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Осигуряване на средства по оперативни и/или национални програми за финансиране на проекти. ▪ Развитие и разширения на системите за разделно събиране на МРО. ▪ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците. ▪ Повишаване информираността на населението чрез въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Високи разходи по прилагане на екологичното законодателство за достигане на високите изисквания на ЕС и набелязаните цели. ▪ Спиране финансирането по оперативните програми, с което да се затрудни реализацията на проектите на общината. ▪ Неизпълнение или забавяне на инвестиционни проекти в инфраструктурата, важни за развитието на общината. ▪ Преминаването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което да доведе до повишаване на такса битови отпадъци за населението.

2 SWOT = съкращение от английски език- Strengths - Weaknesses - Opportunities –Threats - анализ на силните и слабите страни на възможностите и заплахите

IV. Цели на общинската програма за управление на отпадъците и подпрограми за тяхното постигане

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Елхово за периода 2015-2020 г. са направените изводи от анализа на състоянието за управление на отпадъците на територията на общината, препоръките и изводите от SWOT анализа. В съответствие с новата политика за управление отпадъците и въведената йерархия, настоящата програма определя рамката за поетапно достигане на следните цели, съответстващи на Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. (НПУО):

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

V. План за действие с подпрограми и мерки за постигането на заложените цели

Планът за действие за постигане на целите включва идентифицираните мерки, обособени в отделни подпрограми. Изпълнението на включените в подпрограмите мерки ще доведе до изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на стратегическите цели на Програмата.

Стратегическа цел	Подпрограма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. ▪ Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците. ▪ Подпрограма за прилагане на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради. ▪ Подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци.

Стратегическа цел	Подпрограма
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подпрограма за отпадъците от утайки от ПСОВ.
<p>Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци.
<p>Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания, предизвикателства и оперативни цели, както и основни съображения, свързани с постигане на целите. Мерките са представени в табличен вид съгласно Методологичните указания за разработване на план за действие на Методологията за стратегическо планиране в Република България, разработена от Съвета за административна реформа към Министерски съвет (2010 г.).

Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки и неинвестиционни мерки.

Инвестиционните мерки включват основно изграждане на инсталация за компостиране на зелени отпадъци, както и осигуряване на инфраструктура за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци. Възможни са и някои неголеми инвестиционни мерки за строителни отпадъци, както и мерки за развитие на системи за управление на утайките от ПСОВ.

Неинвестиционните мерки или както се наричат често "меки" мерки включват разнообразие от дейности, в т.ч. нормативни промени; развитие на административен капацитет; подготовка на проекти; подобрения на контролни дейности; информационни кампании; разработване и внедряване на единна информационна система за отпадъците и други.

Съобразно принципите и политиките на общината, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органа, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в Община Елхово

Настоящата програма е във връзка с изпълнението на **Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.**

1. Въведение и основни положения

В съответствие с Рамковата директива за отпадъците на ЕС от 2008 г. и изискванията на Закона за управление на отпадъците, в края на 2014 г. Министерският съвет одобри първата Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци (НППО), като неразделна част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план. В съответствие с тези изисквания на ЗУО, Община Елхово разработи настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) като неразделна част от Програмата за управление на отпадъците 2015-2020 г. на Община Елхово.

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците там, където е възможно.

Предотвратяването на образуването на отпадъците има за цел да допринесе за намаляване негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци. Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане изпълнението ѝ. В компетенциите на общинската администрация могат да се предприемат конкретни дейности и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци като например реализация на проекти за домашно компостиране и информационни кампании за повишаване осведомеността на населението.

2. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Съгласно рамкова директива за управление на отпадъчните (2008/98/ЕО), под предотвратяване на образуването на отпадъци се разбира:

“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”.*

Предотвратяването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. В тази връзка мотото на Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци е „*Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал*”.

3. Цели на общинската подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в Община Елхово

3.1. Базова информация

Данните от анализа на образуваните отпадъци показва, че Община Елхово е със сравнително добри тенденции през последните години за намаляване на генерираните битови отпадъци.

За намаляване на количествата депонирани отпадъци е необходимо въвеждане на нови дейности по управление на отпадъците и осигуряване на необходимата инфраструктура за осъществяването им, в т.ч. предварително третиране (сепариране) на смесения битов отпадък, оползотворяване на биоразградимите отпадъци, чрез компостиране и/или анаеробно разграждане, обхващане на всички потоци МРО чрез съвместно сътрудничество с организациите по оползотворяване или други лица, притежаващи необходимите разрешителни съгласно ЗУО. Комплексното изпълнение на тези дейности ще се намали съществено количеството на депонираните битови отпадъци. Въпреки това, при бъдещо икономическо развитие и повишаване на жизнения стандарт на населението, трябва да се запази тенденцията на намаляване на количество на генерираните битови отпадъци, като безспорно най-ефективният метод за това е предотвратяване на образуването им.

3.2. Основа за формулиране на целите съгласно изискванията в НППО

В европейското и в българското законодателство се определя пет-степенна йерархия за отпадъците. Тази йерархия не трябва обаче да се разглежда като напълно „статична”, а трябва да се разбира, че предимство имат тези действия, които водят до изпълнение на основната цел, а именно прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда поради образуване на отпадъци (чл. 29, точка 2 на РДО и чл. 50 от ЗУО). В тази връзка предотвратяване образуването на отпадъци е съществена цел, но не е самоцел. Мерки за предотвратяването на отпадъци не би трябвало да са препоръчителни, ако не водят до общо намаляване на вредното влияние върху околната среда и човешкото здраве. При определяне на целите трябва да се има предвид и техническите възможности за реализацията им и правомощията на общинската администрация.

В чл. 31, чл. 32 и чл. 33 от ЗУО са определени конкретни цели при управлението на отпадъците, съгласно които до 2020 г.:

- количеството на депонираните биоразградими отпадъци трябва да намалее с не по-малко от 35%;
- повторно употребените, рециклираните и оползотворените по друг начин строителни отпадъци трябва да достигне 70% от общото им тегло;
- при отпадъчните материали от хартия, картон, метал, пластмаса, стъкло – до 50% от тях, трябва да са разделно събрани и рециклирани. Системите за разделно събиране на опаковки задължително включват всички населени места с повече от 5000 жители.

Изпълнението на тези количествено измерими цели води и до намаляване на съответните количества образувани отпадъци.

Съгласно резултатите от направените анализи за съществуващото състояние и прогнози за развитие, в т.ч. и социално-икономическите аспекти, за постигане на Стратегическа цел 1 „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване” са определени оперативна цел и индикатори за изпълнението ѝ.

Оперативна цел: *Намаляване на количеството на генерирани отпадъците*

Оперативната цел е в синхрон с основната цел на европейската и националната политика в областта на околната среда „Прекъсване на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата”.

4. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

В Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на отпадъци, обособени в три групи:

- мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци;
- мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране и производство и разпространение;
- мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба.

Предложените мерките и дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци е трудно изпълнимо на местно ниво, поради факта, че общините нямат правомощия за ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците. Въпреки това анализът на приложимостта на примерните мерки показва, че относими към компетенциите на местните власти и подходящи за прилагане в Община Елхово за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци на територията и са:

- ❖ Въвеждане на система за домашното компостиране в населени места и райони под 3 хил. жители – съгласно Закона за управление на отпадъците, домашното компостиране се счита за мярка за предотвратяване образуването на отпадъци (оползотворяване на мястото на образуване). Тук при тази мярка общината може да разработи различни програми и/или проекти за насърчаването на домашното компостиране. Мерките трябва да са насочени основно към живущите в селските райони на общината, където се генерира по-голям поток от растителни отпадъци. Друг вариант е разработване и търсене на финансиране на проекти за безплатно предоставяне на компостери на гражданите.
- ❖ Изграждане на система за събиране на растителни и биоразградими отпадъци от домакинствата в град Елхово, които нямат възможност за домашно компостиране. Организирането на система за разделно събиране на тези отпадъци е и задължение на местната власт по *Наредба за разделно събиране на биоотпадъците*. С изпълнението ѝ общината може едновременно да изпълни и мярката за предотвратяване и/или намаляване образуването на отпадъци.
- ❖ Насърчаване изграждането на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба, чрез насочване на бизнеса за кандидатстване по оперативни програми – примерно ОП „Конкурентоспособност и иновации 2014-2020 г.”.

- ❖ Информационните кампании насочени към населението си остават най-добрата и ефикасна мярка. Всички мерки, които общината набелязва не могат да се осъществяват, ако не се обхване най-големия генератор на отпадъци - населението. Необходимо е разработването на активни информационни кампании, с които ясно да се определят насоките и целите пред общината, да се изложат положителните и отрицателните страни на проблема, както и ползите за населението и околната среда от изпълнението на конкретните мерки. Примери за провеждането на информационни кампании сред населението могат да бъдат: изготвяне на разяснителна информация, насоки и съвети за прилагане на инструменти за предотвратяване образуването на отпадъци, основно чрез уеб-сайта на общината; провеждане на обучителни програми; различни образователни кампании.
- ❖ Провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя.

**План за действие към
Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в Община Елхово**

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването на отпадъци

Оперативна цел: Намаляване на количеството на отпадъците

Индикатори за изпълнение:

- Текущи - Количество образувани битови отпадъци в тон за година;
- Целеви - Намаляване на годишното количество образувани битови отпадъци.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целеви	
Въвеждане на система за домашно компостиране, чрез закупуване на компостери за предоставяне на домакинствата.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Предотвратяване на образуването на отпадъци от растителен и хранителен произход	Брой закупени компостери	Брой на домакинствата прилагачи домашно компостиране	Община Елхово
Разработване на проект за създаване на центрове за поправка и повторна употреба на стоки, вкл. съдействие на частни лица при интерес за изграждане на такъв тип центрове.	-	ОПОС	2018 г.	Допълнително предотвратени отпадъци чрез предоставяне на услуги за удължаване на жизнения цикъл на стоки	Наличие на разработен и одобрен проект	Създаден център за поправка и повторна употреба на стоки	Община Елхово
Провеждане на информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към: - намаляване на образуваните отпадъци; - устойчиво потребление; - участие в разделното събиране (разделяне при източника).	-	ОПОС Общински бюджет	2016-2020 г.	Повишаване на информираността на населението, което влияе пряко върху количеството образувани отпадъци	Брой реализирани кампании	До 2020 година са проведени поне 4 информационни кампании	Община Елхово
Създаване на организация за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци от дейността на ресторанти, хотели, заведения за обществено хранене и др.	-	ОПОС Общински бюджет	2016-2020 г.	Предотвратяване на образуването на отпадъци екологосъобразно третиране	Въвеждане на система за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци	Брой обхванато население и обекти в системата за разделно събиране	Община Елхово

Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на **Стратегическа цел 2:** „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

1. Въведение и основни положения

През 2012 г. в Закона за управление на отпадъците се включи общоевропейската цел за рециклиране на битовите отпадъци, приета в законодателство на ЕС през 2008 година. По-конкретно за общините в България се постави изискването да достигнат поетапно до 2020 г. рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло (в които потоци отпадъци се включват и отпадъците от опаковки от същите материали) в следните количества:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Съобразно нормативната уредба всяка община може да постигне целта самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона.

Отпадъците от хартия, картон, пластмаса и стъкло следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи. Именно поради това е много важно всяка община да конкретизира и предприеме мерки за не попадането на тези видове отпадъци на Регионалното депо. Целта на тези мерки са да се увеличат количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и да се намали тяхното депониране.

В йерархията при управлението на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване образуването на отпадъците. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците колкото може в повече направления. Следващо в подреждането е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини. И накрая на предпоследно място се нарежда оползотворяване, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и др.

2. Цел на подпрограмата

Целите на подпрограмата са тези, които определят рамката и насоките за изпълнението ѝ. Те целят улесняване на местната администрация при изпълнението на задълженията ѝ, като поставят ясни и точни правила за това.

Стратегическата цел на тази подпрограма е „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и предотвратяване на риска от депонирането им”.

Оперативната цел поставя конкретни изисквания за достигане на стратегическата цел, а именно: „Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло”.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване и извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране. Към настоящият момент на РДНО на общините Елхово и Болярово не се извършват дейности по предварително третиране/сепариране на отпадъците.

Към 2014 г. на територията на Община Елхово не са въведени системите за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО) и за разделно събиране на отпадъци от опаковки, поради отказ на организациите по оползотворяване.

Съгласно изискванията на ЗУО и *Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки*, системите за разделно събиране може да бъдат осъществени от общината чрез сключване на договор освен с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки и с други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, за извършване на дейности с отпадъци и/или комплексно разрешително.

С оглед на това Община Елхово следва да предприеме действия за организиране и въвеждане на система за разделно събиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки. Целесъобразно е двете групи отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло и отпадъци от опаковки от същите материали да бъдат съвместени. При определяне обхвата на системите следва да се има предвид, че системите за разделно събиране **задължително** включват всички населени места с население по-голямо от 5000 жители. (чл. 33, ал. 1 от ЗУО).

При избор, системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки да се организират с други лица, а не с организации по оползотворяване, то в едномесечен срок от подписване на договор, кметът на общината уведомява писмено министъра на околната среда и водите и представя изготвена и утвърдена от общинския съвет програма за управление на отпадъците от опаковки на територията на общината. Програмата се разработват и приемат за период, не по-кратък от 3 години.

Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки въвежда и задължения на кмета на Общината за недопускане на посегателства и кражби на отпадъците от съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Изпълнението му се осъществява посредством въвеждане на наказателна отговорност и санкции за неизпълнение на физически и юридически лица в Общинските наредби, касаещи отпадъците и стриктно контролиране от страна на общинските служите, отговорни за дейността.

За увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци е необходимо да се предприемат мерки и за тяхното насърчаване. Насърчаването трябва да е насочено основно към гражданите на общината, от които произтича по-големия поток на тези отпадъци.

**План за действие към Подпрограмата
за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите
отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло**

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативна цел: Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло.

Текущи индикатори:

- 2016 г. - мин. 25% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране;
- 2018 г. - мин. 40% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Целеви индикатор:

- 2020 г. - мин. 50% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиран.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целеви	
Въвеждане на система за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло в град Елхово.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци	Брой разположени съдове за разделно събиране на отпадъци	До 2020 г. 50% от теглото на образуваните четири потока отпадъци да бъдат разделно събрани и рециклирани	Община Елхово
Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в град Елхово.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци	Брой разположени съдове за разделно събиране на отпадъци	До 2020 г. 50% от теглото на образуваните отпадъци да бъдат разделно събрани и рециклирани	Община Елхово

Програма за управление на отпадъците на територията на Община Елхово 2015 - 2020 г.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целиви	
Актуализиране и допълване при необходимост на системите за организирано сметосъбиране, с цел увеличаване количествата на отпадъците, преминаващи през инсталация за сепариране, преди тяхното депониране.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Увеличаване на количествата рециклирани отпадъци	Количество отпадъци преминали през сепариране	Отделяне на по-голямо количество отпадъци за рециклиране и изпълнение на целите	Община Елхово
Оказване на съдействие на физически и юридически лица към изграждане на площадки за предаване и третиране на отпадъци от хартия, картон, пластмаса и стъкло.	-	-	2016-2020 г.	Увеличаване на местата за предаване на тези отпадъци	Брой изградени площадки	Увеличаване на количеството предадени за рециклиране отпадъци	Община Елхово
Увеличаване размера на санкциите, заложи в Общинските наредби за смесването на определени отпадъци и изхвърлянето на рециклируеми и оползотворими такива в контейнерите за смесени отпадъци.	-	-	2016-2020 г.	Повишаване ефективността на системата за разделно събиране	Променена нормативна уредба	Увеличена наказателна отговорност	Общинска администрация
Провеждане на информационни кампании сред населението за разделно събиране и рециклиране на отпадъците.	-	-	2016-2020 г.	Повишаване информираността на населението	Брой реализирани информационни кампании	Ежегодно до 2020г. са проведени съответните кампании	ООп други лица, които организират системата за разделно събиране
ООп и/или всички лица, с които общината има сключен договор за извършване на дейности с битови отпадъци, в т.ч. оползотворими отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси, стъкло, предоставят на Община Елхово ежегодни справки за количествата събрани и предадени за оползотворяване в т.ч рециклирани отпадъци.	-	-	2016-2020 г.	Информационна обезпеченост във връзка с постигане целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.	Количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци в тон за година	Всички ООп/фирми и юридически лица са представили навременна и пълна информация	ООп и/или всички лица, с които общината има сключен договор

Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци, в т.ч. за биоотпадъците на територията на Община Елхово

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на **Стратегическа цел 2:** „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

1. Въведение и основни положения

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци, и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Със Закона за управление на отпадъците и Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020г.) са поставени конкретни количествени цели пред общините за разделно събиране и рециклиране, както и цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.

Общата цел е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци (БрБО) до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци образувани през 1995г., като целите се постигат поетапно всяка година. В допълнение към общата цел за намаляване на депонираните БрБО, национални цели за оползотворяване на битовите биоотпадъци се поставиха в *Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците*, приета през месец декември 2013 г. Наредбата задължава общините за всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал. 9 от ЗУО да постигат поетапно цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- до 31 декември 2016г. – не по-малко от 25 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.
- до 31 декември 2020г. – не по-малко от 50 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.
- до 31 декември 2025г. – не по-малко от 70 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.

Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени, а не за оползотворени отпадъци.

В наредбата са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред МОСВ за изпълнението на целите, както за общината, така и за конкретния регион; разпределение на задълженията между общините, участващи в региона, предприети мерки

и дейности за достигане на целите, предоставяне на доказателства за изпълнение и др.

В съответствие с националните политики и изисквания, Община Елхово си поставя следните конкретни цели относно управлението на биоразградимите отпадъци и биоотпадъците до 2020 г.:

1. Намаляване на количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци с 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани от общината през 1995 г.;
2. Разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци в следните количества:
 - до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в общината през 2014 г.;
 - до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в общината през 2014 г.

2. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.

В *Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците* са поставени конкретни изисквания за организирането на системи за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е обхващане на почти всички източници на генериране на биоотпадъци, които да се събират и третират отделно от битовите отпадъци, като по този начин се избягва смесването на отпадъците.

Едно от посочените в наредбата задължения е изготвяне на актуален морфологичен анализ на смесените битови отпадъци, с цел определяне на състава и количеството биоразградими отпадъци в потока на смесените битови отпадъци. Към настоящият момент това условие не е изпълнено, но от администрацията са предприети мерки за възлагане на задачата на външен изпълнител.

Предвидените в настоящата подпрограма мерки за постигане на целите за намаляване на количеството БрБО, постъпващи за депониране са:

- Организиране на разделно събиране на „зелени” биоотпадъци в т.ч. градински отпадъци от почистването на обществени площи, паркове и градини на територията на общината.
- Изграждане на инсталация за компостиране на разделно събрани отпадъци от паркове и градини.
- Организиране на разделно събиране и рециклиране на биоразградимите отпадъци (хартия и картон), чрез организации по оползотворяване или други лица притежаващи съответното разрешение по реда на ЗУО.
- Организиране на разделно събиране на биоразградимите отпадъци от домакинствата, ресторантите, хотели, заведения за обществено хранене, пазарите за плодове и зеленчуци и изграждане на регионална инсталация за анаеробно третиране на БрБО с оползотворяване на произведения компост или биогаз.
- Насърчаване на домакинствата към домашно компостиране в малките населени места. Община Елхово няма реализирани проекти за осигуряване на домакинствата с домашни компостери. Такъв проект може да бъде финансиран по ОПОС 2014-2020 г. С оглед достигане на целите за биоразградимите отпадъци се препоръчва закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране. на домакинствата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци.
- Провеждане на информационни/образователни кампании сред населението.

Съобразно гореизброените мерки, следва да се изгради ефективна система за тези отпадъци, чрез която да се намалят количествата на постъпващите за депониране биоотпадъци.

Първият етап от управлението на биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците, включва организиране на система за разделното им събиране и изваждането им от системата на смесените битови отпадъци. Системата може да се организира със специални контейнери (кафяв цвят), с които могат да се обслужват отделни жилищни сгради, кооперации, обекти за производство и търговия с храни. Първоначалното изграждане на системата трябва да започне с търговските обекти, ресторантите, заведения за обществено хранене и пазарите, като постепенно се включва и населението. Поетапното въвеждане на системата при домакинствата има за цел поетапно изграждане на екологично съзнание в гражданите, което да ги приобщи към бъдещите промени в начина на изхвърляне и събиране на отпадъка. С изграждане на система за разделно събиране на биоотпадъци е необходимо започване на интензивни разяснителни кампании сред населението за да има ефективност изградената система.

Втория етап от управлението на биоотпадъците, включва дейности за тяхното третиране и оползотворяване. *Наредбата за третиране на биоотпадъците* дава насоки относно начина на третиране, документите, които се изискват от лицата извършващи дейността, контрола и качеството на крайният продукт. Първият момент в дейността по третирането на биоотпадъците е избора на подходяща инсталация и/или съоръжение. След изграждането им е необходимо да се уточни точно предназначението на крайния продукт след третирането и начина на бъдещото му използване.

На територията на Община Елхово в т.ч. и на РДНО в с.Добрич няма изградено съоръжение за третиране на биоотпадъците от хранителен произход. Съобразно вида и количествата на генерираните БрБО от двете общини (Елхово и Болярово), както и значителните инвестиции за изграждането на такъв тип съоръжения е подходящо да се приложи регионален подход, чрез осигуряването на една обща инсталация за анаеробно разграждане на БрБО за общините от регион Елхово. Анаеробното разграждане е особено подходящо за преработването на влажни биологични отпадъци, включително мазнини (напр. от кухненски отпадъци).

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци изисква същите да се оползотворяват чрез дейностите, обозначени със следните кодове по Приложение №2 към §1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

R 3 – рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или

R 10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието и околната среда;

R 1 - използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия (в случаите на анаеробно разграждане на биоотпадъци).

Трябва да се има предвид, че крайният продукт – компост, съдържа различни вещества, които са по-малко или повече в зависимост от количеството и вида на използваните отпадъци. Във връзка с това е необходимо преди използването му за каквато и да е цел да се извършва лабораторен анализ на партидите компост, за установяване наличието на опасни и вредни вещества в него. При достигане на добри качества, съобразно изискванията на нормативната уредба, компоста може да се използва с търговска цел при положение, че е опакован, съобразно изискванията на *Наредбата за третиране на биоотпадъци* и покрива качеството, съобразно наложените стандарти.

План за действие
към подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за
биоразградимите битови отпадъци, в т.ч. за биоотпадъците

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

Оперативна цел: *Достигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци.*

Текущи индикатори:

- Ежегодно до 2019 г. количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.;
- В периода 2016 г. – 2019 г.: мин. 25% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени.

Целеви индикатори:

- Към 2020 г. - количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.;
- Към 2020 г. - мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в общината през 2014 г. са разделно събрани и оползотворени.

В настоящата подпрограма не са включени мерки, които имат пряко отношение към постигане на набелязаните цели, но са включени в други подпрограми. Такива мерки са свързани с разделното събиране, оползотворяването и рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци.

Програма за управление на отпадъците на територията на Община Елхово 2015 - 2020 г.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целиви	
Въвеждане на система за разделно събиране на хранителните биоотпадъци от домакинствата и обекти за производство и търговия с храни в град Елхово.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Предотвратяване попадането на биоотпадъци в контейнерите за смесени отпадъци	Брой дом./обекти обхванати от системата за разделно събиране	Количество разделно събрани биоотпадъци (т/год.)	Община Елхово
Изготвяне на график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и публикуването му на сайта на общината.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Създаване на прозрачност при управление на биоотпадъците	Изготвени графици за периода и честотата на събиране.	Създадена ефективна система	Община Елхово
Разделно събиране на „зелени“ биоотпадъци от обществени места – паркове и градини.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020	Намаляване на количеството депонирани биоотпадъци	Брой населени места обхванати от системата за разделно събиране	Количество на предадените за компостиране зелени отпадъци	Община Елхово
Създаване на система за домашно компостиране на БрБО в населени места под 3 хил. жители.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Предотвратяване образуването на биоотпадъци	Брой закупени компостери	Увеличаване броя на домакинствата прилагачи домашно компостиране	Община Елхово
Изграждане на площадка за компостиране на биоразградими отпадъци.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2017-2020 г.	Намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци и оползотворяването им.	Изготвен и одобрен проект	Изградена площадка	Община Елхово PCYO–Елхово
Изграждане на регионална инсталация за анаеробно третиране на БрБО	-	ОПОС	2018-2020 г.	Намаляване на депонираните битови отпадъци и оползотворяването им с производство на биогаз	Изготвен и одобрен проект	Изградена инсталация за анаеробно третиране на БрБО	PCYO–Елхово
Повишаване на информираността на населението за ползите и изискванията за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Повишаване информираността на населението	Брой на проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството събрани БрБО чрез общинската система	Община Елхово

Програма за управление на отпадъците на територията на Община Елхово 2015 - 2020 г.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	цели	
Изготвяне на отчети и докладване на изпълнението на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО и чл. 8, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци	-	-	2016-2020 г.	Информационна обезпеченост във връзка с постигане целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци и намаляване на количеството депонирани БрБО	Количествата разделно събрани оползотворени биоотпадъци в тон за година	Депонирани БрБО към 2020 г. – 109 кг/ж/год.	Община Елхово

Подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

1. Въведение и основни положения

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на **Стратегическа цел 2:** „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

„Отпадъци от строителство и разрушаване” са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на *Наредбата за класификация на отпадъците*.

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба и от проблем за околната среда те могат да се превърнат в ценен ресурс. Ето защо според европейското законодателство до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло. ЗУО определи поэтапно по години целите за рециклиране и друго оползотворяване, за да се достигне крайната цел през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Анализът на нормативната уредба показва, че Община Елхово, както и другите общини в страната, имат следните отговорности, произтичащи от националното законодателство:

- ✓ организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- ✓ когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, има задължение да:
 - разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
 - изпълни реално Плана за управление на отпадъците;
 - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества.

Както в ЗУО, така и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали е определена йерархия при управлението и третирането на отпадъците. В случая при строителните отпадъци се прилага следният йерархичен ред:

1. предотвратяване;
2. подготовка за повторна употреба;
3. рециклиране на строителни отпадъци, които не могат да бъдат повторно употребени;

4. оползотворяване в обратни насипи;
5. оползотворяване за получаване на енергия от строителни отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани и/или материално оползотворени;
6. обезвреждане на строителни отпадъци, които не могат да бъдат повторно употребени, оползотворени и/или рециклирани по начините, упоменати в т. 1 – 5.

С Наредбата са определени изискванията към съдържанието на плановете за управление на строителните отпадъци, редът и начините за тяхното съгласуване и проследяване изпълнението им от местната администрация, както и изискванията за селективното разделяне и материално оползотворяване на отпадъците от различните видове СМР. Изискването за разработване на план за управление на отпадъците не се прилага за:

- разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м;
- реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
- разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Целта на плановете за управление на строителните отпадъци е да се следи и контролира изпълнение на законодателството и постигането на заложените цели в него.

Едновременно с това общините, като институции работещи с публични средства по различни оперативни програми са задължени при строителство да спазват изискванията за влагане на рециклирани строителни материали, както следва:

Вид строителна дейност	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Строителство на сгради, финансирани с публични средства	1%	1%	1%	1.5%	1.5%	1.5%	2%
Строителство на пътища с публични средства	5.0%	5.0%	8.0%	8.0%	8.0%	10.0%	10.0%
Рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища, финансирани с публични средства	2.0%	2.0%	2.0%	2.0%	3.0%	3.0%	3.0%
Строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура, финансирани с публични средства	3.0%	3.0%	5.0%	5.0%	6.0%	7.0%	8.0%
Оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	8.0%	9.0%	10.0%	11.0%	11.0%	11.0%	12.0%

Кметът на общината одобрява плановете за управление на отпадъците като неразделна част от инвестиционните проекти, когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и одобрява отчетите за изпълнение на плана за управление на отпадъците, в предвидените от *Наредбата за управление на строителните отпадъци* и за влагане на рециклирани строителни материали случаи.

На територията на Община Елхово няма изградена инфраструктура за третирането на отпадъци от строителство и разрушаване.

План за действие към подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

Оперативната цел - Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от домакинствата и от строителните дейности на общината.

Текущи индикатори: Ежегодно до 2020 г. в строежите с възложител Община Елхово се влагат рециклирани строителни материали, в количества, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Целеви индикатор: През 2020 г. в строежите с възложител Община Елхово се влагат рециклирани строителни материали, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци за 2020 г.

Мерките, включени в настоящата подпрограмата, са свързани с осигуряване на информационна безопасност на общината във връзка с изпълнение на посочените по-горе ангажименти.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	цели	
Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Изпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3 т. 5 от ЗУО	Сключване на договор с фирми за третиране на строителни отпадъци	Предотвратяване депонирането на СО чрез оползотворяване	Община Елхово
Водене на отчетност за количествата на предадени и оползотворени строителни отпадъци за общински обекти.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Водене на отчетност и контрол върху СО	Отчети за образувани и третирани СО	Създадена база данни за СО	Община Елхово
Водене на отчетност за количествата на вложените рециклирани материали в строителството за общински обекти.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Изпълнение на изискванията на законодателството	Количества вложени рециклирани строителни материали	Изпълнение на целите за влагане на рециклирани СО	Община Елхово
Съгласуване и одобрение на планове за управление на строителни отпадъци, когато общината е компетентен орган по ЗУТ.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Изпълнение на целите за СО	Брой съгласувани проекти	Контрол върху дейностите на управление на СО	Община Елхово

Подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на **Стратегическа цел 2:** „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

1. Въведение и основни положения

Съгласно ЗУО „*Масово разпространени отпадъци*” са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

С националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки - от 2004 г.
- ИУМПС - от 2005 г.
- ИУЕЕО - от 2006 г.
- Отпадъчни масла и нефтопродукти - от 2006 г.
- Отпадъци от батерии и акумулатори - от 2006 г.
- Отпадъци от гуми - от 2011 г.

Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи широко разпространени отпадъци се осъществяват и финансират на Национално ниво, основно от организациите по оползотворяване и/или лица, изпълняващи задълженията си самостоятелно, чрез прилагане на схемите за „разширена отговорност на производителя”.

За изпълнение на националните цели в ЗУО е вменено задължение и на органите на местната власт, които с помощта на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, образувани от дейността на домакинствата. Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и поставят условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

Съгласно нормативните изисквания Кмета на общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

В съответствие с националните политики и изисквания, Община Елхово си поставя следната **Оперативна цел** - *Изпълнение задълженията на общината относно съдействие при организиране на системите за разделното събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.*

2. Анализ и описание на съществуващото състояние

За управление на специфичните потоци от отпадъци, включващи негодни за употреба автомобилни гуми, батерии и акумулатори, масла и нефтопродукти, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, Община Елхово е необходимо да предприеме

мерки, относно сключване на договори с различни организации по оползотворяване, притежаващи актуални разрешения за дейности със съответния вид отпадък.

В настоящата подпрограма не са включени мерки за разделното събиране и оползотворяването на отпадъци от опаковки, т.к. те са разгледани и включени в *Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло*. Въпреки това е важно да се отбележи, че изпълнението им има пряко отношение към постигането на набелязаните оперативни цели в двете подпрограми и на заложената Стратегическа цел 2.

2.1. Електрическо и електронно оборудване (ЕЕО)

Чрез *Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)* са вменени изисквания на местната администрация за оказване на съдействие на организациите по оползотворяване (ООп) и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т. ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО.

Вариантите за изпълнение на изискванията са няколко:

- ✓ Съдействие на организациите по оползотворяване, чрез определяне на места и организиране на система за разделно събиране на тези отпадъци. Местата могат да бъдат обособени площадки за предаване на отпадъците и/или места за разполагане на специализирани контейнери за този вид отпадък.
- ✓ Сключване на договор с частни лица, притежаващи площадки за предаване на отпадъци и които имат издаден разрешителен документ по реда на ЗУО за дейности с ИУЕЕО. При този вариант, чрез договор за сътрудничество могат да се ползват вече изградените площадки на частни лица и гражданите да се насочват за предаване на отпадъците от ИУЕЕО на тях.
- ✓ Третия вариант, за изпълнение на задълженията на Наредбата е сключване на договор с организация по оползотворяване за събиране на отпадъците от ИУЕЕО на мястото на образуването им, т.е. от домакинствата.

Към момента в Община Елхово система за разделно събиране на ИУЕЕО се прилага единствено чрез лицата извършващи продажба на крайни потребители на територията ѝ. Всички лица, които извършват продажба на ЕЕО на крайните потребители са длъжни да:

- поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита и/или други налични места за предаване на ИУЕЕО;
- да приемат без заплащане от страна на крайните потребители ИУЕЕО, образувано в бита, от сходен вид и изпълняващо същите функции, както закупеното или да приемат безплатно много малко по размер ИУЕЕО.

2.2. Батерии и акумулатори

Изискванията в *Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)* са идентични с тези в Наредбата за ИУЕЕО. Най-често прилаганата практика в страната за събиране и предаване на този тип отпадъци е организиране на система за разделното им събиране, чрез поставяне на съдове за портативни батерии, разположени в училища, административни и други сгради за обществено ползване. Обслужването им е посредством подаване на заявка до организацията по оползотворяване при запълване на обема им. Този вариант е удачен

поради лесната достъпност на кошчетата на повече места и същевременно с това се осъществява и контрол.

В изпълнение на принципа за „Разширена отговорност на производителя” в търговски обекти на територията на общината има разположени съдове за разделно събиране на негодни за употреба батерии.

2.3. Масла и нефтопродукти

В *Наредбата за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* задълженията на органите на местното самоуправление са:

- Определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината;
- Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване.

Тук вариантите за определяне на местата за смяна на отработени масла са идентифициране и посочване на гражданите на всички оторизирани сервизи, където в общината се извършва тази дейност. Необходимо е да бъде изготвен списък с местата и лицата, отговорни за дейността, който да бъде публично оповестен. Към местата за смяна на отработени моторни масла се включват сервизите и бензиностанциите, отговарящи на изискванията на ЗУО или подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

➤ Задължения на лицата притежаващи или извършващи дейности с отработени моторни масла

Еднолични търговци и юридически лица, предлагащи за продажба моторни и трансмисионни масла, са задължени да поставят на подходящи и достъпни места в търговските си обекти списък на определените места за смяна на отработени моторни масла.

Всички лица, които извършват смяна на масла са задължени да сключват договор, с който се гарантира събирането и предаването на отработени масла или отпадъчни нефтопродукти за оползотворяване.

Лицата, които притежават отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, образувани от бита или стопанската им дейност, са длъжни да ги предават чрез приемо-предавателен протокол за оползотворяване и/или обезвреждане на определените от община места или на лица, притежаващи съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда.

2.4. Негодни за употреба гуми

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) вменява отново същите изисквания както на по-горните специфични отпадъци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване.

И тук вариантите са сключване на договор с организация по оползотворяване на ИУГ, за което е необходимо общината да разполага с площадка, където да съхранява посочените отпадъци и/или сключване на договор с оторизирано лице, което експлоатира действаща площадка. Друг вариант е сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има сключен договор с организация по оползотворяване или лице,

притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

➤ *Задължения на лицата притежаващи или извършващи дейности с негодни за употреба гуми*

Всички лица, които извършват продажба или смяна на автомобилни гуми са длъжни да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезли от употреба гуми (ИУГ), като за целта поставят на видно място в търговските обекти табла, съдържащи информация за местата, както и начина за приемане на излезлите от употреба автомобилни гуми.

Гражданите, едноличните търговци и юридическите лица са задължени да предават излезлите от употреба гуми на определените от общината събирателни пунктове или на лица, притежаващи разрешителен документ по ЗУО за събиране и предаване на негодните за употреба гуми.

2.5. Излезли от употреба моторни превозни средства

Съгласно определените с Наредбата изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства (ИУМПС), основните задължения на местната администрация са:

- определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУМПС на територията на общината.
- организира дейностите по събирането на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното „Пътна полиция” при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Конкретни мерки при управлението на тези отпадъци са:

- Изготвяне на указания и правила за събиране на излезли от употреба МПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост;
- Информирание на обществеността за местата, където могат да предадат ИУМПС;
- Оказване на съдействие на организациите по оползотворяване;
- Ежегоден контрол на всички площадки на територията на общината, приемащи ИУМПС.

В изпълнение на задълженията си по чл. 19, ал.3, т.7 за организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО), Община Елхово е сключила договор с: ЕТ „Недялко Стоянов” от октомври 2014 г. за предоставяне на площадка за временно съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) от физически и юридически лица. Изпълнителя притежава Разрешение № 13-ДО-00000472-00 от 05.03.2013 г за извършване на дейности с отпадъци от РИОСВ Стара Загора.

**План за действие към
подпрограма за изпълнение задълженията на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на
масово разпространени отпадъци**

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”

Оперативна цел - Изпълнение задълженията на общината, относно съдействие при организиране на системите за разделното събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

Текущи индикатори – Увеличаване количеството разделно събрани и оползотворени МРО от територията на общината.

Целеви индикатор – Създадена е ефективна система с участието на всички задължени лица по схемите за МРО.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	цели	
Организиране на дейности по разделно събиране следните потоци МРО: ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС, ИУГ, отработени масла и нефтопродукти, чрез сключване на договори с ООп или други лица, притежаващи необходимите разрешителни по ЗУО.	-	Общински бюджет ПУДООС ОПОС	2016-2020 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци	Брой сключени договори за разделно събиране на отпадъци	До 2020 г. 50% от теглото на образуваните отпадъци да бъдат разделно събрани и рециклирани	Община Елхово
Осведомяване на обществеността за обекти, в които се извършва приемане на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС, ИУГ и отработени масла.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Прозрачност и информираност при управление на МРО	Създаден и публикуван на сайта на общината регистър/списък на обектите	Актуализиране и поддържане на списъка	Община Елхово
Организиране на съвместни кампании с организацията по оползотворяване или други лица, с която има сключен договор общината за разясняване и предоставяне на информация, относно разделно събиране и оползотворяване на МРО	-	ООп Общински бюджет	2016-2020 г.	Повишаване информираността на населението	Брой на проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството МРО предадени за оползотворяване	Община Елхово, ООп, лица с които има сключен договор
Водене на ежегодна отчетност за количествата на събрани и предадени за оползотворяване МРО от ООп или лица, с които общината има сключен договор.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Информационна обезпеченост във връзка с постигане на целите за рециклиране и оползотворяване	Увеличаване количествата на МРО предадени за оползотворяване	Създадена база данни МРО	ООп, лица с които има сключен договор

Подпрограма за отпадъците от утайки от градски пречиствателни станции за отпадни води

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на **Стратегическа цел 2:** „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им”.

1. Въведение и основни положения

Утайките от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) представляват органична фракция, която се получава в резултат на пречистването на отпадъчните води след утаяването на остатъчните вещества. Съществуват редица възможности за оползотворяване и обезвреждане на утайките от ПСОВ. Някои от тях са дългогодишни добри практики например, оползотворяването им като почвен подобрител върху земеделски земи и при рекултивация на нарушени терени. Друг по-съвременен подход за тяхното оползотворяване е използването им като гориво за производство на енергия.

В Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци са регламентирани изискванията на Европейската директива относно депонирането на отпадъци (ЕС, 1999г.). Тя забранява депонирането на течни сурови утайки и предполага нарастваща нужда от създаването на възможности за третиране и оползотворяване на утайките от пречистване на отпадъчни води, произтичаща от изискването за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.

Въз основа на направените анализи и изводи прилагането на националния стратегически план за управление на утайките (НСПУУ) от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г. трябва да осигури следните национални цели:

- Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г.:
 - 55% до края на 2016 г.
 - 60% до края на 2018 г.
 - 65% до края на 2020 г.
- Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020:
 - 10% до края на 2016 г.
 - 20% до края на 2018 г.
 - 35% до края на 2020 г.
- Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020 г.

2. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.

На територията на общината към момента няма действаща ГПСОВ. Предвид на това, общинската администрация е предприела необходимите действия и е в процес на изпълнение на проект за: „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово”, общ. Елхово, област Ямбол, финансиран съгласно договор № DIR-51011119-SO24/17.02.2012г. по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.” Проектът предвижда отпадъчните води от града да се третират в ГПСОВ до постигане на изискванията за заустване в „чувствителна зона” – р.Тунджа, т.е. с предвидено отстраняване на азот и фосфор.

Предприетите мерки ще дадат възможност за изпълнение изискванията на Директива 91/271/ЕС за пречистване на отпадъчни води от населените места, Националната програма за приоритетно изграждане на градски пречиствателни станции за отпадъчни води за населени места с големина над 10 000 еквивалентни жители в Република България, в съответствие с изискванията и задълженията на страната ни за опазване на р.Тунджа от замърсяване. Чрез изграждането на канализационни колектори и съпътстващи ги водопроводи, както и на съвременна ПСОВ в гр.Елхово, ще се елиминира неконтролируемото изпускане на непречистените отпадъчни води в приемника и ще се ограничи замърсяването на околната среда.

След реализирането и окончателното изпълнение на проекта възможни варианти за оползотворяване на утайките от ПСОВ са:

- Оползотворяване в земеделието;
- Рекултивация на нарушени терени;
- Оползотворяване чрез използването им за запръстяване в регионалното депо за неопасни отпадъци Елхово.

Съгласно Комплексно разрешително №134/2006г. на Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово е разрешено да бъдат приемани отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование съгласно Приложение 1 от Наредба №2/2014г. за класификация на отпадъците както следва:

- 19 08 01 – отпадъци от решетки и сита.
- 19 08 02 – отпадъци от песъкоуловители.
- 19 08 05 – утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места.

План за действие към Подпрограма за отпадъците от утайки от ГПСОВ

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им.

Оперативната цел - Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени утайки от ПСОВ.

Целеви индикатор: - Оползотворява се цялото количество генерирани утайки от ГПСОВ на територията на Община Елхово.

Мерки/Дейности	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целеви	
Реализиране на проект „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово”.	-	ОПОС 2014-2020 г.	2016-2020 г.	Развитие и разширение на инфраструктурата за пречистване на отпадъчните води.	Строителство на ГПСОВ 2014-2020 г.	Изградена ГПСОВ	Община Елхово
Оползотворяване на образуваните утайките от ГПСОВ чрез: - влагане в земеделието; - рекултивация на нарушени терени; - използването им за запръстяване на Регионалното депо за неопасни отпадъци Елхово.	-	Оператор ГПСОВ	2016-2020 г.	Намаляване на количествата депонирани утайки.	Увеличаване на количество утайки предадени за оползотворяване.	Нулево депониране на утайки до 2020г.	Оператор ГПСОВ Община Елхово
Провеждането на периодичен мониторинг на параметрите, характеризиращи качеството на утайките и определящи годността им за определени начини за третиране или оползотворяване.		Оператор ГПСОВ	2016-2020 г.	Определяне и контролиране неопасния характер на утайките и възможностите за оползотворяване.	Увеличаване на количество утайки предадени за оползотворяване	Нулево депониране на утайки до 2020г.	Оператор ГПСОВ

Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на **Стратегическа цел 3:** „Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда”

1. Въведение и основни положения

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство. Основна част от усилията на национално и местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда;
- чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличава дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- закриване и рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;
- предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните подпрограми, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

2. Анализ и описание на бъдещи мерки

В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на Община Елхово, свързани с:

- ✓ осигуряване на екологосъобразно депониране на остатъчните битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания;
- ✓ подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече опасните отпадъци от бита;
- ✓ Завършване на дейностите по рекултивация на общинското депо на гр. Елхово;
- ✓ Следексплоатационни грижи и мониторинг на закритото депо.

Като част от РСУО – Елхово, остатъчните битови отпадъци от общината се депонират на регионалното депо, което отговаря на европейските и националните изисквания за екологосъобразно обезвреждане на отпадъци. Депото е съставено от две клетки, като към 2015 г. е изградена само Клетка 1. Следвайки тенденциите и политиката за управлението на отпадъците в ЕС и Република България, на територията на регионалното депо ще се

депонират само тези отпадъци, които не подлежат на оползотворяване, рециклиране или повторна употреба.

Други действия, които следва да се предприемат, са свързани със следексплоатационни грижи на рекултивираното общинско депо. Това са дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

Необходимо е да се определи отговорността за последващия контрол и наблюдение на параметрите на околната среда в района, съгласно изискванията на *Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.*

**План за действие към
подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци**

Стратегическа цел 3: „Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда”

Оперативна цел: Предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Текущ индикатор - Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата.

Целеви индикатор – към 2020 г. е приключила реализация на проект за рекултивация на общинското депо за ТБО на гр. Елхово.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целеви	
Завършване рекултивацията на общинското депо за битови отпадъци в град Елхово	-	ПУДООС	2015 – 2016 г.	Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве от депата с преустановена експлоатация	Осигурено финансиране за изпълнението на проекта по рекултивация	Завършена рекултивация	Община Елхово
Провеждане на следексплоатационни грижи на депото и изпълнение на дейностите от плана за контрол и мониторинг.	-	Общински бюджет	След завършване на проекта за рекултивация	Предотвратен е риска за околната среда	В ежегодния отчет за дейността са отчетени като изпълнени всички планирани дейности за следексплоатационни грижи за закритото депо		Община Елхово
Упражняване на системен входящ контрол и прилагане на методи за установяване на съответствието с приеманите отпадъци за депониране.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Контрол на количествата депонирани отпадъци	Намаляване на количествата депонирани отпадъци		Община Елхово
Актуализиране или сключване на нови договори за разделно събиране на опасни отпадъци от бита, вкл. МРО съдържащи опасни компоненти	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	Сключен договор	Намаляване количествата на депонираните отпадъци	Община Елхово
Увеличаване на административния капацитет относно изпълнение на нормативните изисквания при управлението на отпадъците.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Подобряване организацията при управление на отпадъците	Брой служители	Ефективно прилагане на местната нормативна уредба	Община Елхово

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Настоящата подпрограма е във връзка с изпълнението на **Стратегическа цел 4:** „Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците”.

1. Въведение и основно положение

Информиранието и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели. От особена важност е да се повишава разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците, т.е. за приоритетния ред на това как да се справяме с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Отчитайки всичко това, Община Елхово осъзнава своята отговорност за повишаване на това разбиране. За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Елхово 2015-2020г. е *Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците*. Настоящата Подпрограма за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците е насочена към постигане на тази стратегическа цел.

2. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки

Дейностите по управлението на отпадъците в общината трябва да станат напълно прозрачни, като същевременно с това се дадат и повече възможности на населението за участие в процесите. Общината е наложила през годините няколко кампании, които обхващат тематика за управлението на отпадъците и включват активно участие на населението.

На електронната си страница е обявен и „зелен” телефон за подаване на сигнали, жалби, мнения и предложения, свързани с управлението на отпадъците.

В настоящата подпрограма са включени мерки за подобряване на информираността на обществото - основен генератор на отпадъци. Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер. На практика мерките в подпрограмата подпомагат изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринасят за постигане и на останалите четири стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Елхово.

Мерките са насочени към:

- Повишаване на ролята на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците в Община Елхово;
- Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците и повишаване на участието на населението и бизнеса в предотвратяване на отпадъците и в разделното събиране на битовите и строителните отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците.

Предвидените в подпрограмата мерки включват публикуване и разпространение на актуална информация и провеждане на разяснителни кампании за:

- повишаване на информираността и разбирането сред населението и бизнеса - за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците;
- за услугите по събиране, транспортиране и третиране на различните потоци отпадъци, предоставяни от общината;
- за задълженията на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци.

Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко гражданите в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Специално внимание ще бъде обърнато на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общината, предвид създаването у тях на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания.

Важна предпоставка за постигане на заложената цел са и част от предприетите до момента мерки, като провеждането на национални кампании за почистване от отпадъци чрез участие на доброволци, ежегодната акция за почистване на гр. Елхово, участието на общината в кампанията на bTV „Да изчистим България заедно” и др.

В съответствие с възприетия подход за всички подпрограми, не са посочени финансови средства за мерките, които ще се изпълняват в рамките на обичайните средства, предвидени в общинския бюджет за съответните дейности.

План за действие към
Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността
по въпросите за управление на отпадъците

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността във ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

Оперативна цел: Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците в Община Елхово.

Текущи индикатори: Ежегодно нарастване на броя на домакинствата, административни сгради и търговски обекти, които участват в разделното събиране на отпадъците.

Целеви индикатор: през 2020 г. над 50% от домакинствата и над 70% от търг. обекти, произв., стоп. и административни сгради участват в системите за разделно събиране на отпадъците.

Дейности (мерки)	Бюджет, лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност
					текущи	целиви	
Публикуване на актуална информация за отпадъците и дейностите по управлението им на интернет страницата на общината.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Осигурен достъп на населението до информация за управление на отпадъците в общината	Брой публикувани съобщения годишно	Поддържане на актуална информация за отпадъците	Община Елхово
Публикуване на годишни отчети за изпълнение на настоящата Програма за управление на отпадъците до 2020 г. на интернет страница на общината.	-		ежегодно до 31 март	осигурена прозрачност при изпълнение на общинската политика за отпадъци	-	-	Община Елхово
Провеждане на информационни и разяснителни кампании за различни възрастови и социални групи по въпроси, свързани с разделното събиране и рециклиране на отпадъци.	-	Общински бюджет	2016-2020 г.	Повишаване информираността на населението и бизнеса	Брой проведени кампании	Увеличен брой на участниците в инф. кампании	Община Елхово, ООП
Участие в местни, национални и международни кампании за намаляване на отпадъците.	-	Общински бюджет, партньорски организации	2016-2020 г.	Ангажираност на населението и бизнеса в управлението на отпадъците в общината	Брой проведени кампании	Увеличаване броя на участващите в кампанията	Община Елхово, Организатор на кампанията
Въвеждане на наградни схеми за училищата и детските градини при провеждане на инициативи за разделно събрани отпадъци.	-	Общински бюджет		повишаване на участието на младите хора в разделно събиране на отпадъците	Брой участващи ДГ и училища	количество разделно събрани отпадъци	Община Елхово, Директори на училища и ДГ

VI. Координация с други планове и програми

Общинската програма за управление на отпадъците 2015-2020 г на Община Елхово е разработена в координация както с национални, така и с общински програмни документи, като разбира се са отразени спецификите, приоритетите и потребностите на общината в сферата на управление на отпадъците.

При разработване на Програмата са взети предвид основните изисквания произтичащи от националните програмни документи, в т.ч.:

- ❖ Националният план за управление на отпадъците 2014–2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците като част от него;
- ❖ Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.;
- ❖ Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;
- ❖ Националният план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

В *Националния стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране* са описани начините и мерките за достигане на целите, заложи в ЗУО за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци. Тези начини и мерки са заложи и в настоящата програма на местно ниво. За достигането им е разработена подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците.

Стратегическият план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България поставя мерките и начините на действие за изпълнение на целите, заложи в ЗУО за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци, образувани от строителство и влагане на рециклирани материали в строителството. Подобни мерки и план за действие са разработени в Общинската програма на местно ниво. За изпълнението на мерките и целите е разработена подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци разрушаване на сгради.

На местно ниво Общинската програма за управление на отпадъците е в пряка връзка с Общинската програма за опазване на околната среда 2014-2020 г., като се представя като приложение към нея.

Като елемент от системата за планиране развитието на общината за периода до 2020 г., Програмата за управление на отпадъците на Община Елхово е синхронизирана и съобразена с **Общинския план за развитие на Община Елхово за периода 2014 – 2020 г. (ОПР).**

Общинският план за развитие определя рамката за развитие в новия програмен период, като интегрира икономическите, социалните, екологичните и инфраструктурните аспекти на желанието устойчив и балансиран растеж на територията на общината, като дефинира стратегически и специфични цели, приоритети и мерки.

Програмата за управление на отпадъците 2015-2020 г. е в подкрепа на Стратегическа цел 3 на ОПР: *Подобряване средата на живот и утвърждаване на местната идентичност*, Приоритет 6: *Развитие и модернизация на техническата инфраструктура и възстановяване и опазване на околната среда*, Специфична цел 6.4: *Възстановяване и съхранение на околната среда*, Мярка: *Опазване на природните ресурси и защита на околната среда*.

VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на територията на Община Елхово за периода 2015-2020 г.

7.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

За всеки стратегически документ е важно не само да бъде разработен съобразно с методологията на стратегическото планиране, но и да бъде реализиран съобразно планираното. Поради това наблюдението и оценката на изпълнението на програмни документи са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост – извършване на актуализация.

При изграждане на система за наблюдение, отчет и контрол е необходимо на първо място да се извърши ясно разпределение на отговорностите. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което да отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Необходимо е ясно дефиниране на отговорностите на вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите.

Към момента събирането, систематизирането на данните, анализ и оценка на напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението на общинските програми свързани с околната среда се извършват от служителите от Отдел „Екология“, отговорни и за управлението на отпадъците. За целта експертите от отдела изготвят годишен доклад за напредъка по изпълнение на мерките и програмните цели.

При отклонение от приетите мерки и цели е необходимо да се докладва на ръководството и своевременно да се предприемат коригиращи действия.

7.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Съобразно Закона за управление на отпадъците органът, който одобрява и контролира Общинските програми за управление на отпадъците е Общинския съвет на съответната администрация. Съгласно чл.52, ал.9 от ЗУО ежегодно в срок до 31 март Кмета на общината, внася в Общинските съвет отчет за изпълнение на програмата за предходната година, като същият след приемането му се изпраща в Регионалната инспекция по околна среда и води за сведение. Годишните отчетни доклади за изпълнението на Програмата ще се публикуват и на интернет страницата на Община Елхово с цел информиране на обществеността.

Целта на контрола и отчитането на програмата е да се проследи ежегодно напредъка на изпълнение на поставените мерки и цели в програмата, евентуалните пречки за неизпълнението им, както и да бъдат взети навременни мерки при наличието на мерки, които не биха могли да се изпълнят поради финансови, нормативни и/или други причини.

7.3. Процедура за актуализация на програмата

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на:

- промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане.
- промяна на фактическите условия и/или възникване от необходимостта от прилагане на допълнителни мерки към вече приетите, при отчитане на липса на напредък за постигане на целевите индикатори.

Процедурата на актуализация ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на Община Елхово, провеждане на публично обсъждане, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет.

VIII. Приложения:

1. Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците.
2. Анализ на отпадъците.
3. Анализ на инфраструктура на управление на отпадъците.
4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците.
5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.
6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите.
7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.
8. Анализ за информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците.
9. Прогнози за образуваните отпадъци.

1. Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците

Настоящият раздел съдържа анализ на нормативните документи в областта на управление на отпадъците на национално ниво и съответната нормативна уредба на Община Елхово. Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Какви ангажименти регламентира националното законодателство спрямо местните власти;
- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците;
- Общинската нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания на ЗУО;
- Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ.

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- Събиране и проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините, свързани с управлението на отпадъците, включително проекти на нормативни актове;
- Събиране и анализ на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управление на отпадъците;
- Проучване на анализите, разработени във връзка с разработването на Национален план за управление на отпадъците 2014–2020 г., представен на интернет страницата на МОСВ;
- Анализ на разработените и приети програмни документи в Община Елхово свързани с управлението на отпадъците.

1.1. Анализ на национална нормативна рамка

Принципи при управление на отпадъците

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

Устойчиво развитие – Основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения. Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъци и за оползотворяване и рециклирането им.

Интегрирано управление на отпадъците - изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от закони, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономически и екологически ефективно управление на отпадъците.

Най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТНПР) - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТНПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Независимо че йерархията е полезна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да бъде съпоставяно с принципа на НДНТНПР, в зависимост от съществуващите обстоятелства и икономически условия.

Предотвратяване - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Отговорност на производителя и замърсителят плаща – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда, трябва да покрият пълните разходи за своите действия.

Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

Близост – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване.

Йерархия на управление на отпадъците.

Йерархията при управление на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане (депонирание, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Предотвратяването на отпадъци е определено в ЗУО като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

- Генерираното количество отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);
- Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

Подготовка за повторна употреба включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени, се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

Рециклиране - Общата идея при рециклирането е, че един материал бива преработван с цел да се променят неговите физикохимични свойства и това да позволи той да се употребява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамкова директива за отпадъците (РДО) е ЕС да стане повече от „рециклиращо общество”, което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно РДО, включват (но не само):

- Рециклиране на материали - например на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали, стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти, употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдирани или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;
- Производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите³.

Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.

Друго оползотворяване е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в Приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в Приложение I към РДО;
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

Обезвреждане - депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в Приложение II към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

³ Критерии за компост от биологични отпадъци на равнище ЕС в момента са в процес на обсъждане. Поради това към момента компост, който не е престанал да бъде отпадък по всички съществуващи национални стандарти и се използва като тор, се смята за оползотворен. В специално прието Решение на ниво ЕС относно изчисляване на постигането на целите за рециклиране и оползотворяване от страните членки подробно е описано в кои случаи компостът се счита за оползотворен.

Действащи закони и подзаконовни актове на национално ниво:

Закон за управление на отпадъците (ЗУО)

През 2012 г. бе приет нов Закон за управление на отпадъците (ЗУО), обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., който въвежда в българското законодателство изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС. В новия Закон за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове към него подробно са описани правата и задълженията на централните и местните власти, в т. ч. ангажиментите на общините по управление на битовите и строителни отпадъци, разработване на общински програмни и нормативни документи по управление на отпадъците.

ЗУО определя правила за управление на масово разпространените отпадъци. Регламентира правата и задължения на лицата, генериращи отпадъци и преработващи отпадъци, определя глобите и санкциите за неспазване на закона.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО:

- ✓ Въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които се постигат поетапно, както следва:
 - до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
 - до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
 - до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.
- ✓ Разпоредбите на ЗУО изискват най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Поетапното постигане на тези цели е заложено чрез Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, както следва:
 - до 31 декември 2013 г. – ограничаване количеството биоразградими битови отпадъци до 50 % от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.;
 - до 31 декември 2020 г. – ограничаване количеството биоразградими битови отпадъци до 35 % от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.

Заложените цели за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци се постигат от регионите за управление на отпадъците, определени в НПУО 2014-2020. Съгласно чл. 31, ал. 4 от ЗУО, целите се изпълняват от всички общини, включени в даден регион като разпределението на задълженията между тях се определя с решение на Общото събрание на съответното регионално сдружение.

- ✓ Въвежда цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, както следва:
 - до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
 - до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
 - до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.
- ✓ Въвежда изисквания към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно

- разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване.
- ✓ Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.
 - Регионалното сдружение няма за цел да формира и не разпределя печалба, не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответните общински администрации.
 - Общините могат да получат финансиране на проекти в областта на управление на отпадъците от европейските фондове, държавния бюджет, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) или други национални публични източници на финансиране само след създаването на регионално сдружение. Тази разпоредба не се прилага в случаите, когато съответният регион се състои от една община.
 - ✓ Въвежда икономически инструменти:
 - За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране. Всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото.
 - За обезвреждане на отпадъци на общинско или регионално депо за неопасни отпадъци или на депо за строителни отпадъци се заплащат отчисления за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството депонирани отпадъци и да се увеличи рециклирането и оползотворяването им. При изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци отчисленията се намаляват с 50% когато се изпълнят изискванията за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло и с 50% - когато се изпълнят изискванията за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.
 - ✓ Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на техните сервитути.
 - ✓ Указва изискванията и реда за предоставяне на информация за дейности, свързани с отпадъци.

Основни ангажименти на общините, произтичащи от ЗУО

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица ангажименти на общините, свързани с управлението на отпадъците. Съгласно нормативната уредба, Кметът на общината е отговорен за:

1. управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия.
2. осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други.
3. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им.
4. осигуряване условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които общината е възложила тези дейности като, съответните лица трябва да притежават необходимите разрешителни или регистрационни документи, изисквани от ЗУО.
5. избора на площадки, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци.

6. организира събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтната дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община.
7. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.
8. почистването от отпадъци на общинските пътища, вкл. техните сервитути, което е също нов ангажимент за всички собственици на пътища.
9. предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, организиране на почистването им.
10. изпълнение решенията на общото събрание на регионалното сдружение, в което участва дадена община, в т.ч. относно инвестиционната програма на сдружението, провеждане на обществените поръчки и др.
11. разработва общинска наредба за управление на отпадъците. Приетите от общинските съвети наредби в съответствие с отменения закон (по чл. 19), трябва да бъдат актуализирани и да се допълнят с новите изисквания, въведени със ЗУО от 2012 г., но не по-късно от 13.07.2014 г. ЗУО определя минималните изисквания за съдържание на общинските наредби за управление на отпадъците.
12. разработва общинска програма за управление на отпадъците, съгласно чл. 52 от ЗУО.
13. организира внасянето на отчисленията за следексплоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срок.
14. предлага за одобряване от общинския съвет на такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци.
15. определя изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките (отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини).
16. поддържа регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община.
17. съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба.
18. осигурява информация на обществеността по всички ангажименти на общината чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин и провежда информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците.

Кметът на общината самостоятелно, когато не участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците, или съвместно с другите кметове на общините от сдружението, предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на нови съоръжения за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ.

ЗУО регламентира и обхваща на контролните правомощия на общините: Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали(ОЧЦМ);
- спазването на други изисквания, определени с Наредбата по чл. 22.

Съгласно чл. 118 от ЗУО кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности, съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

Задължения на местната власт, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове в областта на разделното събиране на отпадъците.

С приетия през 2012 г. ЗУО се въвеждат редица нови задължения в областта на разделното събиране на отпадъците и поетапното постигане на целите по рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци. Освен досега съществуващото задължение за изграждане на системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки, кмета на общината отговаря и за:

✚ Разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО).

Системата за разделно събиране на тези четири потока отпадъци може да бъде осъществена от общината чрез сключване на договори с:

- Организации по оползотворяване на отпадъци;
- Други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, за извършване на дейности с отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на Закона за опазване на околната среда.

В хипотезата на „*други лица*” притежаващи съответния разрешителен документ, за дейности с отпадъци на територията на общината, с които кметът може да сключи договор, попадат също и общински предприятия или общинско търговско дружество по смисъла на чл. 52, ал.1 от Закона за общинската собственост.

Минималните изисквания към съдържанието на договорите са посочени в чл. 20, ал. 4 от ЗУО. С договорите се урежда разделното събиране на отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведения за обществено хранене, търговски обекти и обекти за отдих, забавления и туризъм.

При определяне обхвата на системата следва да се има предвид, че системите за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл. 19, ал. 3, т.6) и за разделно събиране на отпадъци от опаковки задължително включват всички населени места с население по-голямо от 5000 жители и курортните населени места. (чл. 33, ал.1 от ЗУО).

Целесъобразно е двете групи отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло и отпадъци от опаковки от същите материали да бъдат съвместени. В случай, че на територията на общината има вече изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, същата може да бъде оптимизирана и за изпълнение на задължението за разделно събиране на битови отпадъци. Това ще доведе до спестяване на място при разполагане на необходимите съдове. Преминаването на отпадъците на допълнително сепариране след събирането им позволява коректното отчитане в следствие на постигнатите цели.

В случай, че на територията на общината няма изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, поради писмен отказ от всички организации по оползотворяване да сключат договор със съответната община е налице хипотезата на чл. 26, ал. 3 от *Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки (обн. ДВ. бр.85/2012)*, съгласно която **кметът на общината изпълнява задълженията си да организира и двете системи, като сключва договори с други лица**, притежаващи съответния разрешителен документ за дейности с отпадъци на територията на общината.

При избор, системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки да се организира с други лица, а не с организации по оползотворяване, то в едномесечен срок от подписване на договор, кметът на общината уведомява писмено министъра на околната среда и водите и представя изготвена и утвърдена от общинския съвет програма за управление на отпадъците от опаковки на територията на общината. Програмата се разработва и приема за период, не по-кратък от 3 години.

✚ Организира разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци от поддържане на зелени площи, паркове и градини, (в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или друг вид третиране), чл. 19, ал. 3, т.10 от ЗУО

Изискванията към дейностите по събиране, в т.ч. и разделно събиране и третиране на биоразградими отпадъци са определени в *Наредба за разделно събиране на биоотпадъците* и *Наредба за третиране на биоотпадъците*.

В *Наредба за разделно събиране на биоотпадъците* са регламентирани задължения към кметовете на общините, отнасящи се до изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците. Наредбата задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО, да осигурят съвместно постигането на следните цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

- до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Разпределението на задълженията между отделните общини в съответния регион за изпълнение на посочените цели се определя с решение на общото събрание на регионално сдружение.

За постигане на посочените цели, кмета на общината като неразделна част от програмата за управление на отпадъците по чл. 52 от ЗУО, включва мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделното събиране и оползотворяването им на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.).

Наредбата изисква кметът на общината да осигурява разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община, в т.ч. определя местата за разполагане на съдовете за събиране на биоотпадъци, разработва подробен график за

тяхното обслужване и го оповестява на интернет страницата на Общината и/или информира населението по друг подходящ начин.

Подробно изискванията към системите за разделно събиране на битови биоотпадъци, като обхват, вид на отпадъците и елементи на системата са описани в наредбата. Важно е да отбележим, че притежателите на биоотпадъци са задължени да ги предават на общинската система за разделно събиране или да извършват компостиране на място. Забранява се депонирането и/или обезвреждането на биоотпадъци по какъвто и да е друг начин, в случай че могат да бъдат рециклирани или оползотворени. Не се допуска изхвърлянето на биоотпадъци в контейнери за смесени битови и/или отпадъци от опаковки, както и смесването на разделно събрани биоотпадъци с други видове отпадъци.

Наредбата не се прилага за естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, вкл. оборска тор, слама, растителни остатъци или остатъци от преработка и съхранение на селскостопански продукти, които се използват в земеделието, и за утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води от битови източници.

Задължение на общините е да извършват на всеки 5 години морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на общината.

➤ *Наредба за третиране на биоотпадъците.*

Наредбата регламентира основните критерии за третиране на биоотпадъците, включително изискванията за качество на компоста, ферментационния продукт, органичния почвен подобрител и стабилизиранията органична фракция от механично биологично третиране (МБТ). Определени са условията, при които компостът и ферментационният продукт престават да бъдат отпадък и могат да бъдат пуснати свободно на пазара. Наредбата включва изискванията за вземане на проби за качество на материалите, получени при третиране на биоотпадъците, както и минимални изисквания за етикетиране и областите на употреба на крайните продукти от биологичното третиране на биоотпадъците. Изискванията на наредбата са от съществено значение за общините, които ще изградят системи за третиране на биоотпадъците и ще произвеждат компост.

Разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци. (чл. 19, ал.3 т.7)

Съгласно ЗУО системата за разделно събиране се организира в съответствие с принципа „разширена отговорност на производителя” - чрез сключване на договори с организации по оползотворяване. На национално ниво са приети са шест отделни наредби за управление на масово разпространените отпадъци (МРО):

- *Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки;*
- *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори;*
- *Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти;*
- *Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване;*
- *Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства;*
- *Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми.*

Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „отговорност на производителя”. В наредбите са

посочени и ангажименти на кмета на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на МРО и намаляване на количествата отпадъци, депонирани на общинските депа, а именно:

- осигурява местата за поставяне на съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки, задължително за курортните населени места и населените места над 5000 жители. В Наредбата са посочени минималният общ обем на съдовете по категории населени места и изискванията за разполагането на съдовете.
- сключва договори с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки или с лице, притежаващо разрешително по ЗУО за изграждане на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината.
- осигурява и организира подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби от контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.
- съдейства при подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване.
- определя местата за събиране на излезли от употреба гуми, когато се разполагат върху общински терен и информира обществеността за местоположението им и условията за приемането на гумите.
- съдейства за събирането и съхраняването на излезлите от употреба гуми и предаването им за оползотворяване и обезвреждането им, съгласно условията на договор с организация за оползотворяване на гуми или с лица, индивидуално изпълняващи задълженията си, ако общината е сключила такъв договор.
- определя местата по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с програмата по чл. 52, ал. 1 ЗУО и наредбата по чл. 22 ЗУО.
- организира дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 от Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното „Пътна полиция” или областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по место регистрация на МПС.
- извършва дейностите по предходните две точки, като сключва договор с организации по оползотворяване на ИУМПС и с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.
- организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА.
- организира контрола за изпълнението на договори с организации по оползотворяване или с други лица притежаващи разрешения по ЗУО, свързани със системите за разделно събиране на масово разпространените отпадъци.

Организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци, които не попадат в обхвата на наредбите по управление на масово разпространените отпадъци и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане (чл. 19, ал.3, т.9).

В обхвата на тази система се включват отпадъци като – кутии от бои и лакове от ремонтната дейност и остатъци в тях, градински химикали, вкл. пестициди, продукти от грижи за домашни животни, химически вещества и препарати, използвани в домакинствата вкл. дезинфектанти. Те могат да се събират както чрез мобилни пунктове (специално оборудвани автомобили) и предварително оповестяване на графици за населението, така и да се предават на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, които общините трябва да осигурят до средата на 2014 г.

Осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места (чл. 19, ал. 3, т. 11).

Тези площадки следва да се осигурят в срок до 13 юли 2014 г. В случай, че не са

осигурени в този срок, отчисленията за обезвреждане на отпадъците на депа се увеличават с 15 на сто за периода до осигуряването им (чл. 19, ал. 5 от ЗУО).

Изискванията по отношение на видовете рециклируеми отпадъци са нови за общините и целят подобряване на услугите за разделно събиране на отпадъците за потребителите и подпомагане на общините за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Следва да се подчертае, че нормата на ЗУО е достатъчно гъвкава и предоставя на общините възможност както да осигурят площадки общинска собственост за някои или за всички видове отпадъци, които домакинствата и фирмите могат да оставят безвъзмездно, така и да сключат договори с лица, които разполагат с площадки за един или няколко вида отпадъци.

Специфични изисквания на ЗУО и на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали и ангажименти на общините

ЗУО въведе специални изисквания към оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради. На основание на ЗУО Министерският съвет одобри и *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали*, която влезе в сила през ноември 2012 г. Наредбата определя случаите, в които общините имат отговорности за отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради, както и изискванията към възложителите на строителни дейности, включително когато общините се явяват възложители на строителните дейности.

Общините са отговорни за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата.

В новия ЗУО, отпада ангажиментът на общините да осигуряват депа и други съоръжения за всички строителни отпадъци на територията на общината. Общините имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци в случаите, когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на планове за управление на отпадъците като неразделна част от инвестиционните проекти.

Тези компетенции са свързани със следните текстове на ЗУО:

- Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци.
- Предаването и приемането на строителните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение или регистрация по ЗУО.
- От 14.07.2014 г. възложителите на строителни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителите на премахване на строежи, изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци. Изискването не се прилага за:
 - премахване на сгради с РЗП по-малка от 100 кв. м;
 - реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
 - строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;

- премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган;
- всички текущи ремонти.

Планът за управление на строителните отпадъци се включва в обхвата на инвестиционните проекти по Глава 8 от ЗУТ, а за обектите, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект по ЗУТ, се изготвя като самостоятелен план.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168, ал. 6 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци.
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при реализацията на проекта, като се прилагат и копия на първични счетоводни документи, доказващи предаването на отпадъците на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности с отпадъци.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект или плана за управление на строителни отпадъци, както и на РИОСВ.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с оползотворяване на материали от строителни отпадъци.

От 14 юли 2014 г. принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването селективно по материали. Кметът на съответната община отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Тези разходи са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на ГПК.

Считано от 14 юли 2014 г. възложителите на строително монтажни работи (СМР) на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение №10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в количества, както следва:

- за строителство на сгради – 2% от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство на пътища - 10% от общото количество вложени строителни продукти;
- за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища - 3% от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8% от общото количество вложени строителни продукти;
- за оползотворяване на предварително третирани строителни отпадъци в обратни насипи - 10% от общото количество вложени строителни продукти.

Посочените цели се постигат поетапно както следва:

Вид строителна дейност	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Строителство на сгради, финансирани с публични средства	1.0%	1.0%	1.0%	1.5%	1.5%	1.5%	2.0%
Строителство на пътища с публични средства	5.0%	5.0%	8.0%	8.0%	8.0%	10.0%	10.0%
Рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища, финансирани с публични средства	2.0%	2.0%	2.0%	2.0%	3.0%	3.0%	3.0%
Строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура, финансирани с публични средства	3.0%	3.0%	5.0%	5.0%	6.0%	7.0%	8.0%
Оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	8.0%	9.0%	10.0%	11.0%	11.0%	11.0%	12.0%

Възложителите на проекти, финансирани с публични средства задължително включват в документацията за участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки за изпълнение на СМР изисквания за влагане на продукти от оползотворяване на строителни отпадъци в посочените количества съобразно обекта на предвидените в проекта СМР.

Считано от 14 юли 2014 г., за постигане на националната цел за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци по чл. 32, ал. 1 ЗУО съгласно сроковете по §16 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО:

- възложителите на СМР на пътища са отговорни за постигане на цел 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуваните при тези дейности строителни отпадъци;
- възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества, посочени в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

С наредбата за управление на отпадъците по чл. 22 от ЗУО⁴ общините следва да регламентират реда и начина за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, например:

- забрана за изхвърляне на строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата в контейнерите за битови отпадъци;
- възможността гражданите да предават безвъзмездно определени количества строителни отпадъци от ремонтната дейност на площадките, които площадки общините трябва да осигурят до средата на 2014 г.;
- задължението на гражданите и фирмите да предават отпадъците от ремонтни дейности, когато са над определените от общината количества за предаване, на депа или други съоръжения за третиране на строителни отпадъци и условията за това.

Финансови последици и стимули за общините, произтичащи от ЗУО

Съгласно Закона за управление на отпадъците:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, което цели увеличаване на рециклираните и оползотворени битови отпадъци от общините.
- При изпълнение на целите за биоразградими отпадъци, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, целящи увеличаване на оползотворени битови биоразградими отпадъци и намаляване на дела на депонираните такива. Следва да се обърне внимание, че съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, освобождаването от заплащане на отчисления е както при изпълнение на целите по чл. 31, ал.1 от ЗУО. Общините могат да се освободят авансово от заплащане на отчисленията за депониране, ако отговарят на определени условия, регламентирани с Наредбата.
- **Ако общините изпълнят двете цели, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.**
- При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци до средата на 2014 г. таксите за депониране се увеличават с 15%.

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите от общините, като се има предвид нормативно регламентирания от МС размер на отчисленията, както и препоръките и очакванията на Европейската комисия този размер да достигне 100 лв./тон депониран отпадък през 2020 г. Размерът на отчисленията за всеки тон депониран отпадък на депата до 2020 г. е както следва:

- **за депата, които отговарят на нормативните изисквания:**

2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. и всяка следваща година
3 лв./т	9 лв./т	15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	46 лв./т	61 лв./т	78 лв./т	95 лв./т

⁴ Чл. 22. (1) Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия.

- **за депата, които не отговарят на нормативните изисквания**, които общините следваше да достигнат до средата на 2009 г., отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в §4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е тези общини и РСУО, които изхвърлят отпадъците си на депа, които не отговарят на изискванията, да ускорят процеса на изграждане на новите депа и други съоръжения, тъй като Република България е в наказателна процедура и може да понесе съответните глоби.

Въвеждането на икономически инструменти, които да стимулират общините и другите задължени за постигане на рециклиране и оползотворяване юридически лица, е препоръка на ЕК и предварително условие за проектите, финансирани от европейските фондове за следващия програмен период за всички страни членки на ЕС. Ето защо общините трябва внимателно ежегодно да планират изразходването на приходите от отчисленията за депониране. Тези приходи могат да се използват от общините за финансиране на инвестиционни проекти в областта на отпадъците, включително за съфинансиране от страна на общините на проектите, финансирани от ОПОС, както и за финансиране на експлоатационни разходи, свързани със системите за разделно събиране на битовите отпадъци, за транспортиране на разделно събраните отпадъци, тяхното последващо сепариране, рециклиране или друг вид оползотворяване, както и за информационни кампании за населението и бизнеса относно управление на отпадъците.

Изисквания относно разработване на общински програми за управление на отпадъците

Във връзка с процеса на програмиране, ЗУО съдържа няколко ключови изисквания:

Първо: Общинската програма да се разработи в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО, приет с решение на Министерски съвет през декември 2014 г.

Второ: Общинската програма се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на НПУО. Периодът, за който МОСВ разработва Националния план, е 2014-2020 г. Със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. Министърът на околната среда и водите, на основание чл. 52, ал. 10 от ЗУО и в изпълнение на мерките заложи в плана за действие към програмата за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците в НПУО 2014-2020, утвърждава методически указания за разработване на общински и регионални програми за управление на отпадъците за периода **2015 -2020 г.**

Трето: Общинската програма трябва да включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Четвърто: Съгласно чл. 52 ал.2 от ЗУО, общинските програми за управление на отпадъците, са секторни програми и са неразделна част от Общинските програми за опазване на околната среда. Това означава, че Общинската програма за управление на отпадъците трябва времево да кореспондира, както с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците, така и с периода на действие на Общинска програма за опазване на околната среда.

Пето: Да се осигури обществен достъп до програмата на общината за управление на отпадъците.

При разработването на общинските програми за управление на отпадъците специално внимание трябва да се отдели на чл. 10, ал. 3 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, и по-конкретно, че кметът на общината като неразделна част от програмата за управление на отпадъците включва мерки за предотвратяване образуването

на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.). Разделното събиране на биоотпадъците на територията на общината е една от предпоставките за постигане на количествените цели за оползотворяване на биоотпадъците.

Съгласно ЗУО ангажиментът за разработване на програмата е на кмета на общината, а за нейното одобрение – на Общинския съвет. Кметът на общината е длъжен ежегодно до края на месец март да информира Общинския съвет за изпълнението на мерките от програмата през предходната година. Целесъобразно е ежегодният отчет за изпълнение на общинската програма да се публикува на интернет страницата на общината с цел информиране на гражданите и бизнеса.

Общинската програма за управление на отпадъците преди внасянето ѝ за разглеждане от Общинския съвет подлежи на съгласувателна процедура „Преценка на необходимостта от извършване на екологична оценка”, в изпълнение на чл. 2, ал. 2, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, издадена на основание на ЗООС. Тази процедура включва подготовка от страна на общината на „Искане за издаване на решение по преценка необходимостта от извършване на екологична оценка”, което се внася за разглеждане в РИОСВ. В общия случай, без утежняващи обстоятелства, процедурата отнема 1 месец, което следва да се има предвид в процеса на разработка и одобрение на общинската програма.

Подзаконовни нормативни актове, издадени на основание ЗУО

Приети са редица подзаконовни нормативни актове, които регламентират задължения за институциите, физическите и юридическите лица. Основните актове, които имат отношение към дейностите на общините са:

- ***Наредба № 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.*** При избор на площадки за разполагане на депа и други съоръжения за отпадъци общините трябва да се съобразят с техническите изисквания към площадките, посочени в Наредбата.
- ***Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.*** При изграждане на депа и други инсталации и съоръжения за отпадъци общините трябва да включат в документацията за избор на изпълнители на договорите за изграждането и за последваща експлоатация на инсталациите и съоръженията съответните технически условия и изисквания, посочени в Наредбата.
- ***Наредба № 4 от 5 април 2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци.*** Наредбата се отнася и за изгаряне на битови отпадъци в инсталации на общините. Определя реда за получаване на разрешения за дейностите по изгаряне на отпадъци, изискванията за приемане на отпадъци в инсталациите, условията за проектиране, изграждане и експлоатация, вкл. отпадъчните газове във въздуха и съответните емисионни норми, изискванията към остатъците от изгарянето и др.
- ***Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.*** При оползотворяване на утайките от пречиствателните станции на общините за отпадъчни води от населените места, операторът, на който е възложена с тази дейност трябва да осигури изискванията на

наредбата относно качеството на утайките, когато се използват в земеделието, осигуряването на проби и мониторинг.

➤ **Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.** Тази наредба е от много съществено значение за общините, тъй като определя размера на отчисленията за депониране и за закриване на депата (т.нар. екотакси за депониране) до 2020 г., които заплащат общините, реда за тяхното превеждане и възможностите за използване на приходите от отчисленията от общините, както и случаите, в които общините се освобождават от заплащане.

➤ **Наредба № 2 от 23 юли 2014 г. за класификацията на отпадъците.** Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.

➤ **Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.** Наредбата определя изискванията за предоставяне на НСИ и ИАОС на информация относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъците, включително информацията и от общините.

➤ **Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци.** Изискванията се отнасят и за общините, когато осъществяват/възлагат дейности с производствени и опасни отпадъци.

Други закони, съдържащи норми относно управление на отпадъците

Освен основния закон регулиращ обществените отношения свързани с управлението на отпадъците (ЗУО) има редица други национални закони с основен предмет други сфери на обществения живот, съдържащи разпоредби относно отпадъците, като например:

Закон за местните данъци и такси

Определя местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци”, приходите от която постъпват в общинския бюджет. Таксата се заплаща за услугите по:

- събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и
- за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно:

- сметосъбиране и сметоизвозване;
- обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения;
- чистота на териториите за обществено ползване.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за

обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от ЗУО;

- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет. От 1 януари 2014 г. влезе в сила промяна на закона, с която не се допуска тази пропорционална основа да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. В тази връзка до 30 юни 2014 г. Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Р България имаха ангажимент да разработят методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци, като Министерски съвет внесе в Народното събрание проект за изменение на чл. 66 и чл. 67 на ЗМДТ. Към 2015 г. методиката все още не е одобрена.

Таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет.

Закон за устройство на територията

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем категории, като първа категория са най-сложните и рискови, а осма категория – с незначителен риск и сложност.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране.
- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО.
- в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране.
- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато: 1) липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл.60 от ЗУО; 2) не

е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

1.2. Нормативна уредба на общинско ниво

Във връзка с изпълнение на изискванията поставените в ЗУО, Община Елхово е разработила следните нормативни документи, в които са регламентирани правата и задълженията както на местните власти, така и на физическите и юридически лица, определени са условията и реда за управление на отпадъците на територията на общината.

Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово

Община Елхово е разработила Наредбата за управление на дейностите по отпадъците, приета с решение №406/32/5 от заседание на Общински съвет Елхово, Протокол №32/10.02.2010 г. Наредбата е изменена с Решение 408/36/3/ от заседание на Общински съвет- Елхово, Протокол №36/24.07.2014 г., и с реш. № 425/37/5/ по Протокол № 37/11.09.2014 г. Нормативния документ е приет на основание и в съответствие с чл. 22 от ЗУО и напълно покрива минималните изисквания за съдържание. Определени са реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, претоварването, обезвреждането и оползотворяването на битови отпадъци от домакинствата и стопанските обекти и биоотпадъци; строителни отпадъци, земни маси и инертни материали, производствени отпадъци, масово разпространени отпадъци, както и заплащането на съответните услуги, съгласно действащата нормативна уредба.

Общинската наредба определя условията и реда за създаването и функционирането на системите за разделно събиране, включително от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради. С наредбата са определени задълженията на ръководителите на всички учреждения, обществени и стопански организации, търговски обекти, държавни и частни фирми или дружества, банки, учебни заведения, болнични заведения, подразделения на МВР, собствениците или наемателите на жилища и на гражданите по отношение на ежедневното почистване и поддържане на чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии. Разписани са задълженията на кмета на общината произтичащи от Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове, които регламентират задължения за институциите, физическите и юридическите лица.

Създадени са организационни мерки за изпълнение на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, определен е и контрола, глобите и санкциите, които се налагат за нарушаване определените в наредбата норми.

Наредбата е достъпна за всички жители на сайта на Община Елхово: www.elhovobg.org.

Наредба № 2 за опазване на чистотата и околната среда в Община Елхово

Наредбата е приета от ОбС Елхово с решение по протокол №9 на заседание от 18.05.2000 г.

С Наредбата се определят конкретните права и задължения на гражданите, юридическите лица, държавните органи и обществените организации в населените места в Община Елхово относно опазване на чистотата и околната среда.

С Наредбата се забранява изхвърлянето в кофите и контейнерите за смет на строителни отпадъци, избухливи и запалителни вещества, материали и други обемисти предмети, които биха могли да повредят сметосъбирачните машини. Изхвърлянето на автобусни билети, амбалаж, отпадъци и други замърсители по улиците, парковете, градините и други

обществени места. Повреждането и разместването на съоръженията на детските площадки, кошчета, кофи и контейнери за смет и други съоръжения по улиците, парковете и градините. Контрол по спазване на Наредба № 2 е възложен на определени със заповед на кмета специалисти от общинска администрация Елхово, кметовете и кметските наместници на населените места.

Наредба № 7 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Елхово (Наредбата е приета от Общински съвет Елхово на основание чл. 22, ал. 1 от ЗМСМА, във връзка с чл. 9 от Закона за местните данъци и такси, с решение по т. 2 от Протокол № 39/05.03.2003 год. Наредбата е изменяна, допълвана и актуализирана през годините, като последното изменение е с Решение №482/41/1/ от 22.01.2015 г.).

С Наредбата се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на предоставяни на физически и юридически лица услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), реда и срока на тяхното събиране на територията на община Елхово.

Такса за битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване. Таксата се заплаща от собственика на имота, а при учредено вещно право на ползване – от ползвателя, според одобренията от Общинския съвет разходи за съответната година за всяка от изброените дейности.

Размерът на такса битови отпадъци се определя както следва:

- ✓ за жилищни имоти на физически и юридически лица /предприятия/ размерът на таксата е промил върху основата определена с чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;
- ✓ за нежилищни имоти на юридически лица /предприятия/ и физически лица размерът на таксата е промил върху основата определена с чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;
- ✓ за имоти, намиращи се извън районите, в които общината е организираща сметосъбиране и сметоизвозване се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.

От 01.01.2016 г. такса битови отпадъци се определя по реда на чл. 67 от Закона за местните данъци и такси.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за;

- ✓ осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци – контейнери, кофи и други;
- ✓ събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- ✓ проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци, включително отчисленията по Закона за управление на отпадъците;
- ✓ почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Не се събира такса за:

- ✓ сметосъбиране и сметоизвозване – за имоти, които не се обслужват и за имоти, които няма да се използват през цялата година и е подадена декларация за това в общинска администрация по местонахождение на имота на собственика или ползвателя до края на предходната година;
- ✓ поддържане чистотата на териториите за обществено ползване – когато услугата не се предоставя от общината;
- ✓ обезвреждане на битови отпадъци и поддържане на депа за битови отпадъци и други съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци – когато няма такива.

Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, безопасността на движението, пожарната и аварийната безопасност и опазване на общинската собственост на територията на Община Елхово (Наредбата е приета от ОбС-Елхово с решение по протокол № 12 на заседание от 23.07.2008 год, посл. изм. и доп. с решение № 473/40/3/ по протокол № 40 от 18.12.2014 г.)

С тази наредба се определят конкретните права и задължения на гражданите, юридическите лица, държавните и общински органи и обществените организации в населените места на Община Елхово и конкретизират условията относно: осигуряване на обществения ред, опазване на общинската собственост, осигуряване на безопасност на движението, осигуряване на пожарна и аварийна безопасност и определят контрола и административно наказателните разпореби. С наредбата се забранява складирането, разпиляването на строителни, горивни и инертни материали извън разрешените за това места. С наредбата се създават условия за превенция на нарушенията и се определят санкции за техните извършители. Контролът по спазването на Наредба № 1 на ОбС-Елхово се възлага на определени със заповед на кмета специалисти от общинска администрация Елхово, на Районно полицейско управление Елхово, на РСПБЗН гр. Елхово, на кметовете и кметските наместници на населените места.

Наредба № 16 за принудителното изпълнение на заповеди за поправка, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Елхово (Приета с Решение с решение № 270/20/2/ на ОбС-Елхово от 14.04.2009 г.)

С тази наредба се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за поправка, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Елхово. Наредбата се прилага за: строежи, които попадат в разпоредбите на чл. 195, ал. 4, 5 и 6 на Закона за устройство на територията (ЗУТ) и строежи по §17 (1) и (3) от Преходните разпоредби на ЗУТ.

Тук липсва текст, кореспондиращ със ЗУО, според който възложителят на СМР относно поправка, заздравяване или премахване на строежи или части от тях следва да извършва дейността си по начин, осигуряващ последващото оползотворяване, в т.ч. рециклиране на образуваните строителни отпадъци в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците.

В Раздел Седми (*Организация на дейностите по третиране на строителни отпадъци и излишни земни и скални маси*) от Наредбата за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово, са разписани задълженията за третиране и транспортиране на строителни отпадъци на съответните отговорни лица. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудителното премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението.

Наредба № 20 за принудително изпълнение на заповеди за премахване на строежи от IV-та до VI-та категория, незаконни по смисъла на чл. 225, ал. 2 от ЗУТ на територията на община Елхово (Наредбата е приета с Решение №559/47/1/ от заседание на Общински съвет- Елхово по Протокол № 47/25.06.2015 г.)

С тази наредба се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за премахване на строежи, незаконни по смисъла на чл.225, ал2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), категоризирани по чл.137, ал.1 от ЗУТ в четвърта, пета и шеста категория или на части от тях, находящи се на територията на Община Елхово. По реда на тази наредба принудително се изпълняват и разпореждания за поправяне или възстановяване на незаконно премахнати строежи, части от тях или отделни други видове строителни работи.

Окончателното почистване на строителната площадка от строителните отпадъци, получени при премахването на незаконния строеж и възстановяването на терена, когато теренът е общинска/държавна собственост или когато се засягат интереси на трети лица, се извършва от Община Елхово, като за извършените видове работи се съставя протокол по образец. Когато теренът е собственост на адресата на заповедта за премахване, на лицето се изпраща предписание за извозване на строителните отпадъци в определен срок и на определено от Кмета на Община Елхово място.

1.3. Програмни документи на национално и общинско ниво

Национална програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2009-2013 г.

В тази програма не са поставени цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, но са описани основните мерки за изграждане и развитие на регионалните системи за управление на битовите отпадъци. По-голямата част от ключовите мерки, за постигане на десетте стратегически цели на програмата са изпълнени или в процес на изпълнение, включително от мерките за подобряване на административния капацитет, въвеждането на икономически инструменти за стимулиране на рециклирането и предотвратяването на образуването на отпадъци. Значителен напредък има по отношение на подготовката и изпълнението на интегрираните регионални системи за управление на битовите отпадъци.

За регион Елхово, националната програма включва изграждането на регионално депо за неопасни битови отпадъци за Общините Елхово и Болярво. Към днешна дата депото е изградено и се експлоатира от 15.11.2010 г. Съгласно издадено от Министерство на околната среда и водите КР № 134/2006 г., собственик и оператор е Община Елхово.

Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020 г. и Национална програма за предотвратяване на отпадъците, като неразделна част от плана

НПУО е напълно съобразен с основните цели на европейското екологично право в сектор „Отпадъци” и съдържа ключови цели, за постигането на които в НПУО и НППОО са предвидени програми от мерки. Основна цел на плана е да прекъсне връзката между икономическия растеж и отпадъците, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на подпрограма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци.

Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците, неразделна част от Плана, са приети с Решение № 831 на Министерския съвет от 22.12.2014 г.

Отговорностите, посочени към общините са свързани със събирането на отпадъците на тяхната територия, както и изготвяне на програма за управление на отпадъците по силата на чл. 52 от ЗУО, чиято структура, цели и предвиждания да отговарят на НПУО.

Община Елхово е включена в Индикативния списък на Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в които могат да се изградят инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове (Приложение № 3 на НПУО), както и в индикативния списък на РСУО, в които могат да се изградят инсталации за компостиране и анаеробно разграждане (Приложение № 4 на НПУО).

Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., е разработен във връзка с поетите ангажименти на България за поетапно намаляване на количествата депонирани БрБО и за подобряване на цялостното им управление, с оглед намаляване въздействието върху околната среда от депонирането на отпадъците. Основната цел на мерките в този план е да се намали образуването и освобождаването в атмосферата на парникови газове от депо.

В Националния стратегически план са заложили целите, които България трябва да постигне при управлението на биоразградимите отпадъци. Направен е анализ на съществуващото състояние в страната и са показани възможностите за постигане на тези цели. За по-прецизно определяне на необходимите мерки, чистите потоци биоразградими отпадъци (хартия, картон, зелени отпадъци от паркове и гардини и хранителни и кухненски отпадъци) и смесените биоразградими отпадъци са разгледани поотделно. Предложени са различни варианти и технологични решения за третиране на биоразградимите отпадъци и са оценени техните предимства и недостатъци. За количествена оценка за изпълнение на поставените цели са разработени индикатори.

Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020 г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн.т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложили и като ключови за постигане на целите на *Третия национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци“*.

До този момент Община Елхово не е извършвала компостиране или друг тип оползотворяване на биоразградими отпадъци.

Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.

МОСВ разработи Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г., който беше приет в края на 2014 г. Основната цел на този документ е да осигури рамката за планиране на национално ниво, като осигури разумен подход при определянето и прилагането на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайките в рамките на съществуващата законодателна рамка, като се вземат предвид географските, обществено-икономическите и демографските условия в България.

Предмет на стратегическия документ е цялото очаквано количество образувани утайки от ПСОВ в България до 2020г., за което са предвидени национални цели за оползотворяване и пакет от мерки за тяхното постигане в краткосрочен (до 2016 г.), средносрочен (до 2018 г.) и дългосрочен (до 2020 г.) план. Междинните години отчитат задължителното разширяване на дейностите, свързани със събирането на отпадъчни води и изграждането на пречиствателни съоръжения в населени места с над 2000 жители, които трябва да бъдат

завършени до края на 2016 г. Новата инфраструктура ще увеличи необходимостта от третиране на по-големи количества утайки след 2016 г.

В процеса на планиране са определени 4 моделни РИОСВ (София, Благоевград, Велико Търново и Бургас), които са разгледани детайлно и са посочени примери за това как изготвеният национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ може да бъде приложен в представителните области на регионално ниво.

Съгласно стратегическите насоки на този план, обезвреждането на утайки чрез депониране трябва рано или късно да бъде преустановено. Тази тенденция следва да увеличи натиска върху операторите на ГПСОВ да търсят други методи за обезвреждане на утайките, освен съществуващата в момента възможност за оползотворяването им върху земеделски земи. Въз основа на направените анализи и изводи прилагането на националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г. трябва да осигури следните национални цели, *които не са законодателство, регламентирани на европейско или национално ниво, но съответстват на йерархията на управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите и опазване на околната среда:*

- Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г:
 - 55% до края на 2016 г.
 - 60% до края на 2018 г.
 - 65% до края на 2020 г.
- Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г:
 - 10% до края на 2016 г.
 - 20% до края на 2018 г.
 - 35% до края на 2020 г.
- Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020 г.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г. е също първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, който в страната основно се депонира.

Основната цел е да се допринесе за устойчивото развитие на България чрез интегрирана рамка за управление на строителните отпадъци, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерирането им, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорността на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали.*

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 година”

Програмата е стратегически документ, който дава обща рамка и ще се прилага за цялата територия на страната. В новия програмен период ще се финансират мерки в сектора управление на отпадъците, насочени основно към подобряване на системите за управление на отпадъците и за тяхното привеждане в съответствие със съществуващото законодателството, вкл. инвестиции за постигане на целта за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и целта за 50% рециклиране на отпадъците към 2020 г.

ОП „Околна среда 2014-2020 г.” ще бъде насочена към изпълнението на целите от Националния план, по-конкретно към мерки за подготовка за повторна употреба и рециклиране, предварително третиране и оползотворяване, изграждане на анаеробни и/или компостиращи инсталации за биоразградими отпадъци.

ОП „Околна среда 2014-2020 г.” ще допринесе за изпълнението на тези цели в т.ч. подпомагане на общините и регионалните сдружения за изграждане на необходимата инфраструктура за управление на отпадъците, чрез финансиране на инвестиции, заложи в Приоритетна Ос 2:

- Проектиране и изграждане на центрове за повторна употреба, за поправка и подготовка за повторна употреба, вкл. осигуряване на съоръжения и техника за целите на дейността;
- Проектиране и изграждане на площадки и инсталации за предварително третиране на битови отпадъци;
- Осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на биоразградими и зелени отпадъци;
- Проектиране и изграждане на анаеробни и/или компостиращи инсталации за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци,
- Проектиране и изграждане на съпътстваща инфраструктура към описаните по-горе инсталации (напр. електроснабдяване, път, водоснабдяване), която обслужва само изгражданите обекти;
- Дейности, свързани с изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти с цел събиране, синтезиране, разпространение и прилагане на нови, нетрадиционни успешни мерки, добри практики и/или управленски подходи в областта на управлението на отпадъците, както и въвеждане на нови технологии и организиране на информационни кампании, насочени към предотвратяване образуването на отпадъци и формирането на общество с нулеви отпадъци („zero waste“ society).

Със средства по приоритетна ос 2 ще бъде осигурено финансиране в рамките на проектите за изготвяне на необходимата документация, включително изготвяне/актуализиране на предпроектни проучвания, финансови и икономически анализи, анализи ползи-разходи, изготвяне на документация за провеждане на обществени поръчки за мерките, предвидени в проектите.

Общински план за развитие на Община Елхово за периода 2014 – 2020 г.

Общинският план за развитие на Община Елхово е основен инструмент за прилагане на регионалната политика за устойчиво и балансирано развитие на общинско ниво, както и за ефективно управление на общината през периода 2014-2020 г. Основното предназначение на Общинския план за развитие е да постави на планова основа местните инициативи и да реализира конкретна политика, включваща цели, приоритети и мерки за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи. Съгласно плана по отношение на отпадъците на територията на общината е необходимо да бъдат предприети действия за:

- Предотвратяване на образуването на нови нерегламентирани сметища;

- Създаване на организация за разделно събиране на отпадъците;
- Организиране на мониторинг на нерегламентираните сметища и създаване на база данни за степента на замърсеност на природните компоненти;
- Насочване на усилията към повишаване на екологичната култура на населението и особено на подрастващото поколение.

Актуализирана общинска програма за управление на отпадъците на Община Елхово 2009 – 2013 г.

Програмата е приета с Решение № 230/17/1 от 28.01.2009 г. на Общински съвет - Елхово. За цитирания период, програмата изпълнява 11 основни цели основани на приетите принципи за управлението на отпадъците и съобразени с направения анализ на съществуващото състояние на общината, а именно:

1. Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъците;
2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците;
4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;
5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;
6. Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;
7. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците;
8. Укрепване на административния капацитет, отговарящ за управлението на отпадъците;
9. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите „отговорност на производителя” и „замърсителят плаща”;
10. Участие на обществеността;
11. Управление на специфични потоци отпадъци.

В основната си част, мерките, които са предприети от страна на администрацията по изпълнение на заложените цели и плана за действие са изпълнени, а другата част от мерките са в процес на изпълнение.

Общинската програма съответства на основните принципи в Националната програма за управление на дейностите по отпадъците, която действаше до 2014 г.

Съгласно изискванията на чл. 52, от ЗУО, Кметът на общината разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на общината, която се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Забавянето при изготвянето на нова програма на общината произтича от факта, че на 29.12.2014 г. е приет новия Национален план за управление на отпадъците, който поставя основните цели пред изпълнителната власт за периода **2015-2020 г.**, това определя и необходимостта от нейното актуализиране.

1.4. Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамка и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

- Община Елхово е предприела своевременни действия за разработване на нова програма за управление на отпадъците в съответствие с изискванията на ЗУО и НПУО 2014-2020 г.

- Действащата Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Елхово отговаря на изисквания на чл. 22 от ЗУО за съдържание на общинските наредби.
- Определени са правата и задълженията на гражданите и фирмите, относно управлението на отпадъците.
- Изградена е регионална система за управление на отпадъците. Регионалното депо за управление на битови отпадъци обслужващо Общините Елхово и Болярово е въведено в експлоатация на 15.11.2010 г.
- Води се отчетност на количествата събрани и депонирани отпадъци.
- Осигурява се финансов ресурс за извършването на дейностите по управление на отпадъците на територията на общината както и за внасянето на отчисленията за депониране на отпадъците.
- Съгласно чл. 8, ал. 6 на Наредба за разделно събиране на биоотпадъците кметовете на общините във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО извършват на всеки 5 години морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на съответната община, съгласно методика, утвърдена със заповед на министъра на околната среда и водите. Община Елхово е предприела действия относно посочените по-горе изисквания, като предстои да бъде сключен договор за изпълнение на услугата.
- Дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци са организирани частично в общината, все още не са обхванати всички видове отпадъци.
- Необходима е по-добра информираност на населението за целите и очакваните резултати при разделянето на рециклируеми, опасни, биоразградими и строителните отпадъци от общият поток битови отпадъци.

Основните трудности и проблеми, които възникват пред общината при прилагането на нормативната уредба на местно ниво са свързани с организирането на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, поради отказ от страна на организациите по оползотворяване на тази група отпадъци, обоснован на икономическа неизгодност.

Съгласно направената оценка на Националното и местното законодателство и степента на приложимост на същите към структурата, дейностите и капацитета на местната администрация основните изводи са, че Община Елхово своевременно съумява да прилага законодателството на местно ниво и да изпълнява в по-голяма част вменените ѝ задължения в подзаконовата нормативна уредба. Някои от изискванията изискват време и ресурси за осъществяването им като за целта са заложили различни мерки и дейности, както в настоящата програма, така и в местните нормативни документи.

2. Анализ на отпадъците

Анализът на отпадъците включва анализ на битовите и масоворазпространени отпадъци, анализ на строителните отпадъци и анализ на отпадъците утайки от ПСОВ.

2.1. Анализ на битовите и масово разпространени отпадъци

Анализът на битовите отпадъци се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са общите количества и тенденциите относно битови отпадъци в общината за анализирания период: в абсолютни количества, на жител/година, сравнение със средното за страната;
- Какъв е морфологичният състав на битовите отпадъци в общината;
- Какви са количествата на повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са сравненията със средното за страната. В каква степен основно прилаганите в общината методи за обезвреждане на битовите отпадъци съответстват на йерархията за управление на отпадъците;
- Какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци;
- Какви са количествата образувани битови отпадъци от различните източници – от домакинствата и от юридическите лица.

Информационно обезпечение на анализа

За целите на настоящия анализ е използвана основно информация от Община Елхово, в т.ч.

- Отчети до НСИ, РИОСВ и ИАОС;
- Статистически данни от НСИ и Евростат;
- Доклади на ИАОС във връзка с изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО;
- Данни от площадките за изкупуване на отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метал.

Определение за битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО **битови отпадъци** са „отпадъците от домакинствата” и „подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

„**Биоразградими**” са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„**Биоотпадъци**” са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

➤ Състояние и тенденции относно битовите отпадъци

В Таблица 2-01 е направена съпоставка на количествата образувани битови отпадъци за периода 2009-2014 г. в Община Елхово, с количествата депонирани битови отпадъци. Тенденцията е за значително намаляване количествата на образуваните битови отпадъци, като през 2014 г. се генерират 69 % по-малко отпадъци спрямо 2009 г. (от 4864 тона/год. през 2009 година, стават 1521 тон/год. през 2014 г.). Най-малко количества са образувани през 2013 г., което представлява около 27% спрямо количествата през 2009г. и се явява в резултат от намаляване на населението спрямо 2009 г. с около 1230 души.

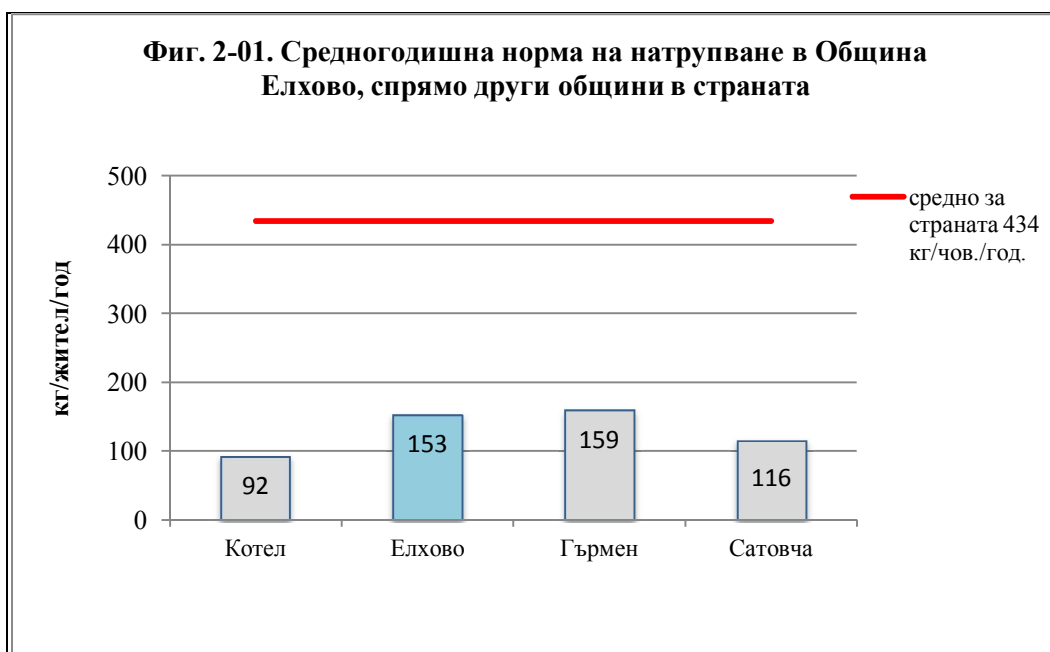
Към 2014 г. в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване е обхванато 100% от населението на Община Елхово, включваща 22 населени места.

Въз основа на отчетените количества на битовите отпадъци са изчислени и нормите на натрупване за последните 6 години, таблица 2-01. Средно за периода, нормата на натрупване за Община Елхово е 153 кг/чов./год.

Таблица 2-01. Количества образувани и депонирани битови отпадъци по години

Период	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Население – общо жители	16757	16 332	16 016	15 780	15 523	15 293
Образувани битови отпадъци, (тон/год)	4864	3910	1499	1723	1329	1521
Депонирани	4649	3685	1471	1723	1319	1521
Норма на натрупване – кг/жител/год	290	240	94	109	86	100

На Фиг. 2-01 е направено сравнение между средногодишната норма на натрупване в Община Елхово, спрямо други общини с приблизително същото население от страната. По този показател Община Елхово е значително под средното ниво на генериране на отпадъци в страната (434 кг/ж/г). От графиката може да се направи извод, че Община Елхово не се различава от тенденциите за количества отпадъци спрямо други общини с приблизително същото население.

Фиг. 2-01. Средногодишна норма на натрупване на Община Елхово спрямо други общини в страната

Събраните битови отпадъци се депонират на „Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово”. Депото се намира на територията на Община Елхово в землището на село Добрич, в кв. 69, УПИ I 96007, местността „Хумата” и представлява регионално депо за неопасни отпадъци, което приема отпадъци от общините Елхово и Болярово. Съгласно българското законодателство, депото е класифицирано като „депо за неопасни отпадъци” и

като такава приема само домакински (твърди битови) и неопасни производствени отпадъци.

Регионалното депо е оборудвано с автоматична везна, което обуславя и висока степен на достоверност на данните за депонираните количества отпадъци.

➤ **Разделно събрани и рециклирани битови отпадъци**

До 2012 г. в Община Елхово, се организира система за разделно събиране на отпадъци от опаковки (PCOO), с цел повторна употреба или рециклиране, съгласно сключен договор с организация по оползотворяване „РЕ ПАК” АД. В гр. Елхово дружеството обслужва общо 17 точки от 1.1 m³ контейнери (за стъкло, хартия и пластмаса) и 21 точки от по 240 l съдове. В действащата към онзи момент система за разделно събиране са включени и 8 села от община Елхово с над 300 жители, където също са разположени по няколко точки от 240 l кофи както следва: Гранитово-3, Мелница-2, Лесово-3, Изгрев-3, Пчела-2, Малък Манастир-3, Кирилово-2, Бояново-3. Събраните отпадъци са балирани в база в гр. Елхово и от там предавани на предприятия за рециклиране на хартия в гр. Пазарджик, предприятия за рециклиране на пластмаса в гр. Ботевград и гр. Роман и стъклото е предавано за рециклиране в Плевен, София и Пловдив. Договорът с организацията е прекратен предсрочно, поради отказ на Министъра на околната среда и водите да издаде ново разрешение за извършване на дейност като организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки на „РЕ ПАК” АД.

Обобщени данни за събраните и предадени за оползотворяване/рециклиране отпадъци от опаковки за периода 2007-2010 г. са представени в следващите таблици:

Таблица: 2-02. Събрани отпадъци от опаковки от системата за разделно събиране в Община Елхово:

година	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.
мерна единица	тон/год.			
Хартия и картон	16	45	85	75
Пластмаса	9	16	68	80
Стъкло	5	6	62	70
Общо постъпили отпадъци от опаковки	30	67	215	225

Източник ОБА Елхово

Таблица: 2-03. Предадени за оползотворяване отпадъци от опаковки от системата за разделно събиране в Община Елхово:

година	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.
мерна единица	тон/год.			
Хартия и картон	16	45	30	25
Пластмаса	9	16	20	16
Стъкло	5	6	21	33
Общо предадени за оползотворяване/ рециклиране отпадъци от опаковки	30	67	71	74

Източник ОБА Елхово

През 2014 г. Община Елхово сключва договор с „БУЛЕКОПАК” АД за разделно събиране на отпадъци от опаковки, образувани от домакинствата, търговски, производствени и административни обекти на нейна територия, но договорът е прекратен поради невъзможността на фирмата подизпълнител да обслужва съдовете за разделно събиране на територията на Община Елхово и на практика не е извършвана тази дейност.

В изпълнение на задълженията си по чл. 19, ал. 3, т. 7 за организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО), Община Елхово е сключила договор с:

- ЕТ „Недялко Стоянов” от октомври 2014 г. за предоставяне на площадка за временно съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) от физически и юридически лица. Изпълнителя притежава Разрешение № 13-ДО-00000472-00 от 05.03.2013 г за извършване на дейности с отпадъци от РИОСВ Стара Загора.

Община Елхово осигурява прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба гуми (ИУГ) от физически лица с битов произход чрез 1) лицата, извършващи продажба или смяна на автомобилни гуми на крайни потребители на територията на общината и 2) събирателни пунктове, разположени на територията на общината. Всички лица, които извършват продажба или смяна на автомобилни гуми са длъжни да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезли от употреба гуми (ИУГ). Гражданите, едноличните търговци и юридическите лица са длъжни да предават излезлите от употреба гуми само на определените от Община Елхово събирателни пунктове или на лица, притежаващи съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО.

Смяна на отработени масла се извършва в оторизирани сервизи на територията на общината. Към местата за смяна на отработени моторни масла се включват, сервизите и бензиностанциите, отговарящи на изискванията на ЗУО или подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Към 2014 г. на територията на Община Елхово функционират общо 4 броя площадки (пунктове) за изкупуване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, оловни акумулаторни батерии, излезли от употреба моторни превозни средства. Поради начина на отчитане на тези пунктове обобщена информация за разделно събраните количества отпадъци, вкл. и предадените за рециклиране битови отпадъци по общини се публикува в годишните доклади на НСИ, раздел Околна среда и на сайта на ИАОС⁵.

➤ **Морфологичен състав**

Община Елхово няма изготвен морфологичен състав на отпадъците. В тази връзка представеният в Таблица 2-04 морфологичен състав е изчислен на база посочените референтни стойности в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед №РД-744/29.09.2012г. Морфологичният състав, предложен като референтни стойности в Методиката на основата на задълбочени проучвания, е представен в 5 групи населени места, в зависимост от броя на населението. Съгласно данните, публикувани от НСИ, Община Елхово, попада в две от представените категории, включващи населени места под 3 хил. жители и от 3 до 25 хил. жители. В следващата таблица са посочени референтните стойности в проценти, съгласно Методиката за всяка от категориите, в които попадат населените места в общината:

⁵<http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste/naredba-razd-sub>

Таблица 2-04: Данни за морфологичния състав за определените типове генератори

Отпадъци по видове	под 3 хил. жители	3-25 хил. жители	Средно за общината
	%	%	%
хранителни	15.60	23.20	19.40
хартия	6.10	8.50	7.30
картон	4.00	5.50	4.75
пластмаса	10.30	10.10	10.20
текстил	2.00	3.70	2.85
гума	1.00	0.90	0.95
кожа	1.00	0.90	0.95
градински	30.90	21.70	26.30
дървесни	2.90	2.00	2.45
стъкло	2.40	6.10	4.25
метали	1.90	2.00	1.95
инертни материали	21.30	14.80	18.05
опасни	0.60	0.60	0.60

Въз основа на осреднените референтни стойности в проценти, са определени следните количества отпадъци по групи средно за общината за периода 2013-2014 г.:

Таблица 2-05: Морфологичен състав, съгласно Методиката (Заповед №РД-744/29.09.2012 г.)

Отпадъци по видове	средно за общината	2013 г.	2014 г.
мерна единица	%	тон/година	тон/година
Общо образувани отпадъци	100	1329	1521
хранителни	19.40	257.8	295.1
хартия	7.30	97.0	111.0
картон	4.75	63.1	72.2
пластмаса	10.20	135.6	155.1
текстил	2.85	37.9	43.3
гума	0.95	12.6	14.4
кожа	0.95	12.6	14.4
градински	26.30	349.5	400.0
дървесни	2.45	32.6	37.3
стъкло	4.25	56.5	64.6
метали	1.95	25.9	29.7
инертни	18.05	239.9	274.5
опасни	0.60	8.0	9.1

От изготвения анализ, градинските отпадъци имат най-висок относителен дял (26.3%), следвани от хранителни отпадъци (19.4%), инертни отпадъци (18.05%), пластмаса (10.2%), хартия (7.3%), картон (4.75%) и стъкло (4.25%). Причина за високите стойности на градинските и хранителните отпадъци е преобладаващия район с фамилни жилищни сгради, развитото градинарство в общината, наличието на заведения за хранене и др. От изнесените стойности в Таблица 2 -05, биоотпадъците, представляват 49.4 % от състава на

общо образувания битов отпадък. Заедно с процента на хартия, картон, текстил и дървесни материали, биоотпадъците формират 61.5% представителност на биоразградимите отпадъци. Рециклируемите – хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло представляват 24.7%. Тяхното количество за разглежданите години 2013 г. и 2014 г. е съответно 378 тон/год. и 433 тон/год.

Със Заповед № РД-884/18.11.2014 г. МОСВ, посочва най-подходящия метод за изчисляване на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за 2013 г. Поради липса на изготвени морфологични анализи за 2013 г. за голяма част от общините на територията на страната, степента на рециклиране на битовите отпадъци, съгласно заповедта, ще се определя, като процент от общото количество отпадъци, предадени за рециклиране от домакинствата и подобни, отнесени към общото количество генерирани отпадъци. По тази методика Община Елхово постига изпълнение едва 28.5%. Като основна причина може да се посочи липсата на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

За 2013 г. няма поставена национална респективно регионална цел за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници. Такава цел има заложена в следващите години, а именно до 1 януари 2016 г. най-малко 25% от общото им тегло, а до 1 януари 2020 г. този процент следва да е 50%. Заложената национална цел може да бъде постигната чрез въвеждане на ефективна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, за което се водят преговори с организации по оползотворяване.

Изпълнението на целите на местно ниво, безспорно ще допринесе и за изпълнение на националната политика за управление на дейностите на отпадъците, чиято основна цел е все по-голям процент от генерираните отпадъци да се рециклират и/или използват повторно и да се намали обемът на отпадъците, които подлежат на депониране.

Друг важен аспект при анализа на отпадъците е оценката на изпълнението на националната и общоевропейската цел за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци (БрБО) през 2013 г. до 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци предназначени за депониране 2010-2020 г. определя, че за да се изпълнят националните цели през 2013 г., максимално допустимо е да се депонират 152 кг/жител биоразградими отпадъци. Това показват, че за Община Елхово към 2013 година, (при население от 15 523 души) са допустими за депониране 2359 тона биоразградими битови отпадъци.

Съгласно подадените в ИАОС годишни отчети от оператора на регионално депо за общините Елхово и Болярово, през 2013 година са приети за обезвреждане (депониране) общо 151 тона БрБО от територията на Община Елхово, което е значително под допустимото количество. Данните показват, че общината изпълнява целите за 2013 г. по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО.

В ЗУО е поставена още една регионална цел за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, която следва да се постигне съвместно с кметовете на общините във всеки от регионите. Съгласно тази цел до 31 декември 2016 г. не по-малко от 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г. трябва да са разделно събрани и оползотворени, а през 2020 г. този процент следва да е 50%.

В Община Елхово няма изградена система за разделно събиране на биоотпадъци. Отпадъците от зелените площи, които се генерират при поддръжката на зелената система се депонират на регионалното депо в землището на с. Добрич, Община Елхово, където на този етап липсва компостираща инсталация.

Не е въведена и система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти.

В тази връзка общината е включена в индикативния списък на Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в които могат да се изградят инсталации за компостиране и анаеробно разграждане (Приложение №4 от Национален план за управление на отпадъците).

За целите на Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020), са определени населени места от три типа райони съгласно броя на населението, а именно райони тип „А” с население над 25 000 жители; райони тип „Б” с население от 3 до 25 000 жители и райони тип „В” с население под 3000 жители.

Град Елхово с население от 9978 по данни на НСИ за 2014 г., попада в категория „*Райони Тип В*” - между 3 000 и 25 000 жители, а останалите населени места от общината в „*Райони Тип В*” - под 3 000 жители.

За *Районите тип В*, където попада гр.Елхово, е определено общините да организират системи за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци от домакинствата, чрез поставяне на нов контейнер с кафяв цвят до контейнерите за общия битов отпадък. За този тип райони, общините организират и системи за разделно събиране на отпадъците от паркове и градини.

В *райони тип В* с население до 3 000 жители количеството на биоразградимата фракция, достигаща до контейнерите е малко. Освен, че е икономически неефективно, създаването на разделно събиране за биоразградимите отпадъци, няма да има значим (или никакъв) ефект за допълнителното им намаляване, а ще намали мотивацията за домашно компостиране. Следователно в тези райони не е определена нужда от създаването на система за разделно събиране на БрБО. За тези райони се препоръчва домашно компостиране.

Съгласно Наредбата за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово, изискваща се по чл. 22 от ЗУО:

1. Биоотпадъците от поддръжане на обществени площи, паркове и градини се събират разделно.
2. Биоотпадъците по т. 1, както и отпадъците от зелените площи към търговските обекти, производствени, стопански и административни сгради се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин който осигурява висока степен на защита на околната среда.
3. Забранява се изхвърлянето в съдовете за битови отпадъци, както и складирането по тротоари, улични платна и др. на отпадъците от животни (животинска тор) и зелени отпадъци (листна маса, клони и др.) При наличие на същите да се извозват своевременно до определените от общината места.
4. Забранява се изгарянето на биоразградими отпадъци на територията на общината.

Основни изводи и препоръки относно битови отпадъци

- ❖ През последните три години се наблюдава положителна тенденция за намаляване на общото количество образувани битови отпадъци на територията на общината.
- ❖ По показател „норма на натрупване на битови отпадъци”, Община Елхово се намира под средните за страната стойности.
- ❖ В общината има възможности за създаване на системи за домашно компостиране, които се препоръчват за по-малките населени места, попадащи в райони тип В до 3000 жители, съгласно представеното райониране в Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020 г.);
- ❖ Към 2014 год. в Община Елхово липсва система за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал, както и отпадъци от опаковки като причината, която се посочва е икономическа неизгодност от страна на организациите, притежаващи разрешение по чл. 81 от ЗУО като организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки.
- ❖ Към настоящият момент не е изготвен морфологичен анализ за състава на битовите отпадъци, който има важно значение за прецизиране на количествата и изпълнението на целите за разделно събиране, рециклиране и намаляване на количествата депонирани отпадъци.
- ❖ За град Елхово е необходимо да се организира система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и разделно събиране на отпадъците от паркове и градини, като се осигурят необходимите съдове за събирането им при източника на образуване в т.ч. домакинства, търговски и административни обекти и заведенията за обществено хранене.
- ❖ На територията на общината няма изградена площадка и/или съоръжение за компостиране на БрБО необходима за постигане на регионалните цели по оползотворяване на биоотпадъците.
- ❖ В Община Елхово няма изградени инсталации за предварително третиране/сепариране на битови отпадъци.
- ❖ Възможно е създаване на системи за домашно компостиране на БрБО в по-малките населени места.
- ❖ Осигурена е площадка за предаване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) от физически и юридически лица.
- ❖ Необходимо е да бъдат сключени договори с организации по оползотворяването на всички типове масово разпространените отпадъци от територията на Община Елхово, в т.ч. – отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО, ИУГ и отработени масла и нефтопродукти.
- ❖ Наблюдаваните тенденции показват, че общината има капацитет да постигне националните и общоевропейските количествените цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

2.2. Анализ на утайките от ПСОВ

За целите на настоящия анализ е използвана информация от:

- Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020 г.;
- Анализ на конкретни случаи за приложението на Националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ в избрани представителни региони;
- План за управление на утайки от ПСОВ гр. Елхово;
- Общинска администрация Елхово.

В Община Елхово към настоящият момент няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ). Предвид на това, общинската администрация е предприела необходимите действия и е в процес на изпълнение на проект за: „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово”, общ. Елхово, област Ямбол, финансиран съгласно договор № DIR-51011119-CO24/17.02.2012г. по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013г.”. Проектът предвижда отпадъчните води от града да се третира в ГПСОВ до постигане на изискванията за заустване в „чувствителна зона” – р.Тунджа, т.е. с предвидено отстраняване на азот и фосфор.

Предприетите мерки ще дадат възможност за изпълнение изискванията на Директива 91/271/ЕС за пречистване на отпадъчни води от населените места, Националната програма за приоритетно изграждане на градски пречиствателни станции за отпадъчни води за населени места с големина над 10 000 еквивалентни жители в Република България, в съответствие с изискванията и задълженията на страната ни за опазване на р.Тунджа от замърсяване. Чрез изграждането на канализационни колектори и съпътстващи ги водопроводи, както и на съвременна ПСОВ в гр.Елхово, ще се елиминира неконтролируемото изпускане на непречистените отпадъчни води в приемника и ще се ограничи замърсяването на околната среда.

Във връзка с изпълнението на цитирания по-горе проект са разгледани три площадки за изграждане на ПСОВ – гр. Елхово. На база направени проучвания и сравнителна оценка между положителни и отрицателни характеристики на терените, както и технико-икономическата обосновка, като най-подходяща за изграждане на пречиствателна станция с Протокол-Решение №1/15.01.2013 г. на ОБЕСУТ е избрана Площадка I в ПИ 27382.57.134 с площ 21973 m², местност “Долен герен”, гр. Елхово. Парцелът е общинска собственост с трайно предназначение на територията: *Земеделска* и начин на трайно ползване: *Нива*.

По отношение технологичната схема на пречистване на отпадъчните води също са предложени вариантни решения. С Протокол-Решение № 2/05.02.2013 г. на ОБЕСУТ при Община Елхово е избрана технологична схема на I-ви вариант на ПСОВ.

Съгласно изготвения инвестиционен проект във фаза ИП, процесът на третиране на отпадъчната вода в рамките на ПСОВ минава през три основни етапа:

- Механично стъпало, включващо груби, фини решетки, мазноуловител и пясъкозадържател.
- Биологично стъпало, включващо селектор, биобасейн с предварителна денитрификация, нитрификация, физико-химично отстраняване на фосфора и вторични утайтели.
- Стъпалото за третиране на утайките, включващо аеробен стабилизатор за утайки, утайкоуплътнител за утайки, силос за утайки, инсталация за обезводняване на утайките и изсушителни полета за аварийно депониране на утайките.

Предвидени съоръжения и сгради

Механично пречистване

1. Сграда решетки

- Груби решетки (30 mm) – 2 броя;
- Помпена станция на вход (след груби решетки) – 3 бр. помпи (2 раб. + 1 рез.);
- Измервателно устройство на вход ПСОВ – 1 брой;
- Фини решетки (3 mm) – 2 бр.;

- Класификатор за пясък – 1 бр.;
 - Въздуходувки за пясъкозадържател – 3 бр. (2 раб. + 1 рез.)
2. Мазниноуловител – 1 бр.;
 3. Тангенционален пясъкозадържател – 2 бр.

Биологично пречистване

4. селуктор – 2 брн. Секции;
5. Биобасейн с предварителна денитрификация, нитрификация и физико-химично отстраняване на фосфора – 2 бр. секции;
6. Вторичен радиален утайтел – 2 бр.

Дезинфекция на пречистените води

7. UV модул за дезинфекция

Третиране на утайките

8. Помпена станция за РАУ и ИАУ – 1 бр.;
9. Аеробен стабилизатор – 2 секции;
10. Вертикален утайкоуплътнител – 2 бр.;
11. Силоз за уплътнени утайки – 1 бр.;
12. Лентова Филтърпреса за обезводняване на утайките, ситуирана в сграда обезводняване на утайки – 1 бр.;
13. Изсушителни полета за аварийно депониране на утайки – 3 бр.;
14. Приемна станция за външни утайки – 1 бр.;
15. Помпена станция за плаващи вещества – 1 бр.;

Спомагателни съоръжения и сгради

16. Измервателно устройство на изход
17. Сграда обезводняване на утайки и реагентно
 - Лентова Филтърпреса – 1 бр.;
 - Шнеков транспортър – 2 бр.;
 - Станция за полимер – 1 бр.;
 - Силоз за Вар – 1 бр.;
 - Смесител – 1 бр.;
 - Инсталация за $FeCl_3$ – 1 бр.
18. Сграда въздуходувки
 - Въздуходувки за Биобасейн – 3 бр. (2 раб. + 1 рез.)
 - Въздуходувки за Аеробен стабилизатор – 3 бр. (2 раб. + 1 рез.)
19. Административно – лабораторен корпус;
20. Контролно – пропускателен пункт;
21. Бифилтри – 2 бр. (към сгр. Решетки и към сгр. Обезводняване);
22. Аварийно захранване – Дизел агрегат;
23. Трафопост;
24. Водомерна шахта.

Описание на технологичния процес

ПСОВ – Елхово ще се захранва от канализационната мрежа на града, която е смесен тип, посредством довеждащ канализационен колектор. Непречистената отпадъчна вода постъпва в открит канал в сграда решетки; преминава през груби решетки (автоматизирани решетки с отвори между прътите 30 mm) след което постъпва в резервоара на входната помпена станция. Посредством потопени канализационни помпи отпадъчната вода се препомпва до ниво осигуряващо гравитачно движение на водата по

време на пречиствателния процес при преминаване през пречиствателните съоръжения като в същото време нивото на вече пречистената вода при последната шахта на площадката остава по-високо от незаливаемата кота на площадката при 1% обезпеченост на водите в р.Тунджа (приемник на пречистените отпадъчни води). След повдигане на нивото отпадъчните води преминават през фини решетки - автоматизирани решетки с отвори между прътите 3 mm. Предвидени са две линии груби и две линии фини решетки – работна и резервна. Входящите канали към решетките могат да се изолират един от друг с ръчно управляеми саваци. Задържаните от решетките отпадъци се събират и изнасят с контейнери.

След решетките, отпадъчната вода по открит канал преминава през Мазниноуловител, след него постъпва в 2 бр. тангенциални Пясъкозадържатели за задържане на по-тежките минерални примеси и пясък, което улеснява по-нататъшното изваждане и обработване на утайките. Отделеният пясък посредством ерлифт се подава към Класификатор за пясък в Сграда решетки. Грубите и фините решетки се монтират в обща сграда – Сграда решетки. На изходящия канал в сградата се инсталира автоматична пробовземачка. На ниво терен в сграда решетки, след ПС се инсталира Измервателно устройство за отпадъчни води на вход ПСОВ.

Задържаните мазнини в Мазниноуловителя постъпват в шахта до него и от там помпажно се събират във съдове разположени в Сграда решетки. Извозват се на регламентирани за целта места.

След механичното стъпало, отпадъчната вода се подава помпажно към Селектор и Биобасейн (ББ) с предварителна денитрификация и нитрификация, където замърсителите в отпадъчната вода се разграждат биологично (БПК5 елиминиране) и се отстранява азота. Селекторът служи за подобряване утайтелната способност на биомасата.

В началото на Биобасейна, преди Селектора се подава Рециркулираща активна утайка (Външна рецикулация) отделена от Вторичните утайтели през Помпена станция за РАУ и ИАУ.

В биостъпалото се осъществява и физико-химичното отстраняване на фосфора, като за целта се дозира подходящ реагент - $FeCl_3$ или др. По време на експлоатацията може да се оптимизира изборът на реагент за отстраняване на фосфора, както и оптималната му доза. За биологичното пречистване на водата ББ е предвидена аерационна система, подаваща въздух под налягане. Въздуходувките за аерационната система са инсталирани в Сграда въздуходувки до Биобасейна.

За целите на биологичния пречиствателния процес в Биобасейна между камерите за Денитрификация и Нитрификация (от нитрификационната към денитрификационната камера) е предвиден поток (Вътрешна рецикулация) осъществяван с потопяеми рецикулационни помпи.

Предвидено е байпасиране на Биобасейна, като водния поток преминава по централния канал в ББ ограничаван и насочван със савачни устройства. От изход ББ също е предвидена байпасна връзка към Изход ПСОВ. Това дефакто е и Байпас на цялата станция, който започва след сграда решетки и завършва на Изход ПСОВ.

От разпределителната камера на изход ББ отпадъчната вода се подава към Вторични радиални утайтели. Във вторичните утайтели се извършва разслояване на утайка от пречистената вода. От вторичните утайтели пречистената отпадъчна вода по открит канал

достига зона за дезинфекция осъществявана с потопена UV инсталация и се насочва към приемника като в последните участъци преди заустването тече в канализационна тръба. Обеззаразяване на водата се прилага само в случаи на епидемиологична обстановка или по изискване на съответните контролни органи. След UV инсталацията водата преминава през измервателно устройство за пречистени води на изход ПСОВ тип Паршал.

Утайката от вторичните утайтели постъпва в шахта за активна утайка, след нея гравитачно достига резервоар в Помпена станция за РАУ и ИАУ. Рециркулиращата активна утайка посредством помпени агрегати за сух монтаж постъпва на вход биобасейн.

Излишната активна утайка (ИАУ) се подава помпажно към двукамерен Аеробен стабилизатор. В него е предвидена Аерационна система, захранвана с въздух от Въздуходувки разположени в Сграда Въздуходувки.

Стабилизираната утайка след Аеробения стабилизатор посредством помпи за сух монтаж (инсталирани в камера към Аеробения стабилизатор) постъпва във два броя Вертикални утайкоуплътнители. Предвидено вадене на декантирана вода от 3 нива, която ще постъпва в площадковата канализация, чрез която гравитачно ще се връща на Вход ПСОВ.

Уплътнена стабилизирана утайка под хидростатичен напор се вади от Утайкоуплътнителите и гравитачно постъпва в Силоз за утайки, където е предвидено разбъркване с миксер. След Силоз за утайки третирани Уплътнени стабилизирани утайки посредством Винтови помпи в Сграда обезводняване и реагентно се транспортират към лентова филтърпреса. Стопанството за механично обезводняване се състои от захранващи винтови помпи, лентова филтърпреса, дозаторна инсталация за полимер, транспортни шнекове, бункер за Вар, смесително устройство. Обезводнената утайка след Филтърпресата се смесва с Вар за обеззаразяване и се транспортира до контейнери, намиращи се на покрита с навес площадка до сградата. Така обработените утайки в последствие се извозват на регламентирано депо или се използват за други цели (рекултивация). Предвидена е байпасна връзка, която подава Уплътнени стабилизирани утайки към Изсушителни полета, в случай на авария по линията за обезводняване на утайките.

Към Вторичните утайтели и към Утайкоуплътнителите е предвидена система за отстраняване на плаващи вещества, които се насочват посредством помпена станция за плаващи вещества или гравитачно към Силоза за стабилизирана утайка. И там е предвидена байпасна връзка за насочването на Плаващи вещества от Вторични утайтели към Изсушителни полета.

Предвижда се и Станция за външни утайки за прием на външни води и утайки от септични ями от съседни села. След измерване на количеството помпажно външните утайки се подават в Сграда решетки.

Капацитетът на ПСОВ – Елхово е подробно разработен и доказан в предходната фаза на инвестиционния проект – ПИП и е представен в Таблица 2-06.

Таблица 2-06. Капацитет на ПСОВ – Елхово

Отпадъчни водни количества	Ед. мярка	2012*	2042
Средно-денонощни отпадъчни водни количества			
Население на гр. Елхово	бр.	10347	7264
Временно пребиваващи	бр.	470	480
Приходящи	бр.	103	103
Общо (приравнени жители)	бр.	10920	7847
Водоснабдителна норма	l/ж.д	150,00	150,00
Отводнителна норма	l/ж.д	135,00	135,00
Население - Qср.д. нас.	m³/d	1474,20	1059,35
	m ³ /h	61,43	44,14
	l/s	17,06	12,26
Животни - Qср.д. жив.	m³/d	3,28	3,28
	m ³ /h	0,14	0,14
	l/s	0,04	0,04
Общо Промисленост - Qпр.	m³/d	26,60	84,73
	m ³ /h	2,55	10,59
	l/s	0,71	2,94
Сума Qср.д. (нас. + жив. + пром.):	m³/d	1504,08	1147,36
	m ³ /h	64,11	54,87
	l/s	17,81	15,24
Инфилтрация - Qинф.**	m³/d	1037,00	933,30
(240,16 ha x 0,05 l/s)	m ³ /h	43,21	38,89
	l/s	12,00	10,80
Средно-денонощно водно количество в сухо време - Qср.д. = Qср.д. (нас. + жив. + пром.) + Qинф.	m³/d	2541,08	2080,66
	m ³ /h	107,32	93,75
	l/s	29,81	26,04
Максимални-часови водни количества			
Коеф. на обща неравномерност - k_{нас.}	-	2,34	2,44
Q_{max}h нас.	m ³ /h	143,69	107,72
	l/s	39,91	29,92
Коеф. на неравномерност - k_{пром.}		3,00	3,00
Q_{max} h пром.	m ³ /h	7,65	31,77
	l/s	2,13	8,83
Коеф. на неравномерност - k_{жив.}	-	2,00	2,00
Q_{max}h жив.	m ³ /h	0,27	0,274
	l/s	0,08	0,076
Q_{max}.h.сухо= Q_{max}h нас. + Q_{max} h пром. + Q_{max}h жив.	m³/h	151,62	139,76
	l/s	42,12	38,82
Коеф. на обща неравномерност - k_{min}	-	0,33	0,33
Q_{min}.h.сухо	m ³ /h	21,38	18,01
	l/s	5,94	5,00
Q_{min}h общо = Q_{min}.h.сухо + Qинф.	m ³ /h	64,59	56,90
	l/s	17,94	15,81
Инфилтрация - Qинф.	m ³ /h	43,21	38,89
	l/s	12,00	10,80
Q_{max}h общо = Q_{max}.h.сухо + Qинф.	m³/h	194,83	178,65
	l/s	54,12	49,63

Qop. = 2Qmax.h.сухо + Qинф.	m³/h	346,44	318,41
	l/s	96,23	88,45
Замърсяващи товари			
Еквивалентен брой жители - по БПК5	бр.	11100	8000
Специфични натоварвания на вход			
БПК ₅	gБПК ₅ /(ЕЖ d)	60,00	60,00
ХПК	gХПК/(ЕЖ d)	120,00	120,00
НВ	gНВ/(ЕЖ d)	70,00	70,00
Нообщ	gНообщ/(ЕЖ d)	11,00	11,00
N-NH ₄	gN-NH ₄ /(ЕЖ d)	7,50	7,50
Рообщ	gP/(ЕЖ d)	1,80	1,80
Общи натоварвания на вход			
БПК ₅	kgБПК ₅ /d	666,00	480,00
ХПК	kgХПК/d	1332,00	960,00
НВ	kgНВ/d	777,00	560,00
Нообщ	kgНообщ/d	122,10	88,00
N-NH ₄	kgN-NH ₄ /(ЕЖ d)	83,25	60,00
P – общ	kgP/d	19,98	14,40
Концентрации на вход			
БПК ₅	mg/l	262,09	230,70
ХПК	mg/l	524,19	461,39
НВ	mg/l	305,77	269,15
Нообщ	mg/l	48,05	42,29
N-NH ₄	mg/l	32,76	28,84
Рообщ	mg/l	7,86	6,92
Концентрации на изход			
БПК ₅	mg/l	25,00	25,00
ХПК	mg/l	125,00	125,00
НВ	mg/l	35,00	35,00
Нообщ	mg/l	15,00	15,00
Рообщ	mg/l	2,00	2,00
pH		от 6 - 9,0	от 6 - 9,0

*Оразмерителният капацитет за ПСОВ, гр. Елхово е капацитета на станцията определен за 2012 г., предвид по-големите водни количества и замърсителни товари получени за 2012 г.

Видовете отпадъци от пречистването на отпадъчните води, подлежащи на третиране или депониране са:

- 19 08 01 – отпадъци от решетки и сита. Отпадъците от предварителното механично пречистване са с разнороден характер и материал, предимно пластмаса, текстил, керамика, дърво и др.
- 19 08 02 – отпадъци от пясъкоуловители. След предварителното механично пречистване водата по гравитачен път постъпва в пясъкоуловител. Този отпадък, представлява смес от лесноутаими минерални частици с полепнали по тях органични вещества и е с неопасен характер.
- 19 08 05 – утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места. Предполагаемият състав на утайките е 18-20% неразтворими вещества (НВ), органични НВ - 65%, общ фосфор - 4%, поради предимно битовия характер на водите.

Съгласно изготвеното Прединвестиционно проучване за ПСОВ на гр. Елхово се очаква средното количество отпадък, да бъде около 859 тона/година (Таблица 2-07).

Таблица 2-07.

Наименование на отпадъка	Код съгласно Приложение №1 на Наредба 2 от 23.07.2014г.	Количество, тона/година
Отпадъци от решетки и сита	19 08 01	186
Отпадъци от песъкоуловители	19 08 02	454
Утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места	19 08 05	219

Утайки от ПСОВ - определение

Утайките от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) представляват органична фракция, която се получава в резултат на пречистването на отпадъчните води след утаяването на остатъчните вещества.

„Третирана утайка” е утайка, която е преминала през биологично, химично и термично третиране, дълготрайно депониране или всякакъв друг процес, който значително е намалил способността за ферментация и възможността за възникване на опасности за здравето, произтичащи от употребата на утайки.

Пояснение на термините, свързани с утайки

Първични утайки: Този вид утайки се образува при механичното пречистване в резултат на физични процеси т.е. утаяване. Те представляват по-голяма част от общия обем утайки, генерирани в ПСОВ. Първичните утайки съдържат приблизително 2.5 - 3.0% твърди частици, а останалата част - 97 – 97.5 % е вода.

Рециркулиращи активни утайки: Това са утайките от биологичното третиране, които се получават заедно с излишните активни утайки. Те са част от биомасата, която се отделя по време на утаяването (междинни и вторични утайки), от където се изважда и връща в биобасейна, за да поддържа биологичния процес в него. Те съдържат около 0.5 - 1.0% твърди частици и в края на етапа се изразходват напълно.

Излишни активни утайки (вторични утайки): Тези утайки са резултат от биологичното третиране и се образуват заедно с рециркулиращите утайки. Те са част от биомасата, която се отделя по време на утаяването (междинни и вторични утайки), но не е необходима за поддържането на биологичния процес в биобасейна. Излишните утайки от биологичния етап съдържат едва 0.5-1.0% твърди частици, което изисква увеличаване на концентрацията на микроорганизми с помощта на първични утайки за допълнителна обработка. Образуването на излишни утайки може и трябва да бъде сведено до минимум с подходящи мерки, с цел намаляване на разходите за третиране на утайките.

Утайките от ПСОВ се образуват при отделянето на органични вещества по време на различните етапи от процеса на пречистване на отпадъчните води. Утайките съдържат не само ценни за земеделието компоненти (сред които органични вещества, азот, фосфор, калий и в по-малка степен, калций, сяра и магнезий), но и замърсители, които обикновено

включват тежки метали, органични замърсители и патогенни организми. Качеството на утайките се определя най-вече от източника на образуването им, т.е. от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

Съгласно европейското законодателство, утайките от ПСОВ представляват неопасни отпадъци, които при подходящо управление не представляват опасност за околната среда и човешкото здраве. След правилното и екологосъобразно третиране, те могат да бъдат от полза за околната среда. Съществуват редица възможности за оползотворяване и обезвреждане на утайките от ПСОВ. Някои от тях са дългогодишни добри практики например, оползотворяването им като почвен подобрител върху земеделски земи и при рекултивация на нарушени терени. Друг по-съвременен подход за тяхното оползотворяване е използването им като гориво за производство на енергия. В случай, че утайките не могат да бъдат оползотворени, съществуват и възможности за тяхното обезвреждане чрез депониране или изгаряне.

Прегледът на законодателните актове показва, че много малка част от националната законодателна рамка се отнася до употребата на утайките за други цели, освен за земеделие (например, използване за горски насаждения или възстановяване на нарушени терени). Изгарянето или депонирането на утайки обикновено също се разглежда от подзаконовите нормативни актове.

Въз основа на направените анализи и изводи прилагането на Националния стратегически план за управление на утайките (НСПУУ) от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г. трябва да осигури следните национални цели:

- **Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г.:**
 - 55% до края на 2016 г.
 - 60% до края на 2018 г.
 - 65% до края на 2020 г.
- **Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020:**
 - 10% до края на 2016 г.
 - 20% до края на 2018 г.
 - 35% до края на 2020 г.
- **Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020 г.**

Депонирането на утайки е възможно най-неприемливия начин за тяхното третиране. От една страна се използват скъпи съоръжения, които са или ново изградени депа или стари неотговарящи на изискванията, но ползването им е съпроводено с риск за околната среда. От друга страна се губят ценни хранителни вещества, съдържащи се в утайките, които биха могли да подобрят качеството на почвите. Настоящата практика за обезвреждане на утайки на депа не би могла да се приеме, като удачен вариант в дългосрочен аспект. При липсата на други алтернативи за третиране на утайки, в периода на действие на НПУДО се поставят конкретни задачи, за да се гарантира, че обезвреждането на утайките чрез депониране ще бъде в съоръжения, отговарящи на изискванията на националното законодателство и на Директива 1999/31/ЕС за депата, т.е. всички утайки, които отиват за депониране следва да бъдат подходящо обработени, за да отговарят на критериите за приемане на депа. Основен проблем тук е, че не всички от изградените на територията на страната депа са проектирани да приемат утайки за депониране. Обезвреждането на

утайки чрез депониране е възможност, която трябва да продължи да съществува в рамките на един преходен период, до извършването на необходимите инфраструктурни и технологични инвестиции за алтернативни варианти за оползотворяване на утайки. След това утайките могат също да бъдат депонирани след съвместното им третиране до определено инертно състояние в съоръжения за биологично третиране на биоотпадъци (съоръжения за компостиране или механично-биологично третиране (МБТ)). От друга страна дългосрочното съхраняване (до намирането на по-добри варианти за оползотворяване) или *обезвреждането чрез депониране* представляват финални и окончателни решения за количества утайки, за които не могат да се намерят други възможности за оползотворяване или обезвреждане.

В процеса на планиране при изготвянето на Националния стратегически план за управление на утайките 2014-2020г. са определени 4 моделни региона, които са разгледани детайлно и са посочени примери за това как националният план може да бъде приложен в представителните области на регионално ниво. При определянето на вероятната комбинация от варианти, в рамките на стратегическия план се дава по-голямо предимство на всички начини за рециклиране и материално оползотворяване на утайките, пред изгарянето или обезвреждането им чрез депониране.

В „Анализ на конкретни случаи”, Приложение към НСПУУ, под формата на казуси са разгледани специфичните възможности и необходимостта от промяна в четири представителни моделни региона – София, Бургас, Велико Търново и Благоевград. Разгледани са два сценария – сценарий „Запазване на досегашната практика” и сценарий, при който се използват „Най-добрите налични техники”.

Сценарий „Запазване на досегашната практика”

Сценарият „Запазване на досегашната практика” разглежда последствията при продължаване на старите практики на управление на утайките в дадения регион.

Сценарий „Използване на най-добрите налични техники” (Сценарий „НДНТ”)

Сценарият „НДНТ” включва всички необходими процеси на предварително третиране, без да се уточняват инвестициите, които ПСОВ трябва да предприеме в тази посока. В сценария са възприети най-добрите варианти в практиката, според предназначенията в НСПУУ и съобразно специфичните условия на района. По принцип се дава приоритет на термичното оползотворяване на утайките, в сравнение с използването им върху земя. Оползотворяването в земеделието трябва да бъде вариант, когато нито една от предпочитаните възможности не е на разположение. То не може да бъде избрано, ако утайките нямат необходимото качество и не са изпълнени изискванията за мониторинг. Самите оператори на ПСОВ трябва да вземат управленческо решение, тъй като съществува огромен брой възможности и технологии за всички сектори, както и различни варианти за предварително третиране (мобилни или стационарни решения, споразумения за сътрудничество и общи инвестиции, третиране на място или договаряне с външни фирми).

Съществуващите в момента възможни варианти за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води, съгласно НСПУУ от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г., могат да бъдат обобщени по следния начин:

- материално оползотворяване върху земеделска земя;
- рециклиране на фосфора;
- енергийно оползотворяване в термични процеси;
- обезвреждане/наземно депониране.

В изготвения План за управление на утайките от ПСОВ гр. Елхово са разгледани няколко възможни сценария за оползотворяване на утайки от ПСОВ и те са както следва:

- Оползотворяване в селското стопанство като торно средство, в цветарството, за паркоизграждане и поддържане на тревни площи.
- Оползотворяване за рекултивация на нарушени терени в горското стопанство, за земеделски нужди и др.
- Аварийно депониране на утайки, при условие че не отговарят на изискванията за използване по предложените по-горе два варианта.

Оползотворяване на утайките в земеделието

Утайките представляват биомаса, богата на хранителни елементи и органично вещество и може да се използва като торно средство за поддържане и повишаване на почвеното плодородие и добивите от земеделските култури и за възстановяване на нарушения баланс на органично вещество в почвите, при спазване на определени изисквания, свързани с опазването на околната среда.

Предпоставки за реализиране:

- Европейската и българската нормативна уредба, в тази област регламентират оползотворяването на утайките от ПСОВ в селското стопанство;
- Направеното проучване на индустриалните замърсители в град Елхово показва, че в утайката от ПСОВ не се очакват стойности на тежките метали над ПДК и те могат успешно да се оползотворяват в селското стопанство;
- В последните години се ползват незначителни количества минерални торове, поради тяхната висока цена. Освен това, липсата на достатъчно количество оборски тор, нарушени баланс на органичното вещество в почвите, налага да се търсят други органични резерви;
- Технологиите на третиране на излишната активна утайка позволява производството на стабилизирани органични продукти, подходящи за по-нататъшно оползотворяване;
- Наличие на терени за рекултивация в Община Елхово, за които обаче е необходима конкретна оценка.

Очаквани резултати от оползотворяването на утайките от ПСОВ Елхово в земеделието

- Ограничаване използването на скъпо струващи минерални торове чрез предоставяне на възможност за използване на естествен продукт за подобряване на физико-химичните свойства на почвите и възстановяване на нарушения баланс на органичновещество;
- Засилване на връзките и кооперирането между селското стопанство и местния ВиК оператор;
- Повишаване на общественото съзнание и ангажираността на населението по отношение на екологичните проблеми в района.

Потенциални трудности

- Понастоящем няма данни за качествените показатели на селскостопанските площи, което е необходимо условие за използването на утайките върху тях - това изследване е нормативно регламентирано и е неизменна част от издаването на разрешителни и трябва да бъде изпълнено своевременно;
- Собствениците на земя са неинформирани или предубедени срещу използването на утайки от ПСОВ в земеделието - предвижда се провеждане на семинари за информиране на селските стопани;
- За използване на утайките в земеделието, като торно средство трябва да се издадат

разрешителни включващи оценка на утайките, обработваемата площ, отглежданите култури и нормите на торене. Изискванията за издаване на тези разрешителни са посочени в Наредбата за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (обн. ДВ, бр. 112, 23/12/2004).

Технологични и законодателни изисквания

Преди оползотворяване на утайките от ПСОВ Елхово се предвижда тяхното третиране с негасена вар и съхранение за период от 6 месеца на площадката за ПСОВ за завършване на процесите на минерализация на органичното вещество. При необходимост, площадката ще се използва и като резервни изсушителни полета. Площта на площадката е в размер на 600,00 m² и поема 6 месечното количество на утайката.

Наредбата за оползотворяването на утайки от ПСОВ чрез използването им в селското стопанство регламентира качествените и административни изисквания за приложимостта на утайките в земеделието. По-долу са изложени ключовите моменти:

1. Изследванията на утайките предназначени за земеделието трябва да включва следните показатели:
 - сухо вещество, органично вещество;
 - общ, амониев и нитратен азот;
 - фосфор, калий – общи и подвижни форми;
 - калций, магнезий, сяра от сулфати;
 - кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром и арсен;
 - ПАВ и ПХБ;
 - Esherichia coli, Salmonella spp., Clostridium perfringens и жизнеспособни яйца нахелминти.
2. Изпитванията на почвата се извършват преди първоначалното оползотворяване на утайките, а след употребата им на всеки 5 години.

Транспортна схема при използване на утайките в селското стопанство

Вид на отпадъка	Краен получател	Транспортен маршрут	Превозвач
Неопасни стабилизирани утайки от ПСОВ, отговарящи на нормативните изисквания за оползотворяване в земеделието	Селскостопански фермери, които приемат утайки според разработен план график	Утайката се транспортира по предварително установени маршрути	Специализирано транспортно звено към общината или ПСОВ

След изясняване на обхвата от селскостопански земи, върху които може да се внася утайка и определяне на точното им местоположение, за всеки конкретен случай ще се изготвя конкретна транспортна схема.

Използване на утайките за рекултивация на нарушени терени

Препоръчва се утайките да се използват първо за възстановяване на нарушени терени. Това са терени, които не са годни за селскостопанско използване, като насипища от рудници, кариери за пясък и чакъл, пороища, некоригирани речни корита и др. Терени от подобен тип не са посочени като налични от Община Елхово, както и тревни площи, паркове и градини. В случай, че в бъдеще се открие такава възможност би могло да се приложи използването на този способ за оползотворяване на утайката.

Към подхода предложен за използване на утайките за рекултивация на нарушени терени, като перспективен способ се разглежда и използването на утайките за торене в горски насаждения. В горски почви утайката може да се внася и в по-високи норми. Тя оказва положително влияние върху прираста на дърветата. Особено ефективно е внасянето на утайки при лесобиологичната рекултивация на нарушени земи.

Предпоставки

- Утайката има необходимите качества за рекултивиране на нарушени земи.
- Наличие на достатъчно терени за рекултивация в Община Елхово, за които е необходима конкретна оценка.

Очаквани резултати

- Възможност за използването на получената утайка за подобряване на инфраструктурата на населеното място (озеленяване на паркове, градини) и извън населеното място (рекултивация на нарушен ландшафт).
- Положителен ефект върху екологичните условия в района, чрез подобряване на ландшафта и създаване на по добри условия екологично разнообразие.

Потенциални рискове

- Липса на информираност на други организации и фирми, за възможността за оползотворяване на утайките за рекултивация на терени – необходимо е да се проведе разяснителна кампания за информиране на населението за възможността за безопасно използване на утайките за рекултивация.
- Трябва да се проучат терените за рекултивация, като се направи физикохимична оценка на почвите в рекултивирани терени, ниво на подпочвени води, разстояние на обекта до ПСОВ и др.

Технологични изисквания

- При рекултивация на терени, които ще се използват за селскостопански нужди, утайките трябва да отговарят на същите изисквания, както утайките използвани в селското стопанство.
- Рекултивацията на нарушени терени и подобряване на слабо продуктивни земи може да се извършва чрез самостоятелно използване на утайка или смесването и със земни маси за създаване на условия за нормално развитие на растителните видове. Необходимо е да се подхожда конкретно към всеки обект и мероприятия чрез разработване на работен проект.

Вид на отпадъка	Краен получател	Транспортен маршрут	Превозвач
Неопасни стабилизирани утайки от ПСОВ, отговарящи на нормативните изисквания за рекултивация на терени	Терени, които предстои да се рекултивират по разработен план график	Утайката се транспортира по предварително установени маршрути, в зависимост от местоположението на крайния получател	Специализирано транспортно звено към общината или ПСОВ

Депониране на утайките

Депонирането на утайките се препоръчва само като временно или аварийно решение, когато по една или друга причина утайките не отговарят на нормативните изисквания за оползотворяване в земеделската практика.

Съгласно Комплексно разрешително №134/2006г. на Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово е разрешено да бъдат приемани отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование съгласно Приложение 1 от Наредба №2/2014г. за класификация на отпадъците както следва: 19 08 05 – утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места

Технически изисквания за аварийно депониране на утайките

Операторът на ПСОВ е необходимо да сключи договор с лицензирани фирми за превоз и третиране на опасни отпадъци, в случай, че в утайките се докаже наличие на тежки метали и те бъдат класифицирани като опасни. В този случай утайките се депонират на регламентирано депо за опасни отпадъци.

Извозването на утайките от ПСОВ на специализирани депа се предлага само като аварийно решение до отстраняване на източника на замърсяване на утайките и подобряване на тяхното качество с оглед използването им в селското стопанство или за рекултивация на терени.

От гледна точка на законодателството трябва да се отбележи, че обезвреждането на утайки чрез депониране е нежелана практика, която ще бъде преустановена. Очаква се и земеделието да продължи да играе същата важна роля при оползотворяването на утайките като органичен ресурс, но поради все по-стриктните изисквания по отношение на опазването на почвите и водите и нарастващите опасения, свързани с безопасността ще се насърчава производството на висококачествен продукт компост. Следователно, в цялостната стратегия за управление на утайките към 2020г., на национално ниво обезвреждането на утайки чрез депониране се изключва като възможен вариант.

Основни разходни параметри

На база примерните изчисления, направени за различните сценарии за образуване на утайки от ПСОВ на национално ниво и разпределението им по различните варианти за третиране, планирано в бъдеще, разходите за тон сухо вещество от утайки км 2020 г. ще бъдат средно до 311 евро.

Общоприет факт е, че оползотворяването и обезвреждането на утайките представляват около половината от всички разходи за третиране и обезвреждане на отпадъчните води. Това означава, че управлението на утайки е много скъпо, тъй като обемът на мокрите утайки не надвишава 1% от отпадъчните води. Най-значителен е разходът за третиране на утайките и той ще расте в бъдеще с въвеждането на по-стриктни изисквания по отношение на санитарните изисквания. Обезводняването и сушенето на утайките са много скъпи процеси, въпреки че този разход отчасти се компенсира, като се спестява от високите цени, плащани за транспорт на мокри утайки.

2.3. Анализ на строителните отпадъци

Анализът на строителните отпадъци (СО) има за цел да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата на образуваните и оползотворени строителни отпадъци в общината за анализирания период;
- Кои са основните източници на строителни отпадъци;
- Какви са ключовите изисквания към общините, в т.ч. към Община Елхово, относно управление на строителните отпадъци и как общината отговаря на изискванията.

Определения

„Строителни отпадъци“ са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия,

изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците.

„Материално оползотворяване” са всички операции по оползотворяване на СО, с изключение на енергийното оползотворяване и преработването в материали, които се използват като гориво. Материалното оползотворяване на СО е всяка една от дейностите: подготовка за повторна употреба; рециклиране; оползотворяване в обратни насипи.

„Оползотворяване в обратен насип” е дейност по оползотворяване, при която инертни отпадъци се използват за възстановяване на терени в изкопни зони и/или за инженерни приложения при ландшафтно оформление, в случаите, когато строителни отпадъци се използват като заместители на неотпадъчни материали.

„Рециклиране на СО” е всяка дейност по оползотворяване на строителните материали, посредством която СО се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. Рециклирането на СО не включва оползотворяването на СО за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива.

„Подготовка за повторна употреба на СО” са дейности по материално оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, посредством които строителните продукти или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да може да бъдат използвани повторно.

Информационно обезпечаване на анализа

На територията на страната няма налични източници, даващи достоверна информация за образувани, рециклирани, оползотворени и депонирани строителни отпадъци на национално, регионално и общинско ниво.

За изготвяне на настоящия анализ е използвана информация от Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011-2020 г., в който са направени експертни оценки по отношение на СО. Относно СО за територията на Община Елхово, източник на информация е общинска администрация Елхово.

Национални цели за периода до 2020 г.

Основна стратегическа цел, която е поставена в ЗУО и в НПУО 2014-2020 г., е до 2020 г. в България да бъде развита система за управление на СО, която да осигури степен на рециклиране и оползотворяване на тези отпадъци:

- ✓ до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- ✓ до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- ✓ до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Други важни стратегически цели са предотвратяването и намаляването на количеството на образуваните СО, като по този начин се намалява необходимостта от изграждането на нови депа и други съоръжения за третиране на строителни отпадъци чрез широко въвеждане на практики за селективно разрушаване, както и събиране и съхраняване на СО на строителната площадка по начин, осигуряващ в максимална степен тяхното последващо използване.

➤ **Основни данни за отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) в Община Елхово**

Депонирането на отпадъци от строителни материали е основният метод за обезвреждане на този вид отпадъци в страната, в т.ч. и на територията на Община Елхово, където към настоящият момент няма изградено депо за строителни отпадъци. Съгласно издаденото Комплексно разрешително (КР) № 134/2006 г. на РДНО на Общините Елхово и Болярово, могат да се приемат отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование: 17 01 07 – смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06. Оползотворяването на посочените отпадъци би могло да включва основно дейности, свързани с подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетката за неопасни отпадъци при експлоатацията на депото. Част от тях в случай, че са подходящи, могат да се използват за дренаж на газовите кладенци, изграждане на временни пътища за достъп и рампи, както и при бъдеща рекултивация на работната клетка.

На територията на Община Елхово няма изградено специализирано депо за строителни отпадъци. До 2011 г., генерираните строителни отпадъци се извозваха на съществуващото общинското депо за битови отпадъци, намиращо се в гр. Елхово. Постъпилите отпадъци, основно земни маси и смеси от бетон и тухли са оползотворявани, като са използвани за запръстяване и подравняване на отпадъчното тяло.

Количеството на събраните строителни отпадъци в Община Елхово през периода 2006 - 2010 г. е представено в следващата таблица:

Таблица 2-08: Количество на събраните строителни отпадъци за периода 2008-2010 г.

Година	2006 г.	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.
Количество СО (тон/год)	450	350	341	180	145

Източник: Оба Елхово

От данните се вижда, че количествата генерирани строителни отпадъци постепенно спадат след 2008 г. – от 341 t на 145 t през 2010 г. За последните години няма данни за събрани строителни отпадъци. Като цяло данните съвпадат с тенденциите на национално ниво. Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност и такива, на които общината е възложител. Съгласно Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011-2020г., образуваните отпадъци от отрасъл строителство показват намаление в количествата през периода от 2007-2011г., което основно се дължи на големия спад в сектор „Строителство” поради икономическата криза.

Закона за управление на отпадъците определя като задължение на общините да отговарят единствено за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на СО от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Общините имат ангажменти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.⁶ Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на строителни отпадъци се извършват от лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците.

⁶ По-подробно тези изисквания са разгледани в Анализа на нормативната уредба

Организацията и дейностите по събиране на строителните отпадъци и излишните земни и скални маси на територията на Община Елхово се извършва по реда на *Раздел седми от Наредбата за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово*. Съгласно цитираната наредба, лицата отговорни за събирането, съхранението и транспортирането на СО са длъжни да събират разделно отпадъците, да ги съхраняват на територията на обекта и да ги извозат до определеното за целта депо по направление от Община Елхово. Депонирането на СО и ЗМ, формирани от обекти се извършва само на определените от Кмета на общината места, като за целта се заплащат такси, приети с Решение на ОбС.

Основни изводи и препоръки относно строителни отпадъци

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното им изхвърляне от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Въпреки наличието на установен ред и определени места за извозването им, често населението изхвърля строителни отпадъци нерегламентирано, главно на входовете и изходите на населените места. Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци.

Липсва информация за генерирани строителни отпадъци на територията на Община Елхово за последните 4 години, оползотворени СО, морфологичен състав и източници на този поток отпадъци.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях на национално ниво са регламентирани със Закона за управление на отпадъците и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, а на местно ниво с Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово.

Основни изводи и препоръки относно утайките от ПСОВ:

- ❖ До момента не са генерирани утайки от ПСОВ, тъй като проекта за проектиране и строителство на бъдеща Пречиствателна станция за отпадъчни води е в процес на изпълнение.
- ❖ Изготвен е план за управление на утайките от ПСОВ гр. Елхово, в който са предвидени подходящите процеси за уплътняване, стабилизиране и обезводняване на утайките и методи за правилното им и ефикасно оползотворяване или обезвреждане.
- ❖ Препоръчително е да се проучат възможностите за компостирането на утайките заедно с биоотпадъците с цел получаване на висококачествен компост, който е с гарантирано качество и безопасност по отношение на околната среда и здравето на населението. Към момента изграждането на инсталации за рециклиране и материално оползотворяване на отпадъците (вкл. съоръжения за компостиране) са приоритетни за България.
- ❖ След изграждане и въвеждане експлоатация на ПСОВ гр.Елхово да се провежда периодичен мониторинг на параметрите, характеризиращи качеството на утайките и определящи годността им за определени начини за третиране или оползотворяване.

3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

Анализът на инфраструктурата за управление на отпадъците се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти, включително спрямо тенденциите в страната като цяло.
- Осигурената, изградената и в процес на изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти.
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

Предмет на настоящия анализ е инфраструктурата за управление на битовите отпадъци и на утайките от ПСОВ, тъй като управлението на тези потоци отпадъци са от компетенциите на общините. Направен е анализ и на инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), тъй като управлението макар и на малка част от този поток отпадъци е също от компетенциите на местните власти, а доскоро беше почти изцяло в техните правомощия.

3.1. Инфраструктура за третиране на битовите отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци е направен относно двата компонента на инфраструктурата:

- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;
- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Развитие на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

Към момента единственият начин за третиране на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Елхово, е тяхното депониране.

С решение № 365/27/16 по протокол №27/23.10.2009 г. на ОбС Елхово и решение № 240 от 30.09.2009г. на ОбС Болярво е изготвено споразумение между двете общини с цел управление на отпадъците на регионално Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярво (РДНО), съгласно действащия по това време Закон за управление на отпадъците. Споразумението е сключено и подписано на 08.12.2009 г.

Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци

➤ Регионално депо за депониране на битовите отпадъци

Събраните битови отпадъци от всички населени места на територията на общината се депонират на „Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярво“. Инсталацията, попадаща в обхвата на Приложение 4 на Закона за опазване на околната среда (ЗООС) е разположена на 1100-1200 m североизточно от с. Добрич, Община Елхово. Площадката на депото се намира в кв. 69 УПИ I 96007 с. Добрич, Община Елхово. Разстоянията до основните градове в региона са: гр. Елхово - 12 km, гр. Болярво - 17 km и гр. Ямбол - 50 km. Към настоящият момент на Депото за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярво е изградена само първа клетка. По проект е предвидено клетките да бъдат две:

- ✓ Клетка I – първи етап;
- ✓ Клетка II – втори етап.

Депото има издадено Разрешение за ползване № СТ-05-104/28.01.2010 г. от ДНСК гр. София за първият етап на строежа (Клетка 1).

Съгласно Комплексно разрешително (КР) № 134/2006 г. на Регионалното депо се приемат битови и производствени отпадъци генерирани от населението на общините Елхово и Болярово.

№	Инсталация	Позиция на дейността, приложение 4 от ЗООС	Капацитет
1.	<p>Депото за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово</p> <ul style="list-style-type: none"> • Клетка I • Клетка II 	5.4.	<p>7.81 t/d, 2835 t/y, Общ капацитет на депото: 56 705t 26 090 t 30 615 t</p>

Изпълнени са предпазни земно-насипни диги с дължина 2 x 170 m и 2 x 90 m по оси, ширината на короните на диги № 1, 2 и 4 е 4 m, а източната дига № 3 е с ширина 7.50 m. Височината на дигите е променлива съобразно терена, а откосите им са оформени с наклони: вътрешен 1:3 и външен 1:2. Предназначението им е да задържат инфилтратата от тялото на депото, получен вследствие атмосферните валежи, задържане на натрупаните отпадъци и увеличаване обема на депото.

Земно-насипните диги на клетката са с глинест екран, като основата им е изградена върху здрава почва, след отстраняване на хумусния пласт. Върху дига 3 е изпълнен асфалтов път с ширина 2.50 m за сметопревозните машини. Изграден е изолиращ екран от глина (минерален запечатващ слой) и геомембрана от пластмасово глатко фолио с висока плътност с дебелина 2 mm, покрит с геотекстил, който да предпазва фолиото от механични повреди.

За улавянето и отвеждането на появилите се води в изветрялата част на скалната основа под дъното на клетката се изгради дренажна система от дренажни тръби ПЕВП, която се заусти в шахта на площадковата канализация отвеждаща водите в съществуващ отводнителен канал. Върху дренажния тръбопровод по цялото дъно е изпълнен площен дренаж от чакъл, който е основа на положения изолационен глинест екран.

Дъното на клетката е оформено с наклони надлъжен 5 % и напречен 0.5 %. Върху него е положен изолационен слой от уплътнена глина с дебелина 0.50 m. Върху изолационния глинест слой по дъното е изпълнена изолацията от високоплътен полиетилен /фолио с дебелина 2 mm/. Над фолиото е направена облицовка от геотекстил /500 g/ m²/, за да го предпази от повреди.

Общата площ на терена е 58 962 m², а площта по границите на оградата – 57.599 m² в това число:

- клетка 1 за натрупване на отпадъци - 7453 m²;
- площадка за хумус - 7467 m²;
- вътрешно площадкови пътища и площадки - 2110 m²;
- лесозащитен пояс - 4635 m²;
- сгради и съоръжения - 957 m²;
- ограда и охранителни канавки - 1218 m²;
- тротоари - 386 m²;

Обособени са следните зони по предназначение:

1. Зона за приемане на отпадъци с контролно - пропускателен пункт
2. Основна (производствена) зона, включваща:
 - I-ва клетка (I-ви етап) за натрупване на отпадъци;
 - Площадка за депониране на хумус;
 - Ретензионен резервоар, помпена станция за инфилтрат;
 - Площадкови комуникации - тръбопроводи за дренажни води, тласкатели за инфилтрат, ревизионни и кранови шахти.
3. Спомагателни сгради и съоръжения както следва:
 - Автомивка;
 - Дезинфекционен трап;
 - Битова сграда с гаражи и работилница;
 - Мачтов трафопост.
4. Инфраструктурни подобекти:
 - Вътрешно площадкови пътища и площадки, обслужващи депото;
 - Площадков водопровод;
 - Охранителни канавки;
 - Ограда;
 - Районно осветление.
 - Лесозащитен пояс.
 - Тротоари.

Регионалното депо има прекъснат режим на работа, т.е. работното му време е всеки ден от понеделник до петък от 8.00 часа до 17.00 часа. Извън работно време, инсталацията е затворена за прием на отпадъци, главният вход е заключен и районът се охранява.

Видовете отпадъци, които могат да се приемат на територията на площадката, с цел тяхното обезвреждане са с код и наименование:

04 02 22 – отпадъци от отработени текстилни влакна,

15 01 06 – смесени опаковки,

17 01 07 – смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06,

19 07 03 – инфилтрат от депа за отпадъци, различен от упоменатия в 19 07 02 (утайки от инфилтратни води),

19 08 01 – отпадъци от решетки и сита,

19 08 02 – отпадъци от песъкоуловители,

19 08 05 – утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места,

20 01 10 – облекла,

20 01 11 – текстилни материали,

20 01 39 – пластмаси,

20 02 01 – биоразградими отпадъци,

20 03 01 – смесени битови отпадъци,

20 03 02 – отпадъци от пазари,

20 03 03 – отпадъци от почистване на улици,

20 03 04 – утайки от септични ями,

20 03 06 – отпадъци от почистване на канализационни системи,

20 03 07 – обемни отпадъци,

в общо количество до 2 835 t/y,

както и специфични потоци отпадъци с код и наименование:

- 13 01 10* Нехлорирани хидравлични масла на минерална основа и 13 02 05* - Нехлорирани моторни, смазочни и масла за зъбни предавки на минерална основа се

съхраняват на закрита, бетонирана площадка с ясни надписи за предназначението ѝ.

- 16 06 01* Оловни акумулаторни батерии се съхраняват на закрита, бетонирана площадка, в специализирани съдове и ясно обозначени надписи.

- 20 01 21* Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак се събират и съхраняват разделно, на закрита, оградена и обозначена с табели площадка и оборудвана с херметически затворени съдове за съхраняване на счупени лампи.

Основните дейности свързани с експлоатацията на депото започват от прием; проверка и визуален контрол; регистриране на количествата на постъпващите отпадъци чрез измерване с електронна везна; депонирането на отпадъците в клетка 1 и тяхното пресоване с цел намаляване на обема им. В тази връзка за по-доброто уплътняване на депонираните отпадъци и спазване на изискванията заложи в Комплексно разрешително КР№134/2006 г., през 2014 г. след провеждане на процедура по реда на ЗОП, е закупен и доставен един брой компактор.

След като постъпилите в клетката отпадъци бъдат обработени, се извършва междинно покритие с почва позволяваща свободно дрениране или с други подходящи инертни или промокаеми материали, с цел намаляване рисковете от възникването на пожари и излъчването на миризми, от издухването на сметта от вятъра, и предотвратяване достъпа на преносители на зараза до отпадъците.

➤ **Претоварни станции**

На територията на Община Елхово няма изградени Претоварни станции, тъй като не са идентифицирани нужди и необходимост от подобна инфраструктура.

➤ **Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци**

На този етап в общината не са извършвани проучвания за осигуряване на такава инфраструктура. В Община Елхово няма изградена система за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци от поддръжане на зелени площи, паркове и градини, в т.ч. и определено място за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или друг вид третиране. Отпадъците от зелените площи, които се генерират при поддръжката на зелената система се депонират на регионалното депо в землището на с. Добрич, Община Елхово, където на този етап липсва компостираща инсталация.

Не е въведена и система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти.

В тази връзка общината е включена в индикативния списък на Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в които могат да се изградят инсталации за компостиране и анаеробно разграждане (Приложение № 4 от Национален план за управление на отпадъците).

➤ **Инсталации за предварително третиране/сеперане, сортиране и други за битови отпадъци**

Към настоящият момент на територията на Община Елхово в т.ч. и на Регионалното депо, липсват инсталации за предварително третиране/сеперане, сортиране и други за битови отпадъци. Основната причина за това е, че средствата за изграждане на подобен род съоръжения/инсталации са изключително големи и предвиждат третиране на по-голямо количество отпадъци, което двете общини - Елхово и Болярово не могат да осигурят. От друга страна стои факта, че само първоначалната инвестиция е голяма, а

експлоатационните разходи са много по-ниски отколкото при депонирането, като съществува и голяма възможност за възвращаемост на разходите, вследствие на извлечените рециклируеми компоненти от обработката на отпадъка. Обратното при депонирането, първоначалната инвестиция е по-ниска, докато експлоатационните и следексплоатационните разходи са големи и се увеличават всяка година, като липсва възвращаемост на средствата.

На този етап с оглед на изложените мотиви, Община Елхово е избрала метода на депонирането, поради по-ниската първоначална инвестиция и липса на осигурено финансиране за изграждане на съоръжения/инсталации за третиране на отпадъци.

В тази връзка общината е включена в индикативния списък на Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в които могат да се изградят инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битови отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове (Приложение № 3 от Национален план за управление на отпадъците).

➤ ***Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители***

С най-голям брой население на територията на общината е гр. Елхово, който по данни на НСИ за 2014 година е с население от 9978 жители. В тази връзка изискването съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за изграждане на подобен род площадки не касае жителите на общината и частност гр. Елхово вземайки предвид и статистическите данни, сочещи към ежегодно намаляване на населението.

➤ ***Площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, площадки/места за предаване на ИУЕЕО, негодни за употреба акумулатори, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО***

Към 2014 г. на територията на Община Елхово функционират общо 4 броя площадки (пунктове) за изкупуване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, оловни акумулаторни батерии, излезли от употреба моторни превозни средства. Този вид инфраструктура не се осигурява от общината, тъй като тя е изцяло бизнес инициатива. Поради факта, че количествата битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, които се събират в тези пунктове и се предават за рециклиране, се отчитат при изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци от общината, те също са предмет на разглеждане в настоящия анализ.

Община Елхово не е изготвила и не поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на нейната територия, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 14 от ЗУО.

Съгласно информацията публикувана на електронната страница на ИАОС, в следващите таблици са представени пунктовете за изкупуване на следните видове отпадъци:

 Пунктовете за изкупуване на битови отпадъци на територията на Община Елхово.

Таблица 3-01: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с битови отпадъци на територията на Община Елхово

Фирма	Местоположение на площадката	Битов отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014 г.
Духов и Син	Площадка № 1 – гр. Елхово, УПИ-I, №089001, кв.89	20 01 40 - метали
Недялко Стоянов	Площадка № 1 – гр.Елхово, ПИ с ид. 27382.500.9527	20 01 40 - метали
Селфат	Площадка № 1 - гр. Елхово, ул. „Морава” №5, ПИ с ид. 27382.500.9516	20 01 01 - хартия и картон 20 01 02 – стъкло 20 01 23* - излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди; 20 01 33* - батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии; 20 01 34 – батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33; 20 01 35* - излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти; 20 01 36 – излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35; 20 01 39 – пластмаси.

Източник ИАОС

- ✚ Пунктовете за изкупуване на отпадъци от опаковки на територията на Община Елхово:

Таблица 3-02: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци от опаковки на територията на Община Елхово

Фирма	Местоположение на площадката	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Селфат	Площадка № 1 - гр. Елхово, ул. „Морава” №5, ПИ с ид. 27382.500.9516	15 01 01 - Хартиени и картонени опаковки; 15 01 02 - Пластмасови опаковки; 15 01 03 - Опаковки от дървесни материали; 15 01 04 - Метални опаковки; 15 01 05 – Композитни/многослойни опаковки; 15 01 06 – Смесени опаковки; 15 01 07 - Стъклени опаковки.

Източник ИАОС

- ✚ Пунктовете за изкупуване на излезли от употреба моторни превозни средства:

Таблица 3-03: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци

Фирма	Местоположение на площадката	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Екометал-Минков	Площадка № 1 – Община Елхово, с. Кирилово, ПИ №075003	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства; 16 01 06 - Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти.
Недялко Стоянов	Площадка № 1 – гр.Елхово, ПИ с ид. 27382.500.9527	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства; 16 01 06 - Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти
Селфат	Площадка № 1 - гр. Елхово, ул. „Морава” №5, ПИ с ид. 27382.500.9516	16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства; 16 01 06 - Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти.

Източник ИАОС

✚ Пунктовете за изкупуване на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) На територията на общината, лицата притежаващи документ за извършване на дейности с НУБА са представени в следващата таблица:

Таблица 3-04: Регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци

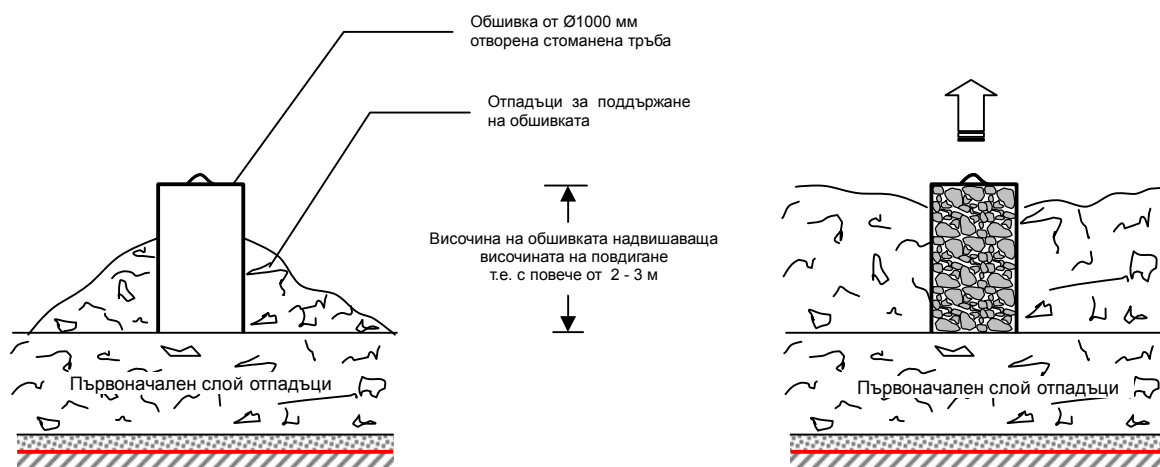
Фирма	Местоположение на площадката	Отпадък с код и наименование, съгласно Наредба №2/2014г
Селфат	Площадка № 1 - гр. Елхово, ул. „Морава” №5, ПИ с ид. 27382.500.9516	16 06 01* - Оловни акумулаторни батерии; 16 06 02* - Ni-Cd батерии; 16 06 03* - Живак-съдържащи батерии; 16 06 04 - Алкални батерии (с изключение на 16 06 03); 16 06 05 - Други батерии и акумулатори.

Източник ИАОС

➤ Инсталации за оползотворяване на сметищен газ

Процесът на биоразпадане, който минерализира органичните части на отпадъците произвежда инфилтрат и сметищен газ. Последният основно се състои от метан (CH₄), въглероден диоксид (CO₂) и водни пари и в по-малка степен в зависимост от обстоятелствата, също съдържа амоняк (NH₃) и кислород (O₂). Газът се развива при началото на анаеробното разпадане на отпадъците и това може да продължи десетилетия, до приключване на биоразпадането. Сметищният газ обикновено е наситен с влага и е корозивен. Ако не се контролират надеждно, емисиите на сметищен газ могат да предизвикат повишен риск от пожари и експлозии, токсичност, задушаване и други опасности както и измиране на растителността.

В тази връзка през 2015 година в Клетка 1 на РДНО, са изградени два броя газови кладенци. Успоредно с изграждането на газовите кладенци, съгласно изискванията на КР № 134/2006 г. ще бъдат извършвани собствени периодични измервания на емисиите на вредни вещества в отпадъчните газове, на изходите им и показатели, посочени в Условие 9.5.1 от КР. Схемата на изграждане на газовите кладенци е представена на Фигура 3-01.

Фиг. 3-01 Схема на изграждане на газови кладенци

Инфраструктура за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

В Община Елхово е въдена система за организирано събиране и извозване на твърди битови отпадъци. В организираното сметосъбиране е обхванато 100% от населението, включващо всички 22 населени места разположени на територията на общината, в т.ч. и гр. Елхово.

Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и транспортирането им до депо, се извършва от фирма „НЕО ТИТАН“ ООД, гр.Димитровград, избрана след проведена процедура по реда на Закона за обществени поръчки. Възлагането е извършено след сключването на договор № 87-01/18.07.2014 г., за срок от 5 години и включва услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и поддръжане чистотата на териториите за обществено ползване в гр. Елхово и населените места на територията на Община Елхово и други урбанизирани територии. За извършването на посочените дейности фирмата разполага с два специализирани автомобила модел «Мерцедес», за обслужване на съдове тип «Бобър» 1.1 m³ и кофи за отпадъци от 120 l. Броят и вида на обслужваните съдове за битови отпадъци е представен в Таблица 3-05.

Таблица 3-05.

№ по ред	Населено място	Контейнер тип „Бобър“ /брой/	Кофа -120 литра /брой/
1	гр.Елхово	179	2600
2	с.Борисово	7	
3	с.Бояново	27	
4	с.Вълча поляна	6	
5	с.Голям Дервент	7	
6	с.Гранитово	22	
7	с.Добрич	5	
8	с.Жребино	9	
9	с.Изгрев	17	

10	с.Кирилово	15	
11	с.Лалково	7	
12	с.Лесово	27	
13	с.Малко Кирилово	4	
14	с.Маломирово	15	
15	с.Малък Манастир	25	
16	с.Мелница	15	
17	с.Пчела	16	
18	с.Раздел	10	
19	с.Славейково	2	
20	с.Стройно	4	
21	с.Трънково	8	
22	с.Чернозем	6	

**Източник общинска администрация Елхово*

Честотата на сметосъбиране и сметоизвозване е веднъж седмично за гр. Елхово и два пъти месечно за всички останали населени места на територията на общината. Урбанизираните територии, извън регулацията на населените места, включени в системата се обслужват два пъти месечно, с изключение на Контактната зона към ГКПП „Лесово-Хамзабейли“, където честотата на извозване е веднъж седмично. Графикът за извършване на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на Община Елхово е представен в Табл. 3-06, 3-07 и 3-08.

Таблица 3-06. Първи район - гр.Елхово

№	ПОНЕДЕЛНИК	СРЯДА	ЧЕТВЪРТЪК	ПЕТЪК
1	ул.„Ангел Вълев”	ул. „Черно море”	ул.„Момчил войвода”	ул.„ Тракия”
2	ул.„ Сан Стефано”	ул.„Ал.Стамболийски”	ул.„ Чаталджа ”	ул.„Царибродска ”
3	ул.„Обединение”	ул.„Вардар” от ул.„Търговска”	ул.„Лом ”	ул.„ Янтра”
4	ул.„Белград”	ул.„ Охрид”	ул.„Средна гора ”	ул.„Витоша ”
5	ул.„Славянска”	ул.„Асен Златаров”	ул.„Кокиче ”	ул.„Лозенград ”
6	ул.„Дунав ”	ул.„Паисий Хилендарски”	ул.„Драгоман ”	ул.„Морава ”
7	ул.„Бистрица ”	ул.„д-р Пирогов”	ул.„Ангел Ников”	ул.„Мургаш”
8	ул.„ Янчо Бакалов”	ул.„Трети март ”	ул.„Видин”	Ромски квартал
9	ул.„Ангел Михов ”		ул.„Марица”	
10	ул.„Рила”			
11	ул.„Лом”от ул.„Ал.Стамболийски”			
12	Индустриална зона			

Таблица 3-07. Населени места

	ВТОРНИК I-во направление /II-ра и IV-та седмица от месеца/	ВТОРНИК II-во направление /I-ва и III-та седмица от месеца/
1	с.Гранитово	с.Кирилово
2	с.Мелница	с.Бояново
3	с.Лесово	с.Жребино
4	с.Малко Кирилово	с.Борисово
5	с.Добрич	с.Стройно
6	с.Маломирово	с.Трънково
7	с.Чернозем	с.Изгрев
8	с.Раздел	с.Пчела
9	с.Голям Дервент	с.Малък Манастир
10	с.Вълча Поляна	
11	с.Лалково	
12	с.Славейково	

Таблица 3-08. Втори район

№	ПОНЕДЕЛНИК	ВТОРНИК	СРЯДА	ЧЕТВЪРТЪК	ПЕТЪК
1	ул."Търговска"	ул."Левски"	ул."Марица"	ул."Ж.Петков"	ГКПП Лесово-Контактна зона
2	ул."Чаталджа"	ул."Тунджа"	ул."Велико Търново"	ул."Плиска"	ул."Шипка"
3	ул."Момчил войвода"	ул."П.Д.Петков"	ул."Хан Аспарух"	ул."Панагюрище"	ул."Г.Бенковски"
4	ул."Ал.Стамболийски"	ул."Любен Каравелов"	ул."Вардар"	ул."Момина сълза"	ул."Иван Тенев"
5	ул."Преспа"	ул."Георги Бахчеванов"	ул."Хаджи Димитър"	ул."Ивайло"	ул."Беласица"
6	ул."Кирил и Методий"	ул."Стефан Караджа "	ул."Иван никола"	ул."Цар АлександърII "	ул."Кара Кольо "
7	ул."П.Р.Славейков"		ул."Антим I"	ул."Цар Самуил"	ул."13-ти Март"
8	ул."Д.К.Атанасов"		ул."ЙосифI"	ул."Родопи"	ул."Хан Крум"
9	ул."Ангел Кънчев"		ул."Иван Вазов"	ул."Г.Попов"	ул."Сакар"
10	ул."Балабанска"		ул."Странджа"	ул."Индже войвода"	ул."Поп Богомил"
11	ул."Цар Асен"			ул."Цар Симеон"	ул."Яница"
12	Пл."Христо Ботев"			ул."Победа"	ул."Иван Шишман
13				ул."Пирин"	
14				ул."Г.С.Раковски"	
15				ул."Шипка"	
16				ул."Калоян"	

*Източник общинска администрация Елхово

Инфраструктура за разделно събиране на отпадъци

➤ Разделно събиране на отпадъци от опаковки

Към настоящият момент в Община Елхово няма въведена системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

➤ **Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ)**

Община Елхово има сключен договор от м. октомври 2014 г. с фирма ЕТ „Недялко Стоянов”, притежаваща разрешение за дейности с отпадъци и собствена площадка, отговаряща на нормативните изисквания на територията на град Елхово. Съгласно договорните отношения, фирмата е обособила площ от действащата си площадка за безвъзмездно събиране на отпадъци от физически и юридически лица. Отпадъците, които гражданите могат да предават на площадката са уточнени в приложение към договора, неразделна част от него и са както следва:

Таблица 3-09.

№ по ред	Код	Наименование
1.	02 01 10	Метални отпадъци
2.	16 01 04*	Излезли от употреба превозни средства
3.	16 01 06	Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти
4.	16 01 17	Черни метали
5.	16 01 18	Цветни метали
6.	17 04 07	Смеси от метали
7.	19 10 01	Отпадъци от желязо и стомана
8.	19 10 02	Отпадъци от цветни метали
9.	19 12 02	Черни метали
10.	19 12 03	Цветни метали
11.	20 01 40	Метали

**Източник общинска администрация Елхово*

➤ **Разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО)**

Към настоящият момент Община Елхово не е сключила договори за сътрудничество с организациите за оползотворяване на останалите групи масово разпространени отпадъци – опаковки, ИУЕЕО, ИУГ, НУБА и отпадъчни масла и нефтопродукти.

➤ **Разделно събиране на едрогабаритни опасни битови отпадъци**

Община Елхово няма сключени договори за разделно събиране на едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата.

➤ **Разделно събиране на биоразградими отпадъци**

В общината няма въведена система за разделно събиране на биоразградими, в т.ч и биоотпадъци. До момента не са осигурени необходимите съдове и техника за събиране и извозване на разделно събраните хранителни и кухненски отпадъци, както и на зелените отпадъци от обществените паркове и градини. Не е въведена и система за домашно компостиране. В селските райони разделно се събира оборски тор, който след изсушаване се използва за наторяване на градините и земеделските земи. В тези райони най-често срещаните практики за третиране на биоотпадъци са: използване на кухненски и градински отпадъци за храна на животните; натрупване на смесени купчини от оборски тор, растителни и кухненски отпадъци в полето; купчините не се обръщат, но след една до три години могат да се използват като подобрител на почвата; изгаряне на градински отпадъци и листа.

3.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Предвижданията на законодателството по отношение на строителните отпадъци е ново и цели третиране на строителните отпадъци за тяхното повторно използване. За отпадъците от строителството и разрушаване също са поставени национални цели за рециклиране и оползотворяване, както и за влагането на тези отпадъци в строителството на рециклирани такива.

За изпълнение на целите и изискванията е необходимо да бъде изградена нужната за това инфраструктура. Депонирането на отпадъци от строителни материали е основния метод за обезвреждане на този вид отпадъци на територията на Община Елхово, където към настоящият момент няма изградена инфраструктура за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Съгласно издаденото Комплексно разрешително (КР) № 134/2006 г. на РДНО на Общините Елхово и Болярово, могат да се приемат отпадъци с цел тяхното обезвреждане с код и наименование: 17 01 07 – смеси от бетон, тухли, керемиди, фаянсови плочки и керамични изделия различни от упоменатите в 17 01 06. Оползотворяването на посочените отпадъци включва основно дейности, свързани с подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетката за неопасни отпадъци при експлоатацията на депото. Част от тях в случай, че са подходящи, биха могли да се използват за дренаж на газовите кладенци, изграждане на временни пътища за достъп и рампи, както и при бъдеща рекултивация на работната клетка.

На територията на Община Елхово няма изградено специализирано депо за строителни отпадъци. До 2011 г., генерираните строителни отпадъци се извозват на съществуващото общинското депо за битови отпадъци, намиращо се в гр. Елхово. Постъпилите отпадъци, основно земни маси и смеси от бетон и тухли са оползотворявани, като са използвани за запръстяване и подравняване на отпадъчното тяло.

3.3. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ

В Община Елхово липсва инфраструктура за третиране на утайките от ПСОВ. На територията на общината няма изградени съоръжения и/или инсталации за третиране на тези отпадъци. В тази връзка в процес на изпълнение е проект за: „Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр.Елхово”, общ. Елхово, област Ямбол, финансиран съгласно договор № DIR-51011119-CO24/17.02.2012г. по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013г.” Проектът предвижда отпадъчните води от града да се третират в ПСОВ до постигане на изискванията за заустване в „чувствителна зона” – р.Тунджа, т.е. с предвидено отстраняване на азот и фосфор.

До момента не са генерирани утайки от ПСОВ, тъй като проекта за проектиране и строителство на бъдеща Пречиствателна станция за отпадъчни води е в процес на реализация и към настоящият момент не е започнало строителството на обекта.

Предвижданията за третиране на утайките, както на национално, така и на световно ниво са чрез употребата им в земеделието като почвен подобрител, чрез използването им за рекултивация на нарушени терени и последен вариант депониране. При всички варианти е необходимо достигането на добро качество на утайката, преди използването ѝ за каквато и да било цел.

3.4. Основни изводи и препоръки

Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране, която на практика покрива всички населени места. Съдовете се подменят и допълват ежегодно.

С решение № 365/27/16 по протокол № 27/23.10.2009 г. на ОбС Елхово и решение № 240 от 30.09.2009 г. на ОбС Болярово е изготвено споразумение между двете общини с цел управление на отпадъците на регионално Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово (РДНО). Към настоящият момент общините Елхово и Болярово нямат създадено регионално сдружение, съгласно изискванията на чл. 24, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците.

Не е осигурена необходимата инфраструктура за:

- Предварително третиране - сепариране на смесени битови отпадъци;
- Третирането на строителните отпадъци от ремонтна дейност;
- Компостиране на зелени и градински отпадъци;
- Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ.

Все още не е въведена система за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и метал, пластмаса и стъкло, отпадъци от опаковки. Въпреки предприетите мерки е необходимо същите да бъдат внедрени – чрез собствени средства или сключване на договор с други лица притежаващи необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, във връзка с изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци.

Община Елхово не е организираща и разделното събиране на пет от общо шест групи МРО на територията си в т.ч отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО, ИУГ и отработени масла и нефтопродукти. Необходимо е да бъдат предприети действия от страна на общинската администрация за сключване на договори с организации по оползотворяване или с „други лица”, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО за съответния вид отпадък.

Общината не е изготвила и не поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на нейната територия, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 14 от ЗУО.

В общината няма разработени и въведени в действие проекти за домашно/фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци. Не е въведена система за разделно събиране на битови биоразградими отпадъци и биотпадъци от поддържане на зелени площи, паркове и градини.

За достигане на заложените количествени цели в Закона за управление на отпадъците е необходимо осигуряване на следната инфраструктура за третиране и оползотворяване на отпадъци:

- Инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци;
- Инсталация за третиране на биоразградими отпадъци;
- Площадка за компостиране на „зелени” отпадъци;
- Площадка за временно съхранение и третиране на строителните отпадъци.

4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците

С анализа се цели да се отговори на следните въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена;
- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост;
- Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета.

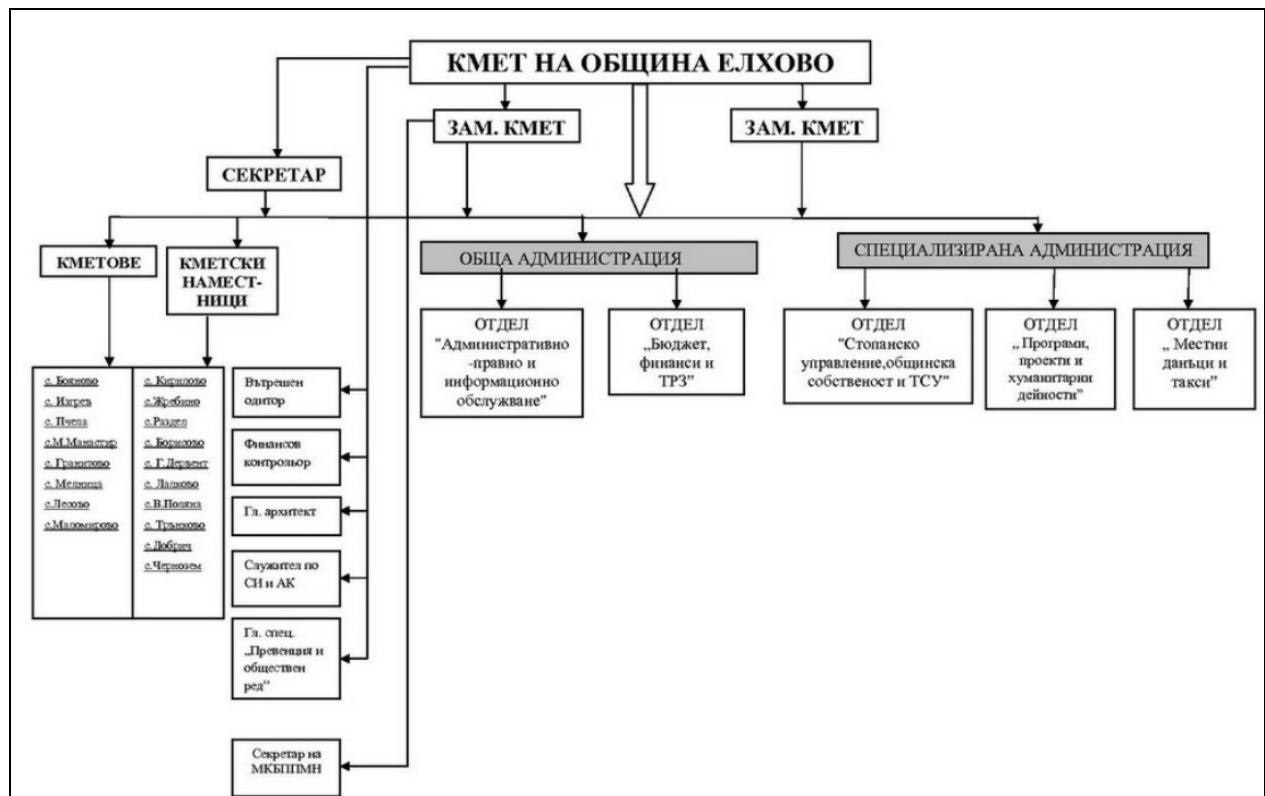
За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- Проучване на национални нормативни документи, регламентиращи правомощията и функциите за управлението на отпадъците;
- Проучване на отчетни документи за дейностите по отпадъци и за персонала, ангажиран с функции за управление на отпадъците.

4.1. Анализ на функциите на общината за управление на отпадъците

Кмета на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейната територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и общинската Наредба по чл. 22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане. В „Анализа на нормативната уредба” подробно са описани правомощията на общината за управление на отпадъците.

В Община Елхово, общинската администрация е организирана на ниво отдели. Административното ръководство се осъществява от секретар, заместник кметове, които са на пряко подчинение на кмета. Под прякото подчинение на кмета на Община Елхово са и всички кметове и кметски наместници в общината. Структурата на общината е представена на Фигура 4-01.

Фиг. 4-01. Организационна структура на община Елхово

В управленско-организационно отношение в Община Елхово е налице йерархична структура от функционален тип. Общинската администрация е разделена в две основни направления – „Обща администрация” и „Специализирана администрация”.

В общата администрация има структурирани два отдела:

- Отдел „Административно-правно и информационно обслужване”;
- Отдел „Бюджет, финанси и ТРЗ”.

Специализираната администрация се състои от:

- Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ”;
- Отдел „Програми, проекти и хуманитарни дейности”;
- Отдел „Местни данъци и такси”.

Основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците в Община Елхово, са възложени на служители от Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ”. Част от дейността на този отдел включва:

- Координиране и контрол на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, чистотата и поддръжката на зелените площи.
- Участие в разработването и реализирането на екологичната политика на общината и контрол на замърсяването на околната среда.
- Участие в изработването на общински програми и проекти с цел финансиране на различни обекти.
- Изготвяне на отчети до РИОСВ, МОСВ, НСИ и др. контролни органи.
- Работи по информиране на гражданите и повишаване на екологичната им култура;
- Участие в съвместни проверки с представители на РИОСВ, РЗИ и др.
- Проучва жалби и подготвя отговори на граждани и фирми.
- Осъществява контрол по наредбите на Общински съвет - Елхово, свързани с опазване на околната среда.

- Организира проверки, контролира и санкционира нарушителите на местната нормативна база и националното законодателство по отношение опазването на околната среда.

Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, функции са възложени на Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ”, Отдел „Бюджет, финанси и ТРЗ и Отдел „Местни данъци и такси”.

На интернет страницата на Община Елхово www.elhovobg.org са обявени телефони и e-mail адрес: g.kirova@elhovobg.org, чрез които представители на обществеността могат да подават сигнали за нарушения на нормативните изисквания по отношение на отпадъците, както и предложения за подобрене на политиките по управлението им.

Общинските наредби касаещи дейностите по отпадъците са:

- ✓ Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Елхово;
- ✓ Наредба № 2 за опазване на чистотата и околната среда в Община Елхово;
- ✓ Наредба № 7 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Елхово;
- ✓ Наредба № 15 за изграждане, стопанисване, опазване и контрол на зелената система на територията на община Елхово;
- ✓ Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, безопасността на движението, пожарната и аварийната безопасност и опазване на общинската собственост на територията на Община Елхово.

В правомощията на ОбС Елхово е да допълва и актуализира общинската нормативна уредба касаеща управлението на отпадъците на територията на общината, съгласно изискванията и промените на националното законодателство.

➤ *Дейности по събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъците*

Основна цел на всяка общината в сектор управление на отпадъците е да предоставя качествени услуги за населението и бизнеса на територията си, в съответствие с компетенциите, възложени ѝ в нормативната уредба.

Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и транспортирането им до депо, се извършва от фирма „НЕО ТИТАН” ООД, гр.Димитровград, избрана след проведена процедура по реда на Закона за обществени поръчки. Възлагането е извършено след сключването на договор № 87-01/18.07.2014г., за срок от 5 години и включва услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в гр.Елхово и населените места на територията на Община Елхово и други урбанизирани територии. За извършването на посочените дейности фирмата разполага с два специализирани автомобила модел «Мерцедес», за обслужване на съдове тип „Бобър” 1.1 m³ и кофи за отпадъци от 120 l.

С решение № 365/27/16 по протокол №27/23.10.2009г. на ОбС Елхово е дадено съгласие за обособяване на звено към дейност „Чистота” на община Елхово, което да отговаря за експлоатацията на Депото за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово.

Анализът на създадената структурна организация показва, че община Елхово прилага всички разрешени от закона методи за извършване на дейности по събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отделните потоци отпадъците, като целта е да се оптимизира системите за управление на потоците отпадъци в общината.

➤ *Разработване на годишни бюджети и определяне на такси за управление на отпадъците*

Предвид спецификата на бюджетния процес, функциите във връзка с разработване на годишните бюджети и определяне на такса за управление на отпадъците са разпределени между няколко отдела.

Основна функция за разработването и съставянето на проектобюджета на общината в приходната и разходната му част, в т.ч. и определяне на такса битови отпадъци има отдел „Бюджет, финанси и ТРЗ”, осъществяващ връзката с ръководството и другите отдели в общината и ръководи пряко дейността по осъществяването и прилагането на счетоводната политика и отчетност.

Отдел „Местни данъци такси” участва в планирането на приходите по общинския бюджет от местни данъци и такси, като изготвя справки за изпълнение на приходите в т.ч. и такса битови отпадъци.

Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ” планира бюджета като част от плана за действие от програмата за управление на дейностите по отпадъците. Въз основа на постъпилите предложения до 31 октомври на предходната година на основание чл. 63, ал. 2 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), със Заповед на кмета на общината се определят границите на районите, в които общината е организираща сметосъбиране, сметоизвозване и почистване на териториите за обществено ползване както и честотата на сметоизвозване. Заповедта се обявява публично на заинтересованите лица.

Отделът ежегодно разработва предложение за размер на такса битови отпадъци въз основа на годишна план – сметка, съгласно изискванията на чл. 66 от ЗМДТ, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци; събиране, включително разделно, на битови отпадъци и транспортирането им до депо за третирането им; проучване, проектиране, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци, включително и отчистленията по чл. 60 и 64 от ЗУО; почистване на уличните платна, алеи, паркове и др. територии за обществено ползване.

Такса битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка от изброените по-горе дейности. В случаите, че до края на предходната година ОбС не е определил размера на такса битови отпадъци за текущата година, то същата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година.

➤ *Контрол и инспекции*

ЗУО регламентира обхвата на контролните правомощия на общините. Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);

- спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22 от ЗУО.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на общината.

Кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актовете, които се съставят от контролните органи. Контролът може да бъде обособен в следните основни групи:

- документален контрол – проверка на представени документи от задължените лица за спазване на изискванията на закона и наредбите;
- проверка на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.

ЗУО предвижда минимална честота на проверките от контролните органи, в т.ч. от общините, съобразно техните компетенции по закона, както следва:

- Поне веднъж годишно извършват *проверка на документите*, които се изискват от закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му на лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и/или извършващи дейности с отпадъци.
- *Проверката на място* е независима от проверката на документи и се осъществява поне веднъж годишно в мястото на извършване на дейността и в присъствието на проверявания или на лица, които работят за него. В отсъствието на такива лица проверката се извършва с участието на поне един свидетел.

От гледна точка на целта на контролната дейност, контролът се разграничава в три групи:

- *Текущ контрол*. Това е контрол, който по предварително определен график периодично и превантивно се извършва на задължените лица по отношение на това дали спазват изискванията на закона и наредбите.
- *Последващ контрол*. Това е контрол за установяване от контролните органи дали са изпълнени дадените от тях предписания качествено и в срок в случаите, в които са констатирани нарушения на нормативната уредба.
- *Проверки по сигнал*. Това са проверки, осъществявани при сигнали за нарушения, подадени от граждани, юридически лица и институции.

Контролната дейност по управление на отпадъците в Община Елхово се осъществява от служители от Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ”, кметове и кметски наместници на населените места, както и от други длъжностни лица от общинската администрация, определени със заповед на кмета на общината. Броят на направените предписания и съставени актове за нарушение на действащата нормативна уредба на общината по отношение на опазване на околната среда за периода 2012-2014 г. са представени в Таблица 4-01.

Таблица 4-01.

№ по ред	Отчетна година	Брой съставени актове	Брой направени предписания	Вид на извършените нарушения
1.	2012	8	-	Неправомерно депониране на отпадъци
2.	2013	3	-	Неправомерно депониране на отпадъци
3.	2014	-	77	Неправомерно депониране на отпадъци

Служителите от общинската администрация ангажирани с дейностите по управление на отпадъците и съгласно правомощията им дадени от общинското ръководство и местната нормативна уредба:

- * Осъществяват контрол по опазването на чистотата на околната среда на територията на общината.
- * Осъществяват контрол по опазване на зелените площи, растителността и елементите на градското обзавеждане на територията на общината.
- * Осъществяват контрол по търговската дейност с отпадъци от черни и цветни метали.
- * Извършват проверки с цел контрол и координация на дейността на сметопочистващата фирма.

За спазване на изискванията на ЗУО като значим фактор за успеха на контрола по управление на отпадъците е сътрудничеството на общината с други контролни органи, с които осъществява постоянна координация и взаимодействие - РИОСВ, РЗИ, РУ на МВР-Елхово.

➤ *Обществени консултации и информиране на обществеността*

Една от четирите стратегически цели в НПУО 2014-2020 г. за постигане на генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците – „Общество и бизнес, които не депонират отпадъци” е „Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците”. Това може да се постигне чрез подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците.

Експертите от общинската администрация, пряко ангажирани с управлението на отпадъците, осигуряват публичност и прозрачност на дейността на общината и информират обществеността за политиката на общината, свързана с управление на отпадъците, като се организира достъп до информацията (в т.ч. програми, наредби, отчети, регистри и др.), чрез публикуване на интернет страницата на общината, съобщения за предстоящи събития и кампании в медии и разпространяват информационни материали сред гражданите.

4.2. Анализ на човешките ресурси за управление на отпадъците

В Община Елхово пряко отговорни по въпросите, свързани с управление на отпадъците, са служителите от Отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ”.

В общинската администрация с управлението на отпадъците са ангажирани:

- Кмет на община Елхово;
- Заместник-кмет на Община Елхово;
- Началник отдел „СУ, ОС и ТСУ”;

- Младши експерт „Екология“;
- Служители от местна дейност „Чистота“ извършващи комунална дейност и служителите към „Депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово“.

На РДНО в с.Добрич работи следния персонал:

- ✓ Ръководител депо – 1;
- ✓ Булдозерист-машинист – 1;
- ✓ Кангарджия - 1;
- ✓ Пазачи – 3.

Разпределението на отговорностите на всеки един служител е описано подробно в длъжностната му характеристика. Служителите от отдела имат необходимата квалификация и професионалния опит за извършване на дейности по управление на отпадъци.

Усеща се недостиг на служители, които да подпомагат работата на м.експерт „Екология“ по отношение изпълнението на контролни функции по управление на отпадъците в общината, да следят дали се спазват общинските наредби, както и да санкционират нарушителите.

За поддържане чистотата на обществените територии в гр. Елхово се назначават по различни програми и лица за временна заетост.

По отношение на материално-техническата и информационната обезпеченост, служителите разполагат с добра техническа база. Осигурени са необходимите помещения, офис оборудване и техника за изпълнение на дейностите и услугите в областта на отпадъците.

Най-важните фактори за подобряване на контрола по управление на отпадъците в общината са провеждане на обучения предвид интензивно сменящото се законодателство. Обученията подпомагат, както развитието на съответния експерт в областта, така и натрупването на опит и обмен на контакти и информация с други експерти от други общини и/или институции.

4.3. Изводи и препоръки

- Квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е добра.
- Необходимо е да бъдат отделяни средства за обучение на служителите от администрацията пряко ангажирани с управлението на отпадъците, предвид интензивно променящото се законодателство, както и увеличаване на служебните им задължения.
- Необходимо е да бъде увеличен броя на служителите с контролни функции по отношение управлението на отпадъците, с цел ефективно прилагане на нормативната уредба.
- Финансовото, правното и административното обезпечаване на политиката за управление на отпадъците функции са възложени на отдели в общата и специализирана администрация.
- Материално-техническата и информационната обезпеченост на служителите с функции за управление на отпадъците в специализираната администрация на Община Елхово е добра.

5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Настоящият анализ се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- * Какви са ситуацията и предприетите действия от страна на общината по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- * Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на Община Елхово;
- * Какви са основните изводи и препоръки от анализа.

Информационно обезпечаване на анализа

За целите на анализа е ползвана информация основно от служителите на общинска администрация Елхово.

5.1 Общински депа с преустановена експлоатация или чиято експлоатация ще се преустанови в периода на настоящата програма

На територията на Община Елхово има един брой недействащо депо (в процес на закриване), находящо се на запад от гр. Елхово на разстояние 500 m по посока към с. Изгрев. За него има издадена заповед № РД-08-120/23.07.2009 г. от директора на РИОСВ–Стара Загора за преустановяване на дейността, считано от датата на въвеждане в експлоатация на РДНО в с. Добрич. Към настоящият момент за това депо са предприети дейности по проект: „Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр.Елхово”. Проектът се финансира от Оперативна програма Околна среда, чрез ПУДООС. Изборът на изпълнител е определен след проведена обществена поръчка, открита с решение № 24-00-211 от 18.12.2012 година. С решение №1 от 13.02.2013 година за изпълнител е определен „ПСТ Холдинг” АД гр. София и е сключен договор за изпълнение №39-01 от 03.04.2013 г. След съгласуване на проведената процедура е сключен договор №9303 от 17.10.2013 година между ПУДООС и Община Елхово за финансиране дейностите по закриване и рекултивация на депото. За строежа са одобрени инвестиционни проекти и е издадено разрешение за строеж №16/30.04.2013 година. Министерство на околната среда и водите с Решение № 70–ОС/2010 г. за преценяване на вероятната степен на отрицателно въздействие, съгласува проекта за закриване и рекултивация на общинското депо за битови отпадъци.

Целта на цитирания проект е натрупаните през годините отпадъци да се покрият с изолиращи пластове и да му се даде форма и наклон, които да позволят използването на терена за други цели. По този начин рекултивираното депо ще се впише в околния ландшафт.

Основните дейности част от проектното предложение, включват:

1. Извършване на строително-монтажни работи (СМР);
2. Техническа рекултивация, която включва:
 - Изграждане на горен изолиращ екран;
 - Газов дренаж;
 - Минерелен запечатващ пласт;
 - Дренаж за повърхностни води;
 - Почвен слой;
 - Газови кладенци.

3. Биологична рекултивация включваща:

- Обработка и подготовка на терена за затревяване и засаждане на храстова растителност;
- Поддръжка, наторяване и поливане на растителността.

С оглед ландшафтното оформяне на депото и осушаване на терена около периферията му (в случаите, когато има преовлажняване на почвата), проекта за биологична рекултивация предлага периферно извън петата на депото да се засадят редица влаголюбиви дървесни видове като елша, топола, ясен и клен. За затревяване, се предвижда посевна норма от 20 kg/dka и използване на тревна смеска.

След изискуемия нормативно три годишен период за поддържане на растителността при спазване на технологичните изисквания за извършване на биологична рекултивация, рекултивираното депо ще се впише в околния ландшафт.

Следексплоатационни грижи и мониторинг

Съгласно изискванията на *Наредба №6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци* е необходимо да се осъществява поддръжка и следексплоатационни грижи на депото в т.ч. контрол по наблюдение на параметрите на околната среда, за срок не по-кратък от 30 години след закриването му. В тази връзка Община Елхово има изготвен *План за контрол и мониторинг на депото*, съгласуван с Басейнова дирекция за управление на водите в Източноромански район с център гр. Пловдив.

Опазването на подземните води е предвидено чрез изграждане на три пункта за мониторинг, пробовземане и анализ на подземни води по индикаторните показатели за очакваното замърсяване. Пунктовете представляват сондажни пиезометри с дълбочина до 6 m под дъното на депото и диаметър 300 mm, оборудвани с техническа колона от плътни и перфорирани PVC тръби с диаметър не по-малък от 150 mm. Към настоящият момент, проекта е в процес на реализация.

5.2. Нерегламентирани сметища и стари замърсявания

Към момента на територията на Община Елхово няма регистрирани нерегламентирани сметища. Основна положителна роля, в това играе фактът, че в общината 100% от населението е обхванато от общинската система за сметосъбиране и сметоизвозване на генерираните битови отпадъци, с което се предотвратява образуването на нерегламентирани сметища и произтичащите от това рискове за околната среда и човешкото здраве.

В изпълнение на договор по обществена поръчка №33-01/20.04.2010 г. между Община Елхово и „БКС - Елхово” ООД, през 2010 г. са закрити всички 21 (двадесет и едно) сметища в селата: Борисово, Бояново, Вълча поляна, Голям Дервент, Гранитово, Добрич, Жребино, Изгрев, Кирилово, Лалково, Лесово, Малко Кирилово, Маломирово, Малък Манастир, Мелница, Пчела, Раздел, Славейково, Строино, Трънково и Чернозем, намиращи се на територията на Община Елхово.

Периодично общинска администрация извършва проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива. В по-голямата част от населените места замърсяване липсва, но има и такива, в които се образуват нови локални замърсявания. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията, както и за недопускането им. Необходимо е засилване контрола от

страна на кметовете и кметските наместници за предотвратяване и недопускане на повторно замърсяване на околна и в населените места.

При ежегодното определяне на годишния размер на такса битови отпадъци в план-сметките, одобрени от Общински съвет се предвиждат средства за почистване и поддържане на обществени територии, в т.ч. и почистване на образувани замърсявания, както и за експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци.

5.3. Изводи и препоръки

Община Елхово е предприела необходимите мерки за предотвратяване замърсяването на околната среда в резултат от депонирането на отпадъци със закриването на сметищата по селата. Успешното изпълнение на проекта за „*Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр.Елхово*” и след експлоатационните грижи заложи в Плана за мониторинг, ще доведат до подобряване на параметрите на околната среда, запазване на екологичното равновесие и повишаване на екологичната културата на населението.

Община Елхово е една от малкото общини, които са осъществили и осигуряват всички необходими дейности, свързани със закриване, рекултивация и последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на общинското депо.

6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

В обхвата на настоящата разработка са включени две подгрупи: Анализ на съществуващите схеми за събиране на отпадъци и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” и Анализ на икономическите инструменти, стимули и финансиране в сектор „Управление на отпадъците” на територията на общината.

Същност на принципите „Замърсителят плаща” и „Разширена отговорност на производителя”

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО и съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща” (чл. 14), така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя” (чл. 8), които взаимно се допълват.

Принципът „*Замърсителят плаща*” е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл. 174). При управление на отпадъците този принцип изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „*Разширена отговорност на производителя*” (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

6.1. Анализ на схемите за управление на отпадъците

➤ Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи масово разпространени отпадъци) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците.

Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от Общинския съвет за всяко населено място поотделно. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „замърсителят плаща”. Другите лица, които участват в схемата, са общините, регионалните сдружения на общини за управление на отпадъците (РУСО) и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

Община Елхово определя таксата битови отпадъци като промил от данъчната оценка на имотите на гражданите, фирмите и институциите, при това обичайната практика е за домакинствата да се определя по-ниска такса като промил от данъчната оценка, от тази определяна за юридическите лица. Община Елхово предоставя възможност на юридическите лица да заявят необходимия брой контейнери и честотата на извозване на отпадъците и на тази база се определя годишната им такса за битови отпадъци, т.е. на база изхвърлено количество битови отпадъци. Такса битови отпадъци покрива всички разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;

- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци, като се покриват всички разходи свързани с управлението на отпадъците. Към момента е налично добро планиране на средствата от такса битови отпадъци и разходването им е съобразено с потребностите.

Съгласно §13а от заключителните разпоредби на Закона за местни данъци и такси до 30 март 2015г. Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Република България разработва методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци, и внася в Народното събрание проект за изменение на чл. 66 и 67.

В проекта на *Методиката за изготвяне на план-сметка с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на таксата за битови отпадъци* се цели максимално отчитане на реалното количество генерирани отпадъци от всеки ползвател, като се предлагат няколко варианта за определянето ѝ, като всяка община трябва да прецени кой метод е най-рационален за нея и да разработи вътрешна методика за прилагането и функционирането му. Предложените варианти са:

- ✓ Определяне на количеството битови отпадъци на база брой на заявените от лицето контейнери за текущата година, както и броя на ползвателите на услугата;
- ✓ Индивидуално измерено количество битови отпадъци за имота – чрез торби с определена вместимост, предоставени от общината, или чрез стикери, залепени върху торби на лицата;
- ✓ Количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за съхранение;
- ✓ Брой ползватели на услугата в имота или натурален показател използвано количество вода в имота;
- ✓ Комбиниран подход на база количество битови отпадъци и брой на ползватели на услугата в имота или натурален показател използвано количество вода в имота.

Съобразно така предложените варианти всяка община трябва да прецени кой метод е най-рационален за нея и да разработи вътрешна методика за прилагането и функционирането му.

Идеята на проекта на методиката е максимално отчитане на реалното количество генерирани отпадъци от всеки ползвател. Мерките, които следва да се предприемат от общината са изготвяне на оценка на приложимостта на всеки един метод, като се взема предвид големината на населено място, броя на жителите, приложимостта на конкретния метод към организираната система за сметосъбиране в общината и др.

Участниците в анализираната схема, освен общината, домакинствата и организациите, които изхвърлят отпадъци, подобни на битовите, са и фирмите, на които общината е възложила услуги, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битови отпадъци.

Чрез процедура за избор на изпълнител по реда на Закона за обществените поръчки, Община Елхово е възложила следните услуги:

- *Услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в гр. Елхово и населените места на територията на Община Елхово и други урбанизирани територии.*

Това е стандарта услуга, прилагана от дълги години от местната власт. Възлагането е извършено след сключването на договор № 87-01/18.07.2014 г., за срок от 5 години с фирма „НЕО ТИТАН” ООД, гр. Димитровград.

- *Услуги по закриване и рекултивация на общинско депо*

По реда на ЗОП е избран “ПСТ Холдинг” АД гр. София за изпълнител на обект: „Закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци на гр.Елхово”. Договорът за изпълнение № 39-01 е сключен на 03.04.2013 г. Проекта е в процес на изпълнение.

- *Извършване на мониторинг на РДНО съгласно изискванията на КР 134/2006 г.*

След въвеждане в експлоатация на РДНО в с.Добрич, Община Елхово сключва договор с фирма „Еко-консулт-инженеринг” ООД, за извършване на мониторинг на депото, съгласно изискванията на КР №134/2006 г. и плана за собствен мониторинг на обекта. Фирмата е специализирана в провеждането на лабораторни изпитвания на компонентите на околната среда и отпадъци и разполага с акредитирана от Българската служба по акредитация – лаборатория „ЛАКОС”.

- *Обезвреждане на битови отпадъци на РДНО*

Към момента единственият начин за третиране на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Елхово, е тяхното депониране. Услугата се извършва от оператора на депото – Община Елхово. С решение №365/27/16 по протокол №27/23.10.2009 г. на ОбС Елхово е дадено съгласие за обособяване на звено към дейност „Чистота” на Община Елхово, което да отговаря за експлоатацията на Депото за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово.

Схема за Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци” са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

Към 2014 г. в схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от ИУЕЕО;
- Отпадъци от ИУМПС;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти.

При схемата за „разширена отговорност на производителя” (РОП) лицата, пускащи на пазара⁷ продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по

⁷ Съгласно ЗУО "Пускане на пазара" е първото предоставяне на продукта на разположение на друго лице, безплатно или срещу заплащане, с цел той да бъде разпространен и/или използван на територията на Република България, както и внасянето и въвеждането на територията на Република България на продукта от дадено лице за негова собствена търговска, производствена или професионална дейност.

схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина:

1. Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ООп) на съответните МРО.
2. Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

Организации по оползотворяване на МРО и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни да:

- получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като ООп или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.
- създават и финансират системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци.
- да изпълняват програмата за управление на МРО и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване. Да осъществяват информационни кампании за обществеността.
- за ООп на отпадъци от опаковки – е задължение да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране/рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване. Общините от своя страна сключват договори за сътрудничество с организациите по оползотворяване и подпомагане на дейността им за организирано събиране на тези отпадъци от домакинствата. Община Елхово не е организирала разделното събиране на пет от общо шест групи МРО на територията си в т.ч отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО, ИУГ и отработени масла и нефтопродукти. Общината има сключен договор от октомври 2014 г. с ЕТ „Недялко Стоянов“ за предоставяне на площадка за предаване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) от физически и юридически лица. Изпълнителя притежава Разрешение № 13-ДО-00000472-00 от 05.03.2013 г. за извършване на дейности с отпадъци от РИОСВ Стара Загора.

Общините нямат правомощия да поставят ограничения и/или да задължат производителите на продукти, след употребата на които се образуват отпадъци в тази област, като тяхната роля е да съдействат за постигането на задълженията им, в т.ч. осигуряване и определяне на местоположението на контейнерите за разделно събиране на МРО. На местно ниво могат да се извършва контрол за спазване разпоредбите на Общинските наредби за управление на отпадъците и оказване на административна помощ за спазване на законодателството. Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и да изхвърлят отпадъците на определените за това места.

При схемата за „разширена отговорност на производителя“ финансирането на системите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Финансирането на дейностите по договорите се осъществява от организациите по оползотворяване, а общината е отговорна за съдействие при организирането на дейностите на територията ѝ. Организациите имат допълнителни задължения, в т.ч. да предоставят информация на общината, да финансират и осъществяват информационни кампании за широката общественост.

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират утайки от ПСОВ, в резултат на отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води

Схемата се прилага за отпадъците – утайки от ПСОВ, генерирани в резултат от отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води от домакинствата и от други източници – юридически лица.

При тази схема лицата, които ползват услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчните води, в т.ч. и третиране на утайките от ПСОВ, в съответствие с принципа „Замърсителят плаща“ заплащат пълните разходи за тези услуги. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез такса за отвеждане и пречистване на отпадъчните им води, в т.ч. и за третиране на утайките, която се изчислява на основата на количеството доведени и отведени отпадъчни води и разходите за дейността. Таксите се определят от оператора на ВиК системите на територията на общината и се регулират утвърждават от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци чрез пряко заплащане на услугите по извозването и третирането им в сътрудничество с Община Елхово

При тази схема производителят на определени продукти и стоки или доставчикът на дадена услуга е задълженото лице и носи отговорност за съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, генерирани при производството на съответните стоки и услуги, в съответствие с нормативните изисквания. Отговорността е както за осигуряване на цялостната логистика на дейностите по управление на образуваните отпадъци, така и за финансирането на тези дейности. Разглежданата схема е типичен пример за пълно прилагане на принципа „замърсителят плаща“.

Генераторите на ОСР на територията на общината също могат да организират сами и финансират съхранението, извозването и последващото оползотворяване и/или обезвреждане на строителните отпадъци. Генераторите на ОСР организират сами транспортирането на строителните отпадъци до депо или инсталация за третиране.

6.2. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

На базата на разгледаните в предходната точка схеми и форми за управление на отпадъците в Община Елхово ще бъдат анализирани следните икономически инструменти, които са свързани с бюджета на общината.

- Такса – битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците).

- Обезпечения за покриване на последващи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на депа и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО).

6.2.1. Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

С Наредба № 7 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Елхово се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на предоставяни на физически и юридически лица услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), реда и срока на тяхното събиране на територията на Община Елхово.

Такса за битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване. Таксата се заплаща от собственика на имота, а при учредено вещно право на ползване – от ползвателя, според одобрените от Общинския съвет разходи за съответната година за всяка от изброените дейности.

Размерът на такса битови отпадъци се определя както следва:

- ✓ за жилищни имоти на физически и юридически лица /предприятия/ размерът на таксата е промил върху основата, определена с чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;
- ✓ за нежилищни имоти на юридически лица /предприятия/ и физически лица размерът на таксата е промил върху основата определена с чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;
- ✓ за имоти, намиращи се извън районите, в които общината е организираща сметосъбиране и сметоизвозване се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.

От 01.01.2016 г. такса битови отпадъци се определя по реда на чл. 67 от Закона за местните данъци и такси.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

- ✓ осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци – контейнери, кофи и други;
- ✓ събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- ✓ проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци, включително отчисленията по Закона за управление на отпадъците;
- ✓ почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Когато таксата се определя според количеството на битовите отпадъци, се подава декларация в общинска администрация по местонахождение на имота до 30 ноември на предходната година. В декларацията се посочват видът и броят на съдовете за изхвърляне на битови отпадъци, които ще се ползват през годината, съобразно обявената от Общинския съвет честота на извозването на битови отпадъци. В случай, че декларацията не е подадена в срок, декларирани са по-малко от необходимия брой от съответния вид съдове за битови отпадъци или битовите отпадъци не се изхвърлят в определените за

целта съдове, се заплаща годишна такса върху данъчната оценка по чл. 20 и 21 от ЗМДТ. От дължимата годишна такса се приспада платената част, като върху разликата се дължат лихви съгласно сроковете за плащане.

Таксата се заплаща на две равни вноски в следните срокове: до 30 юни и до 31 октомври на годината, за която е дължима. На предплатилите до 30 април за цялата година се прави отстъпка от 5 %.

Не се събира такса за:

- ✓ Сметосъбиране и сметоизвозване – за имоти, които не се обслужват и за имоти, които няма да се използват през цялата година и е подадена декларация за това в общинска администрация по местонахождение на имота на собственика или ползвателя до края на предходната година;
- ✓ Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване – когато услугата не се предоставя от общината;
- ✓ Обезвреждане на битови отпадъци и поддържане на депа за битови отпадъци и други съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци – когато няма такива.

Размерът на такса битови отпадъци, определен на база данъчна оценка на имота за периода 2010 г. – 2014 г. е представен в Таблица 6-01.

Таблица 6-01. Размерът на такса битови отпадъци

ПОКАЗАТЕЛИ	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Размер на таксата за БО (%о): - За физически лица	3%о	2.5%о	2.5%о	2.5%о	2.5%о
- За юридически	13%о	10%о за гр. Елхово и 9%о за останалите населени места	10%о за гр. Елхово и 9%о за останалите населени места	10%о за гр. Елхово и 9%о за останалите населени места	10%о за гр. Елхово и 9%о за останалите населени места

В следващата таблица 6-02 са представени приходите и разходите от такса битови отпадъци в Община Елхово за периода 2010-2014 г.

Таблица 6-02. Отчет на приходи и разходи от такса битови отпадъци (ТБО) в Община Елхово за периода 2010-2014 г.

2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Приходи от такса битови отпадъци за последните пет години				
510 969 лв.	652 651 лв.	567 396 лв.	755 363 лв.	621 640 лв.
Разходи от такса битови отпадъци за последните пет години				
1. Разходите за сметосъбиране и сметоизвозване				
215979.60 лв.	176493.88 лв.	176759.72 лв.	176221.91 лв.	185119.97 лв.
2. Разходи за отчисленията по чл. 60 и чл.64 от ЗУО				
-	33090.43 лв.	46474.70 лв.	41883.60 лв.	60002.75 лв.
3. Разходи за експлоатация, поддържане и мониторинг на РДНО, с.Добрич				
63254.10 лв.	60718.82 лв.	43373.88 лв.	53961.00 лв.	51194.50 лв.
4. Разходи за закриване и рекултивация на стари депа				
18021.60 лв.	-	-	-	9708.00 лв. - общински 393637 лв. – ПУДООС

5. Разходи за почистване на улици и други обществени терени				
182546.26 лв.	145055.91 лв.	123329.81 лв.	123658.80 лв.	195072.33 лв.
6. Разходи за закупуване на съдове за битови отпадъци				
38097.00 лв.	-	-	15048.00 лв.	15998.40 лв.

**Източник Общинска администрация Елхово*

Със средства от такса битови отпадъци през 2010 г. Община Елхово заплаща 33 336.00 лв. за изготвяне на технически проект за закриване и рекултивация на „Общинско депо за неопасни отпадъци в гр. Елхово”.

През 2012 г. община Елхово закупува Багер и 6 броя моторни прътови коси на стойност 85400.00 лв., 2 броя самоходни косачки на стойност 18270.00 лв. и 2 броя самосвали на стойност 30 000.00 лв. През 2013 г. са закупени 7 броя моторни прътови коси на стойност 6636.00 лв., а през 2014 г. още 2 броя на стойност 2929.00 лв.

Във връзка с необходимостта от спазване на технологията по експлоатацията на „Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Елхово и Болярово”, с. Добрич и подобро уплътняване на депонираните отпадъци в съответствие с изискванията на Коплексно разрешително КР№134/2006 г. е проведена процедура по реда на Закона за обществени поръчки. В резултат Община Елхово сключва договор с фирма „Би Ем Лизинг-Трейд“ АД и закупува 1 брой компактор втора употреба марка „BOMAG” (Снимка 6-01). Доставка е извършена след сключване на договор № 25-01/24.02.2014г. на стойност 132 077.00 лв. без ДДС.

Снимка 6-01. Компактор на РДНО в с. Добрич

Събраните приходи покриват необходимите разходи за дейността по управление на отпадъците, като събираемостта е приблизително 90%. Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците се увеличават през годините, вследствие на променената нормативна уредба, касаеща управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им.

6.2.2. Обезпечения за покриване на последващи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на депа и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО)

Този финансов инструмент се прилага в страната от 1 януари 2011 г. съгласно действащия по това време Закон за управление на отпадъците. Новият Закон за управление на

отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г.), с разпоредбите на чл. 60 и чл. 64., отново въведе този финансов инструмент.

Обезпечения по чл. 60 от ЗУО

Те се правят за всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Задължението за обезпеченията по чл. 60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Размерът на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото се определя от собственика на депото (общината) в левове на тон депонирани отпадъци въз основа на инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация по формули, представени в приложението към Наредба № 7/2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изискван при депониране на отпадъци. Стойността на отчисленията на тон депониран отпадък за 2015 г. е в размер на 18.24 лв./т, определен съгласно проект за рекултивация. Средствата се превеждат ежемесечно и натрупват по банкова сметка за чужди средства (набирателна сметка) на РИОСВ Стара Загора за целия експлоатационен период на депото.

Размерът на отчисленията за тон депониран отпадък се актуализира от общината собственик на депото на всеки три години в съответствие с индекса на потребителските цени, публикуван от НСИ, и/или при промяна в параметрите за определянето му, която води до изменение от над 15% от първоначално определения размер на отчисленията за тон депониран отпадък.

В случай, че събраните средства в сметката в РИОСВ са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, общината осигурява остатъка от средствата. Когато след приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл. 64 от ЗУО

Тези отчисления се правят за всеки тон депонирани отпадъци с цел натрупване на средства както за изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на нормативните изисквания, така и за извършването на последващи експлоатационни разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци.

Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

В Наредба №7/2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изискван при депониране на отпадъци, размерът на отчисленията по чл. 64 от ЗУО за всеки тон депониран отпадък са ясно определени по години, като всяка година нарастват, както следва:

2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. и всяка следваща
3 лв./т	9 лв./т	15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	47 лв./т	61 лв./т	78 лв./т	95 лв./т

Съществен икономически стимул за достигане на целите от общините е освобождаването от отчисленията за депониране. Следователно, ако общините изпълнят двата вида цели повторна употреба и рециклиране и намаляване количеството на депонирани биоразградими отпадъци, те се освобождават 100% от заплащане на отчисленията за депониране. При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци до средата на 2014 г. таксите за депониране се увеличават с 15%. Ако общините депонират битови отпадъци на депа, които не отговарят на нормативните изисквания, таксата за депониране се заплаща в двоен размер.

Отчисленията по чл. 60, ал. 2 и чл. 64, ал. 1, когато се правят за битови отпадъци от общини, са елементи от разходите по чл. 66, ал. 1, т. 3 от Закона за местните данъци и такси. Общата сума на отчисленията за периода 2010 – 2014 г. е представена в Таблица 6-02.

6.3. Основни изводи и препоръки

Принципът „замърсителят плаща” се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци поради технически проблеми, свързани с измерване на точното количество изхвърлени битови отпадъци, особено от домакинствата. Общината е създавала нормативна възможност за юридическите лица да заплащат услугите по организирано сметоизвозване на база количество чрез предварителна заявка

Приходите, събрани от такса битови отпадъци към момента са достатъчни и покриват всички необходими разходи за дейността.

Дейностите, подпомагани от общината на принципа „разширена отговорност на производителя” не са обхванати изцяло, не е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Необходимо е общината да търси съдействие за организиране на тази дейност, чрез сключване на договори с организации по оползотворяване или други лица, притежаващи разрешително съгласно ЗУО, за обхващане на всички образувани от домакинствата масово разпространени отпадъци.

Финансирането на дейностите с отпадъците, се извършва и посредством въведените отчисления, които общината заплаща по реда на ЗУО. Натрупаната сума може да се изразходва за дейности, свързани със следексплоатационните разходи на депото. Въвеждането на отчисления за натрупване в общините на средства за последваща рекултивация и мониторинг на депата за отпадъци се доближава в по-голяма степен до прилагане на принципа „замърсителят плаща”.

7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Предмет на анализа е информационната политика на общината във връзка с управление на отпадъците.

Анализът се концентрира върху следните въпроси:

- * Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците;
- * Информационни и образователни дейности и привличане на обществеността;
- * Използвани методи и форми за предоставяне на информация на гражданите и фирмите относно предоставяните от общината услуги в областта на управление на отпадъците.

В края на анализа са посочени основни изводи и препоръки.

Информирането на обществеността и бизнеса по въпросите на управлението на отпадъците са необходимост и в полза за постигане на целите, свързани с намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяването им и има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление. Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците.

7.1. Стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината

Анализа цели да установи дали общината прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците. От направените проучвания се установи, че общината прилага различни мерки ежегодно за разяснителни кампании сред населението, но те не са конкретно насочени. В общината липсват стратегически документи, в които да са указани или включени мерки за водене на информационно-разяснителна политика.

Стратегическият подход към тези кампании е важна крачка на общината, чрез която се цели достигането на максимално повече информация до гражданите и бизнеса. Разяснителната политика ще доведе до спазване на определените изисквания на общината, относно управлението на отпадъците, чрез което ще се улесни достигането на поставените цели за развитие в тази област.

Необходимо е да бъдат разработени документи с ясна целенасоченост към населението и към бизнеса, подпомагане на дейностите при управление на отпадъците им. Необходимо е да се обоснове единен подход за разяснителна политика в общината. Интернет сайта на общината е основния обмен на информация при провеждане на различни кампании. Необходимо е разширяване на обмена на информация.

По този повод могат да се създадат и поддържат различни интернет платформи за обмен на опит и информация. Също така е необходимо привличането и на местните медии, които да подпомогнат за информационното образование на населението.

7.2. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

На общинско ниво, населението следва да бъде информирано и привлечено в процесите на вземане на решенията, относно управлението на отпадъците.

Комуникационните цели могат да бъдат разделени на две категории:

- повишаване на общественото съзнание и обучение и
- комуникация с участниците в дейностите по управление на отпадъците.

Повишаването на общественото съзнание има за дългосрочна цел да постигне промяна в поведението на населението чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците.

Обучението и комуникацията е процес, чрез който от една страна се предоставя информация на участниците, а от друга се обменят и оценяват идеи и дейности по управлението на отпадъците. Образованието и комуникацията с участниците в дейностите по управление на отпадъците е изключително важна за:

- предоставяне на информацията относно политиката по управление на отпадъците;
- получаване на информация, обратна връзка и подкрепа от участниците в управление на отпадъците;
- подпомагане на формулирането, обсъждането, приемането и прилагането на дейности, засягащи финансирането и възстановяването на разходите.

Общината е наложила през годините няколко кампании сред населението, които целят привличането на интереса им към дейностите по управлението на отпадъците. Такива кампании са:

➤ От 2012 г. Община Елхово се присъединява към мащабната кампания „Да изчистим България за един ден“. В тази връзка от общинската администрация създават необходимата организация, като осигуряват материали за почистването и изготвят транспортна схема за извозването и депонирането на събраните отпадъци. В почистването се включват голяма част от служителите и ръководствата на частни, държавни и общински институции, ученици и учители, както и много граждани. Кампанията се е наложила като много ефикасна и образователна. През 2012 година кампанията обхваща 17 района, в която са включени над 600 души. Мотото, с което община Елхово се присъединява към националната инициатива през 2014 г. е „Да изчистим Елхово заедно“, с участието на над 1000 доброволци (Снимка 7-01).

Снимка 7-01. Участници в кампанията през 2014 г.

➤ Община Елхово участва ежегодно в конкурса „За чиста околна среда“ организиран от на МОСВ и ПУДООС. Със средства на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда за периода 2012-2014 г. на територията на общината са реализирани следните проекти:

- „Облагородяване и благоустрояване на централната градска част – гр. Елхово“. В рамките на проекта е зацветена, облагородена и благоустроена централната градска част. Закупени са и поставени пейки и кошчета за смет (реализиран през 2012 г.).
- „Облагородяване и благоустрояване на паркова алея в град Елхово“. По проекта е почистена, зацветена, облагородена и благоустроена парковата алея в лесопарка на гр.Елхово. Закупени са и поставени пейки и кошчета за смет (реализиран през 2013 г.).
- „Облагородяване и благоустрояване на междублоковите пространства и районите около тях“. В рамките на проекта са включени следните терени: Междублоково пространство на ул. „Търговска“ № 70, № 74 и № 81; Междублоково пространство на ул. „Търговска“ № 101; Градинката на улица „Трети март“ срещу автогарата; Междублоково пространство на ул. „13-ти март“; Междублоково пространство на ул. „Витоша“ и ул. „Янтра“; Междублоково пространство на ул. „Царибродска“ № 19; Междублоково пространство на ул. „Яница“. По проекта са осъществени дейности по залесяване и зацветяване на почистени площи, монтаж на пейки и кошчета за смет, като по този начин са създадени зони за отдих и почивка в района на междублоковите пространства (реализиран през 2013 г.).
- „Подобряване на жизнената среда в село Маломирово – почистване, възстановяване и благоустрояване“. Обекта представлява зелена площ около кметството в с. Маломирово, Община Елхово, която е почистена, озелена и благоустроена. Оформени и зацветени са цветни лехи, залесени са храсти и широколистни дървесни видове. (реализиран през 2014 г.).
- Три проекта са одобрени за финансиране през 2015г. в рамките на Националната кампания „ За чиста околна среда – 2015г.“. Единият от проектите е „Подобряване на жизнената среда в село Лесово – почистване,

възстановяване и благоустрояване”. „Изграждане на еко кът със зона за отдых в учебно производствена база № 2” е следващия проект на ПГ „Стефан Караджа”, гр.Елхово, който получи одобрение за финансиране от ПУДООС. „Обичам природата – и аз участвам” е проекта на Общински детски комплекс - гр.Елхово.

Част от резултатите на реализираните през годините проекти в хода на кампанията са показани на снимки 7-02 и 7-03.

Снимка 7-02.

Снимка 7-03.

- Община Елхово се присъединява към инициативата Европейска седмица на мобилността, която се провежда ежегодно от 16 до 22 септември. Подробности за кампанията се публикуват на интернет страницата на общината.
- За поддържане чистотата в малките населени места, кметовете и кметските наместници опитват да привлекат и местното население като ги насърчават да поддържат добро хигиенно състояние на и около имотите си.

Мерките и кампаниите, които общината е въвела и наложила през годините са ефикасни, но въпреки това по-голямата част от тях не достигат в достатъчно широк аспект до населението. Необходимо е да бъдат организирани още различни кампании за привличане на населението към дейността.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложили в общинската програма, трябва да се постигне при оптимален баланс на интересите на различните

участници в управлението на отпадъците. За целта е необходим непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание. Предвиждат се мерки за:

- ❖ привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, като особено значение следва да бъде отделяно на начина за определяне на „такса битови отпадъци” и отчитането на изразходваните средства;
- ❖ повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- ❖ провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
- ❖ получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

Също така предвид законодателните промени в областта на отпадъците е необходимо населението да се запознае с тях, с новите изисквания за третиране и управление на отпадъците, наложената йерархия, както и с проблемите пред общината за достигането им и претърпените вреди и пропуснати ползи при неспазване на изискванията. Необходимо е да се организира запознаване на населението и фирмите с всеки един етап от йерархията за управление на отпадъците, както и необходимите начини и действия за достигането.

Провеждането на информационни и разяснителни дейности трябва да се насочат основно към:

- ✚ Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци.
- ✚ Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.
- ✚ Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъци.
- ✚ Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.

За да се организират правилно тези дейности е нужно ежегодно общината да изготвя график и обобщени предложения за извършването на конкретните кампании, както и да се определи необходимият ресурс за това. Ако този график предварително се обяви на населението ще може на по-късен етап да се организира по-лесно, а населението ще бъде подготвено за него.

7.3. Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Основната форма за предоставяне на информация е интернет страницата на общината www.elhovobg.org. В нея се публикува актуална информация за:

- стратегии, програми, общински наредби, заповеди и други документи, свързани с управлението на отпадъците;
- сметосъбиране и сметоизвозване, вкл. граници по обслужвани райони, фирмите, извършващи дейностите, в т.ч. промени в графика по време на национални празници;
- постъпили уведомления за инвестиционни предложения, решения на директора на РИОСВ Стара Загора, за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и други.

Информация за управление на отпадъците в общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване, както и в местния вестник. При провеждане на кампании информацията се разпространява освен по описаните по-горе начини, но и по местната кабелна телевизия.

7.4. Изводи и препоръки

Според отразените по-горе мерки, общината разполага и публикува на сайта си информация за управлението на отпадъците. Това обаче не е напълно достатъчно, тъй като по-възрастното население няма достъп до компютър и/или интернет и това доста ограничава техните възможности да се запознаят с дейността. Именно поради тази причина е препоръчително да се провеждат повече информационни кампании чрез организиране на срещи или информирание на населението, чрез средствата за масово осведомяване. По този начин се цели по-голяма част от населението да има достъп до информацията и да се привлече тяхното активно участие. Достигнатите резултати до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите е добро, но е необходимо подобряването им и увеличаване на кампаниите, чрез което ще се увеличат възможностите на общината за достигането на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

8. Анализ за информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците

Анализът на информационното обезпечаване за отпадъците в общината разглежда следните въпроси:

- * Какви са изискванията на нормативната уредба във връзка със събиране и предоставяне на информация за отпадъците от страна на общината.
- * Подходяща ли е създадената в общината организация за събиране, обработване и предоставяне на информация както във връзка с нормативните изисквания, така и за ефективни анализи и вземане на решения за управление на отпадъците.
- * Какви са основните проблеми, свързани с информационното обезпечаване на управление на отпадъците.

Накрая са формулирани основни изводи и препоръки.

За осъществяване на ефективно управление на отпадъците в национален план е необходимо високо ниво на информационно обезпечаване относно протичащите процеси, свързани с отпадъците в страната. За целта е важно да бъдат ясно дефинирани основните направления, по които да бъде набрана информация. От съществено значение е изграждането на работеща информационна система, чрез която да бъде осъществена връзката между потребителите на информацията и източниците ѝ.

Нормативни изисквания за събиране и предоставяне на информация

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците, са ЗУО и Наредба №1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн. ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.).

В чл. 44 Раздел I на Глава четвърта в ЗУО са регламентирани задълженията на общините във връзка с информационното обезпечаване на управлението на отпадъците. Кметът на общината организира събирането на данни и предоставя информация на ИАОС, НСИ, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация за количествата приети за обезвреждане (депонирани) отпадъци, както количествата на отпадъците предадени за предварително третиране и/или рециклиране.

Информационно обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците на територията на общината

Основната информация за отпадъците в общината се осигурява от отдел „Стопанско управление, общинска собственост и ТСУ“. Представената информация съдържа:

- Количества на събрани и извозени отпадъци от системата за организирано събиране на смесени битови отпадъци на територията на Общината;
- Количества на депонирани отпадъци на регионалното депо;
- Количество на извозени отпадъци образувани от почистването на улиците, тротоарите и другите площи за обществено ползване;
- Ремонт, подмяна и брак на съдовете за събиране на отпадъците;
- Ежегодна справка на разположението и количеството на съдовете за събиране на отпадъците;
- Ежегодни справки за предоставените услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, съгласуване на графици за извършване на услугите и др.

Информация за отпадъците в общината се осигурява и от фирма „НЕО ТИТАН” ООД, гр. Димитровград, с която има сключен договор за извършване на услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в гр. Елхово и населените места на територията на Община Елхово и други урбанизирани територии.

Основни изводи и препоръки:

Създадената организация в общината за събиране, обработване и предоставяне на информация във връзка с нормативните изисквания е ефективна за изготвяне на анализи и вземане на правилни решения за управление на отпадъците.

Основния проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на общината самостоятелно. Това в голяма степен са площадките за предаване на отпадъци, т.н. „вторични суровини”, лицата, които самостоятелно са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху дейностите на общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точното количество на образуваните отпадъци. Определенията в законодателството относно образуваните отпадъци са ясно определени и включват всички отпадъци образувани на територията на общината, независимо от източника им и лицата, които ги събират. В този случай при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни.

Необходимо е в общината да се създадат ясни правила за събиране на информация за образуваните отпадъци от тези лица и площадки. Също така е необходимо да се извършват периодични проверки от общинските служители, с което да се контролира дейността на площадките, на които се предават отпадъци, както и достоверността на данните.

9. Прогнози за образуваните отпадъци

9.1. Прогнози за образуваните битови отпадъци

Прогнозата за количествата образувани битови отпадъци в Община Елхово за периода 2015 – 2020 година е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза за периода 2015-2020 г.;
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител.

Брой на населението и демографска прогноза

Демографската оценка и прогноза за населението в периода 2015 -2020 г. са изготвени на базата на информацията от НСИ включваща:

- Данни за броя на населението в Община Елхово за последните осем години от 2007-2014 г. На база тези данни е направено и сравнение на намалението на населението през годините.
- Официална демографска прогноза на НСИ за броя на населението в област Ямбол за периода до 2070 г. – I вариант (при хипотеза за конвергентност). Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

Таблица 9-01. Средногодишен брой на населението на Община Елхово, 2009 - 2014 г.

Година	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Население общо	16757	16332	16016	15780	15523	15293
Намаление на население спрямо предходна година	412	425	316	236	257	230

През 2014 г. броят на населението на Община Елхово е 15 293 души. За последните 6 години, то е намаляло с 1464 души или с 8.7 %. Средногодишният темп на намаляване на населението в общината е 1.91 %. Средно населението на общината намаля със около 244 души на година, като най-голям е спада през 2010 г.

Съгласно прогнозните статическите данни населението в Областта за 2015 г. е 124 066, а за 2020 г. – 116 708, т.е. населението на региона се очаква да намалява до 2020 г., като спада е по-малко от 6% за периода на планиране. Понастоящем относителният дял на населението на Община Елхово е 12.32% от населението на Област Ямбол. При запазване на сегашната демографска ситуация населението на Община Елхово ще продължи да намалява и през следващите години. Прогнозата е населението на общината до 2020 г. да бъде 13 622 души.

Таблица 9-02. Брой на населението и демографска прогноза до 2020 г.

Година	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Население	15 293	15 001	14 714	14 433	14 158	13 887	13 622

Норми на натрупване и прогнозна промяна

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител.

Битови отпадъци са отпадъци от домакинствата и „подобни на отпадъците от домакинствата”. Подобни са отпадъците, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствени отпадъци и отпадъци от селското и горското стопанство.

По данни на Евростат, в повечето страни домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и администрацията.

Нормите на натрупване са прогнозирани въз основа на информация и допускания, както следва:

- Население по населени места от Преброяване на населението 2011 г. (НСИ);
- Данни за образувани битови отпадъци в Община Елхово, съгласно докладваните от общината количества.
- Норми на натрупване от Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци – МОСВ;

При изготвяне на прогнозата като изходна база е взета определената средна норма на натрупване на жител от 153 кг/ж/год. в Община Елхово и очаквано намаление от близо 2% годишно за периода 2015 – 2020 г.

Таблица 9-03. Прогнозиране на нормата на натрупване по години – кг/жител/год

Средна норма на натрупване за периода 2009 - 2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
153	99	98	97	96	95	94

Определяне на количествата образувани отпадъци за периода 2015-2020г. и морфологичния състав

Прогнозата на количествата образувани битови отпадъци по години са определени като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване. Видовете отпадъци са разпределени съобразно данните от морфологичния анализ на отпадъците на Община Елхово за 2015г. Прието, че морфологичният състав остава постоянен, количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

Таблица 9-04. Прогноза за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав (тона)

Година	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Общо образувани БО	1485	1442	1400	1360	1321	1282
хранителни	288.1	279.7	271.6	263.8	256.3	248.7
хартия	108.4	105.3	102.2	99.3	96.4	93.6
картон	70.5	68.5	66.5	64.6	62.7	60.9
пластмаса - общо	70.5	68.5	66.5	64.6	62.7	60.9
текстил	151.5	147.1	142.8	138.7	134.7	130.8
гума	42.3	41.1	39.9	38.8	37.6	36.5
кожа	14.1	13.7	13.3	12.9	12.5	12.2
градински	14.1	13.7	13.3	12.9	12.5	12.2
дървесни	390.6	379.2	368.2	357.7	347.4	337.2

Година	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
стъкло - общо	36.4	35.3	34.3	33.3	32.4	31.4
Метали - общо	63.1	61.3	59.5	57.8	56.1	54.5
инертни материали	29.0	28.1	27.3	26.5	25.8	25.0
ИУЕЕО	268.0	260.3	252.7	245.5	238.4	231.4
Опасни отпадъци от бита	8.9	8.7	8.4	8.2	7.9	7.7

Направените дотук прогнози отчитат фактори, които влияят на процесите, свързани с образуване на отпадъците. За целите на програмата е необходимо и изготвянето на прогнози, които са от типа целеви прогнози. Този тип прогнози отчитат влиянието на управленски фактори, които имат важно значение за развитието на процесите. Такива прогнози са прогнозите за разделно събраните отпадъци по източници.

При изготвяне на прогнозата са отчетени данните от анализа на съществуващата ситуация и очакваното увеличаването на количествата рециклирани битови отпадъци през прогнозния период в резултат от мерките за въвеждане и подобряване на системите за разделно събиране:

✓ **Отпадъци, събрани чрез системите за разделно събиране с контейнери**

За прогнозиране на количествата на рециклируеми отпадъци от системите за разделно събиране са използвани данни от отчетите на организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки за периода 2007-2010г., като постигнатите резултати са преизчислени на годишна основа. Оценката за средното количество рециклируеми материали, събрани от системата за разделно събиране с контейнери за един жител е представена в следващата таблица. Прието, че системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки и битови отпадъци, най-малко за хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло ще бъдат въведени през 2016 г., както и че количествата разделно събрани отпадъци ще нарастват през годините, като достигнат около 8 кг/жител през 2020 г. (по данни на НПУО 2014-2020 г.).

Таблица 9-05. Количества събрани рециклируеми отпадъци (полезна фракция) от системите за разделно събиране (средно за периода 2007 -2010 г.)

Материал	Количество (кг/жител/г.)
Хартия и картон	2.08
Пластмаси	1.10
Стъкло	1.17
Метали	0.00
общо	4.35

Таблица 9-06. Прогнозни количества отпадъци, събрани чрез системите за разделно събиране в Община Елхово

Година	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Норма на натрупване - кг/жител/год.	4	5	6	7	8
Население в гр. Елхово	9601	9418	9238	9061	8888
Разделно събрани отпадъци - т/год.	48.00	56.51	64.67	72.49	80.00

✓ **Отпадъци, сепарирани в регионални инсталации за сепариране на битови отпадъци**

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.” ще бъде насочена към изпълнението на целите от Националния план, по-конкретно към мерки за подготовка за повторна употреба и рециклиране, предварително третиране и оползотворяване. Община Елхово е включена в индикативния списък на Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в които могат да се изградят инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битови отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове (Приложение № 3 от Национален план за управление на отпадъците).

В тази връзка администрацията е необходимо да предприеме действия за проектиране и изграждане на площадки и инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, които дейности са допустими за финансиране по приоритетна ос 2 на ОП „Околна среда 2014-2020 г.”.

Прогнозите за количество и състав на очакваните рециклируеми отпадъци след сепарираща инсталация са направени на база данни от НПУО 2014-2020г., за постигнатите нива на сепариране в регионални инсталации за битови отпадъци на територията на страната. Приема се, че процента на рециклируемите материали ще нарастват през периода на планиране.

Таблица 9-07.

Материал	Постигнато ниво на сепариране на рециклируеми материали (% от постъпващите)
Хартия	20%
Картон	50%
Пластмаси	30-70%
Стъкло	30-60%
Метали	70%

Таблица 9-08. Прогнозни количества на предадени за рециклиране материали след третиране в регионални инсталации за сепариране, (тон/год.)

Година	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Хартия	17.3	16.8	40.9	55.6	54.0	52.4
Картон	2.1	2.0	1.9	1.9	1.8	1.8
Пластмаси	36.4	35.3	80.0	77.7	75.5	73.2
Стъкло	20.2	19.6	28.6	27.7	26.9	26.2
Метали	16.2	15.7	15.3	14.9	14.4	14.0
Общо	46.1	89.5	166.6	177.8	172.7	167.6

На база направените допускания е изчислено и прогнозното количество на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници за определяне изпълнението на количествените цели за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1 ЗУО.

Таблица 9-09. Изпълнение на цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци

Година	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Цели за рециклиране на стъкло, метал, хартия, картон и пластмаса произтичащи от ЗУО	25%	25%	40%	40%	50%	50%
Общо образувани отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (тон/год.)	422	410	398	387	376	365
Прогнозни количества на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло предадени за рециклиране (тон/год.)	85	138	223	242	245	248
Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване	20.2%	33.5%	56.0%	62.7%	65.2%	67.9%

От информацията е видно, че преследваните цели са реалистични за Община Елхово, при въвеждане на системите за разделно събиране на битови отпадъци най-малко за хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и на отпадъци от опаковки от същия произход.

Цели за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци, в съответствие с чл. 8, ал.1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците

Поставените цели за разделно събиране и рециклиране на биоотпадъци трябва да бъдат постигнати чрез разделно събиране при източника на образуване и оползотворяване чрез компостиране, анаеробно разграждане или като източник на възобновяема енергия в инсталации за изгаряне на биомаса на територията на регион за управление на отпадъците. Целите се изпълняват чрез съвместните усилия на всички общини, които принадлежат към региона за управление на отпадъците.

Целите се изразяват като процент от изчисленото количество образувани биоотпадъци през 2014 година. Това означава, че 2014 г. е т.нар базисната година, за която се оценява общия потенциал на биоотпадъците, образувани от домакинства или други подобни източници в рамките на общинската система за събиране на отпадъците.

Таблица 9-10. Изпълнение на целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци в Община Елхово

Година	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци		0%	25%	25%	25%	25%	50%
Общо количество на образуваните биоотпадъци, в т.ч: (т/год.)	736.2	715.1	694.2	674.1	654.8	636.1	617.3
- градински	402.1	390.6	379.2	368.2	357.7	347.4	337.2
- хранителни	296.6	288.1	279.7	271.6	263.8	256.3	248.7
- дървесни	37.5	36.4	35.3	34.3	33.3	32.4	31.4
допустими нива за изпълнение на целите (тон/год.)			184.1	184.1	184.1	184.1	368.1

За изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци в Община Елхово трябва да бъде въведена система за разделно събиране на битови биоотпадъци в град Елхово и система за домашно компостиране в селата.

Домашно компостиране

При изготвяне на прогнозата са направени следните допускания:

- средното количество компостирани биоотпадъци от един компостер от 150 кг/г;
- 1 компостер обслужва едно домакинство;
- до 2020 г. 30% от населението в селските райони прилагат домашно компостиране.

Планирането на раздаването на домакинствата на домашни компостери ще допринесе за намаляване на градинските отпадъци в обеми, посочени по-долу:

Година	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Градински отпадъци - тон/год.	26	30	38	49	60	71
Брой компостери – с натрупване	174	200	251	328	402	473

Разделно събиране на битови биоотпадъци

Към момента на територията на Община Елхово няма изградена инфраструктура за оползотворяване на биоотпадъците от хранителен произход от домакинства, както и от ресторанти, заведения за обществено хранене, от пазари и магазини за плодове и зеленчуци. Предвид малките количества на биоотпадъците, които се генерират от територията на Община Елхово и значителните инвестиции за изграждане на необходимите съоръжения и оперативните разходи по поддръжката им се препоръчва вариант за изграждане на една централна инсталация за анаеробно разграждане в регионалната система.

Изчисляване на степента на постигане на целите за ограничаване на депонираните количества биоразградими отпадъци по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО

Година	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Хранителни	295.1	279.7	271.6	263.8	256.3	248.7
Градински	400.0	379.2	368.2	357.7	347.4	337.2
Дървесни	37.3	35.3	34.3	33.3	32.4	31.4
Хартия	111.0	105.3	102.2	99.3	96.4	93.6
Картон	72.2	68.5	66.5	64.6	62.7	60.9
Общо образувани БрБО	915.6	868.0	842.8	818.7	795.2	771.8

Съгласно чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО целта за ограничаване на депонираните количества биоразградими отпадъци е да бъдат достигнати 35% от количествата депонирани биоразградими биоотпадъци през 1995 г. Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци предназначени за депониране 2010-2020 г. определя, че за да се изпълнят националните цели през 2020 г., максимално допустимо е да се депонират 109 кг/жител биоразградими отпадъци. Това показват, че за Община Елхово към 2020 година, (при население от 13 622 души) са допустими за депониране 1485 тона биоразградими битови отпадъци.